

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut sociologických studií

Katedra Veřejné a sociální politiky

Veronika Krejčová

**PLACENÝ SEX V ČECHÁCH - JAK SE S NÍM
LEGISLATIVNĚ VYROVNAT?**

Diplomová práce

Praha
Únor 2008

Autor práce: Veronika Krejčová

Vedoucí práce: Mgr. Martin Nekola

Oponent práce:

Datum obhajoby: únor 2008

Hodnocení:

Bibliografický záznam

KREJČOVÁ, Veronika. *Placený sex v Čechách - jak se s ním legislativně vyrovnat?*. Praha: Karlova univerzita, Fakulta sociálních věd, Katedra veřejné a sociální politiky, 2008. 111 s. Vedoucí diplomové práce: Mgr. Martin Nekola

Anotace

Diplomová práce „Placený sex v Čechách - jak se s ním legislativně vyrovnat?“ pojednává o problematice prostituce a jejím ukotvení v zákoně. V rámci této práce se nejprve zaměřuji na vymezení problematiky mapováním typologie prostituce a legislativních přístupů k ní a to jak u nás tak i v zahraničí a docházím k závěru, že je to problematika velmi komplexní a zasahuje do mnoha společenských oblastí. Z toho vyplývá také další zjištění, ke kterému docházím v části týkající se analýzy aktérů, jichž se téma prostituce dotýká. Skupiny různým způsobem na problematice zainteresované vnímají klíčový problém v odlišných oblastech a požadují tedy výrazně odlišné řešení. Shledávám také zásadní nedostatek v tom, že legislativa zaměřená na osoby v prostituci není propojena dostatečnou spoluprací s neziskovými organizacemi, které mají k těmto ženám největší přístup, případně se samotnými prostitutkami. To může způsobit, že zákon vytvořený za těchto podmínek bude odtržený od reálných okolností a nedosáhne tak svých stanovených cílů. V další fázi se zaměřuji na analýzu různých legislativních podob, které je vůči prostituci možné zaujmout, tedy na represí, abolicí a legalizaci a hodnotím je prostřednictvím sady kritérií zaměřených na jejich věcnou, ekonomickou, politickou a administrativní uskutečnitelnost. Dále vytvářím svůj vlastní návrh legislativy, jímž je čtvrtá varianta rozvíjející potenciál dle mého názoru nedotažených oblastí legalizačního zákona.

Annotation

Diploma thesis „Paid sex in Czech republic - how to solve it by legislation?“ deals with prostitution and the way it is considered by law. In this thesis I first focus on defining the subject by describing different types of prostitution and associated

legislative attitudes both in Czech republic and abroad, which makes me understand the complexity of this issue and vast area that is influenced by it. Regarding this I also analyze the stakeholders platform realizing that various groups connected to this subject consider the key problem about prostitution being in different areas and they also demand diverse solutions. My other conclusion is that regarding legislation associated to prostitution we can find a crucial lack of proper cooperation with non governmental organizations that have the closest relationship with sex-workers. This could cause the legislation being disconnected from the reality and not being able to implement its key objectives. In the second part of analysis I focus on analyzing the variety of legislation attitudes towards prostitution - abolition, decriminalization and legalization and evaluate these alternatives by set of criteria regarding technical feasibility, economic possibility, political viability and administrative operability. As a result I suggest the forth alternative that further develops the potential of legalization alternative.

Klíčová slova

Prostituce, legislativa, legalizace, represe, abolice

Keywords

Prostitution, legislation, legalization, abolition, decriminalization

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval/a samostatně a použil/a jen uvedené prameny a literaturu.
2. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna veřejnosti pro účely výzkumu a studia.

V Praze dne ...10.1.2008

Veronika Krejčová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala zejména vedoucímu své diplomové práce panu Mgr. Martinu Nekolovi, který mi poskytl cenné konzultace a vedl mě zejména po metodologické stránce. Dále můj velký dík patří občanskému sdružení Rozkoš bez rizika, kde mi bylo umožněno provést rozhovory s klientkami této organizace. Děkuji zejména Mgr. Lucii Šídová, Petře Hamerníkové DiS a PHDr. Haně Malinové, CSc. Poděkování patří rovněž všem odborníkům, kteří mi pro potřeby práce poskytli rozhovor. V neposlední řadě také děkuji své rodině a přátelům za trpělivost, kterou se mnou měli v době, kdy jsem byla ponořena do této práce.

Obsah

Obsah.....	6
1. Úvod.....	8
1.1 Cíle práce.....	8
1.2 Základní otázky, zdůvodnění tématu.....	8
1.3 Vztah k výběru tématu	10
1.4 Postup práce	11
1.5 Přidaná hodnota práce	11
2. Metodologie	13
2.1 Sběr dat.....	13
2.3 Dimenzionální analýza - popis metody.....	14
2.4 Strom problému - popis metody.....	14
2.5 Analýza aktérů - popis metody.....	15
2.6 Varianty politiky a jejich hodnocení - popis metody	16
3. Teoretická východiska.....	18
3.1 Teoretické koncepty	18
3.2 Normativní koncepty.....	22
4. Vymezení problému	24
4.1 Typologie prostituce.....	24
4.2 Prostituce jako veřejně-politický problém	26
4.3 Základní vymezení dimenzí přístupu k prostituci	30
4.3.1 Praktické vyústění legalizačních snah - Holandsko	31
4.3.2 Praktické vyústění represivních snah - Švédsko	34
4.4 Legislativní úprava prostituce v ČR ve 20. století	36
4.5 Současná podoba prostituční scény v ČR	37
4.6 Dimenzionální analýza.....	40
4.7 Strom problémů.....	44
5. Analýza.....	50
5.1 Analýza aktérů.....	50
5.1.1 Obce	50
5.1.2 Stát.....	53
5.1.3 Neziskové organizace.....	55

5.1.4 Církevní organizace.....	59
5.1.5 Politické strany.....	62
5.1.6 Ženy v prostituci.....	67
5.1.7 Tabulka analýzy aktérů	72
5.1.8 Výstupy z analýzy aktérů	73
5.2 Varianty	74
5.2.1 Represe	75
5.2.2 Abolice	81
5.2.3 Legalizace.....	87
5.2.4 Komplexní legalizace.....	93
5.2.5 Shrnutí hodnocení variant	99
6. Závěr.....	101
7. Summary	105
8. Použitá literatura	107
9. Přílohy	112

1. Úvod

1.1 Cíle práce

Prostituce provází lidstvo snad po celou dobu jeho existence, společností byla zatracována, tolerována i podporována. Snahy tento fenomén ovládnout se různily od stavění chrámů zasvěcených nejstaršími řemeslu až po nemilosrdné stíhání žen poskytujících sexuální služby. Komplexní legislativní postoj k problematice prostituce však většina zemí v Evropě začíná přijímat až v posledních několika letech a společným cílem těchto zemí je prostituci legislativně jasně definovat a zaujmout k ní vyhraněnější postoj, než jak bylo dosud zvykem.

Podobné snahy probíhají v posledních letech také v České republice a vyústily již v několik návrhů na legislativní úpravu problematiky u nás. Žádná z navrhovaných podob však nebyla přijata a to z mnoha důvodů jimiž je například rozpor s mezinárodními úmluvami, upozorňování na systémové problémy návrhů zejména ze strany neziskových organizací, či odpor některých politických stran.

Pro lepší vhled do problematiky, nastínění možného vývoje dané legislativy u nás a v ideálním případě navržení zákonné úpravy, jenž by byla funkční a efektivně implementovatelná, jsem se rozhodla podrobit zkoumání tento fenomén, strukturu aktérů zapojených do problematiky a možné varianty vývoje legislativy spojené s prostitucí v ČR.

1.2 Základní otázky, zdůvodnění tématu

V první části práce se soustředím na analýzu problematiky, jejíž stěžejním bodem je analýza aktérů. Zde se ptám zejména na to, jak jsou kteří aktéři danou problematikou ovlivněni a naopak jaký mají vliv na utváření její podoby. Předpokládám, že existuje značná disproporce mezi těmito vztahy a skupiny, které pocítí změnu legislativy v oblasti prostituce nejvíce, mají také nejmenší vliv na její utváření. Tato legislativa není zpracovávána v dostatečném kontaktu s osobami na nejnižší úrovni dopadu a z toho důvodu se mohou objevit závažné nedostatky při její implementaci. Hledám tedy vazby jak mezi vlivem na legislativu a jejím utvářením,

tak mezi výsledným produktem a potřebami osob, které jím budou intenzivně ovlivněny.

Pokud by například legalizační zákon neodpovídal potřebám osob působících v sexuálních službách, je pravděpodobné, že jejich míra participace a přizpůsobení se dané legislativě bude nízká a tím pádem se situace na této scéně nejen nezlepší, ale možná ještě zkomplikuje. Předpokládám, že citlivé téma jako je prostituce by mělo být ošetřeno s velkou důkladností a pozorností ke všem možným dopadům. Domnívám se, že poslední návrh legalizačního zákona z roku 2005 zcela opomíjí některé podstatné faktory a v rámci snahy o širší a tedy adekvátnější uchopení problematiky vznikla tato práce.

Tato práce si stanovuje dvě základní hypotézy. První navazuje na zjištění týkající se toho, jakým způsobem aktéři definují a strukturují veřejně-politický problém (Veselý 2005) a druhá vychází z teorie implementace (Pressman a Wildavsky 1973, Hill a Hupe 2002).

H1: Každý z aktérů v tématu prostituce definuje samotnou povahu problému jinak a neexistuje tedy nejen obecná shoda o tom, jak se má problematika řešit, ale ani o tom, jaká je klíčová oblast, na niž je třeba se při řešení zaměřit.

Tuto hypotézu budu ověřovat v první části výzkumu - v analýze aktérů, kde se zaměřím na různé hodnotové postoje jednotlivých aktérů, z toho plynoucí definici klíčového problému a také preferované řešení.

H2: V současné době není při vytváření legislativy zaměřené na oblast prostituce přihlíženo ke klíčovému aktéru - samotným prostituujícím osobám. Bez jejich podpory nebude zákonná úprava implementována dostatečně dobře natolik, aby dokázala realizovat své stanovené záměry.

Tato hypotéza bude nejprve ověřována v první části týkající se analýzy aktérů a v druhé části práce zaměřené na zhodnocení variant využití toto tvrzení při návrhu legislativy, jenž by byla v daných podmínkách efektivním a fungujícím nástrojem.

V druhé části analýzy se budu věnovat zkoumání jednotlivých legislativních variant a jejich funkčnosti vzhledem k charakteru českého prostředí. Na základě zmapování problematiky prostituce z obecného hlediska i v Čechách zformuluji návrhy na takové legislativní a další opatření, která budou více respektovat specifika jak našeho prostředí, tak i celého fenoménu prostituce.

1.3 Vztah k výběru tématu

Vztah autorky k problematice se formuje již několik let v rámci studia na FSV UK a odráží se v několika textech, které tématu prostituce věnovala. Zatím největší rozsah má bakalářská práce na téma „Je prostituce živnost nebo zločin?“, jenž se zabývá rozlišením hodnotových postojů, jenž stojí v pozadí přijímání vyhraněných postojů legalizace či restrikce poskytování sexuálních služeb. Dalším rozsáhlejším textem byla práce pro kurz aplikace metod policy analysis zabývající se problematikou aktérů v tématu prostituce

Informace získané z odborné literatury, tisku a z konzultací s odborníci na tematiku Petrou Kutálkovou z organizace La Strada a navrhovatelkou zákona o prostituci v ČR Táňou Peškovou z MVČR postupně zformovaly můj postoj ve prospěch legalizační právní úpravy. Rozhodně se nedomnívám, že jakýmkoliv zásahem může být fenomén prostituce jednou provždy „vyřešen“ a diskuzi o navrhovaných úpravách vnímám jako hledání cesty co největší efektivity při odstraňování společenských problémů s prostitucí spojených. Ještě větší důraz na nezbytnost efektivity právní úpravy prostituce přikládám po absolvování praxe v organizaci Rozkoš bez Rizika, jenž se zabývá zdravotní a sociální pomocí ženám působícím v sexbyznysu. Zde jsem měla možnost kontaktu s prostituujícími osobami a s některými jsem hovořila o jejich životní situaci a realizovala kvalitativní šetření zaměřené na vztah osob v sexbyznysu k legislativní úpravě prostituce. Tato zkušenost z praxe, rozhovory s experty v dané problematice i předchozí studium tématu z teoretického hlediska mě utvrdily, že právní úprava, jenž by měla prostituci z větší části regulovat a dostát svým manifestním záměrům s co nejnižšími vedlejšími negativními dopady, musí být vytvořena s pochopením a respektem k osobám, na něž je cíleně zaměřena - tedy k samotným prostitutkám. Pokud by jim totiž legislativa nevycházela vstříc a místo spolupráce nabízela pouze realitě neodpovídající povinnosti a restrikce, tato skupina se jí nepodřídí a bude operovat nadále bez kontroly, pouze se přesune do skrytější formy se všemi důsledky z toho plynoucími.

V této práci hovořím o ženské prostituci, čímž nechci bagatelizovat její mužskou či dětskou část. Mužská prostituce je ve srovnání s ženskou výrazně v menšině, přičemž většinu zákazníků tvoří opět muži. Z toho důvodu se domnívám, že pro dospělou mužskou prostituci mohou být aplikována stejná pravidla jako pro

ženskou. Naproti tomu dětská prostituce spadá do kriminální oblasti v jakémkoliv legislativním pojetí a vyžaduje tedy naprosto odlišný výzkumný přístup, než jakému se věnuje tato práce a proto ji do textu nezařazují.

1.4 Postup práce

V této práci nejprve uvedu teoretická východiska která se týkají problematiky prostituce - její definici, škálu na které se může pohybovat, podobu v ČR i ve dvou evropských zemích, jenž zastupují dva protilehlé postoje a stručně se podívám na historii podoby a legislativního přístupu k prostituci. Dále za pomoci některých podpůrných metod proniknu hlouběji do tématu prostituce a jejích problematických aspektů. Hlavní analytický nástroj první části práce představuje analýza aktérů zainteresovaných v rámci fenoménu prostituce, kde se pokusím odhalit požadavky jednotlivých skupin, míru zainteresovanosti a vliv na průběh legislativního vývoje, případně také vztah k ostatním aktérům. V druhé části analýzy se zaměřím na zhodnocení jednotlivých legislativních variant v souvislosti s jejich vhodností pro české prostředí a pokusím se také definovat z mého pohledu ideální variantu politiky týkající se prostituce.

1.5 Přidaná hodnota práce

Tato práce se v první části pokouší o komplexní analýzu vztahů všech skupin, které se v oblasti prostituce nějakým způsobem realizují. K tomu slouží hlavně analýza aktérů. Každá skupina má nejen různé požadavky na podobu legislativy, ale často také odlišnou definici toho, co považuje za problém a které jeho aspekty jsou nejpálčivější. Tyto názory se mnohdy liší i uvnitř skupin aktérů, jako je tomu vidět například v rámci nevládních organizací. Přestože každá skupina přikládá důraz jinému aspektu problematiky, celkový obraz je možné získat jen pokud všechny pohledy propojíme - což by měla být jedna z hlavních hodnot této práce. Chci ukázat vliv aktérů na problematiku a naopak její dopad na jednotlivé aktéry, jejich představu o ideální podobě legislativy, zdůraznit body, které považují za klíčové a identifikovat, do jaké míry se celková představa a názory jednotlivých skupin promítají ve výsledné legislativě tak, jak byla v roce 2005 navrhovaná. Obávám se totiž, že tento návrh

opomíjí některé důležité aspekty, jenž zdůrazňují zejména nevládní organizace a redukuje svou podobu převážně na zajištění veřejného pořádku a administrativní nástroje pro výkon sexuálních služeb. Taková podoba se pravděpodobně v realitě nesetká s potřebnou odezvou a prostitutky se takovým požadavkům nepřizpůsobí. Aby byla legislativa spojená s prostitucí úspěšně implementována, musí vycházet vstřícně potřebám všech aktérů a o prezentaci těchto stanovisek se pokouší moje práce.

Dalším přínosem, jenž by měl text poskytnout, je za pomoci závěrů z analytické části ukázat legislativní možnosti, které má ČR k dispozici při utváření svého postoje k prostituci, vysvětlit, jaké se v jejich pozadí skrývají motivace a cíle, na něž jsou směřovány a vyslovit závěry, k jaké situaci by přijetí takových zákonných úprav vedlo. Hlavním cílem je vytvořit několik základních bodů, jenž by měla obsahovat legislativa zaměřená na prostituci, která má být v podmínkách ČR životaschopná, efektivně implementovatelná a odpovídající reálným podmínkám, které na našem území panují.

2. Metodologie

2.1 Sběr dat

Techniky sběru dat jsem přizpůsobovala podle toho, zda jsou informace o daném aktérovi a jeho postojích v oblasti prostituce dostupné z veřejných zdrojů, tj. zda jsou dostupná sekundární dat v podobě veřejných zpráv, připomínek, televizních vystoupení. návrhů zákonů týkajících se prostituce, výzkumných zpráv o dané problematice, připomínek neziskových organizací k zákonům, webových stránek věnovaných legislativnímu rozměru prostituce, sexworkerských fór, vládních materiálů mapující stav prostituce v ČR, záznamů hlasování v Poslanecké Sněmovně, archivů s vystoupeními aktérů v televizních debatách atd.

Další důležitou část tvořily rozhovory se zástupci zainteresovaných skupin. Dotazovala jsem se osobně představitelů nevládních organizací zaměřujících se na zdravotní aspekty prostituce a na obchod s lidmi. Dále to byli zástupci církevních organizací, které se na prostituci zaměřují v rámci své charitativní činnosti, s těmi dotazování proběhlo emailovou poštou. Informace jsem získala také osobním rozhovorem se zástupci MVČR a to jak od pracovníka, který se podílel na vytvoření návrhu regulačního zákona z roku 2005, tak od osoby která se tématice na ministerstvu věnuje nyní. Rozhovor jsem také provedla se zástupcem strany ODS, členem Evropského parlamentu a sexuologem Jaroslavem Zvěřinou.

Jedním z klíčových výzkumů provedených pro účely této práce bylo dotazování žen působících v prostituci. Tento průzkum proběhl v organizaci Rozkoš bez rizika v průběhu měsíce září, kam jsem docházela na praxi získávala jsem kontakty na prostitutky, z nichž s některými se mi podařilo udělat rozhovor týkající se jejich představy o podobě legislativy týkající se prostituční scény a ochoty se takovým pravidlům podřídit.

Metoda dotazování proběhla na základě polostrukturovaného rozhovoru. Jednu sadu otázek jsem použila pro ženy působící v prostituci a druhou pro ostatní respondenty. Znění otázek uvádím v rámci přílohy číslo 1 a dotazník zaměřený na osoby v sexbyznysu je v příloze číslo 11. Respondentů (kromě osob soukromě podnikajících v sexbyznysu) jsem se dotazovala dvěma způsoby - jako aktérů v problematice a jako expertů na danou problematiku a otázky se tedy týkaly například jejich vztahu k ostatním aktérům a jejich vzájemné spolupráce (role aktéra) a podoby nástrojů, jenž by legislativa spojená

s prostitucí měla obsahovat (role experta). Otázky byly upravovány podle toho, v jaké oblasti daný aktér působí a byly tedy někdy více směřovány na obchod s lidmi, streetworkerské znalosti či na celkový záměr při tvorbě legislativy. Dotazování bylo prováděno jak elektronickou poštou, tak osobně a přepis rozhovorů i písemné odpovědi respondentů se nacházejí v přílohách číslo 2-11.

2.3 Dimenzionální analýza - popis metody

Tato metoda usnadňuje plné pochopení šíře problematiky a je vhodná zejména na začátku zkoumání. Já ji uvádím v kapitole věnované vymezení problému především kvůli ilustraci šíře problematiky a nejednoznačnosti rozhodnutí, která je třeba udělat, pokud se snažíme problematiku prostituce legislativně uchopit. (dle Jensen 1978)

Téma zkoumání v rámci dimenzionální analýzy podrobím rozboru otázkami patřícími do pěti dimenzí - předmět, prostor, čas, kvantita a kvalita, čímž by mělo dojít k jeho jasnějšímu ukotvení v rámci všech hlavních oblastí výskytu, tj. definování toho, co je vlastně považováno za problém, v jakém místopisném měřítku se vyskytuje, zda je nějak časově ohraničený a koho a jak tato problematika ovlivňuje. Otázky, které si při vymezování hranic problematiky budu klást zní například takto: Je to, co nám vadí, skutečným problémem nebo jen symptomem problému? Jde o skutečnou aktivní hrozbu nebo jen zdroje rozladění? Jedná se o skrytý či viditelný problém? Jde o místní problém nebo na něj mají vliv i vzdálené okolnosti? Na jakou oblast problém působí? Je izolovaný nebo je provázaný s dalšími okruhy problémů? Které části problému jsou novější a které jsou známé již z dřívějších? Kolik má problém příčin? Kolika jedinců se týká? Týká se problém hlubokých hodnot nebo povrchních skutečností?

2.4 Strom problému - popis metody

Tato metoda slouží k lepší identifikaci problému a to prostřednictvím vizualizace příčin a důsledků, v jejichž středu je zkoumané téma - jsou zde v podobě kořenů a větví stromu dané problematiky. Využívám ji jako součást vymezení problému, při vyjasňování různých aspektů problematiky před započítím vlastní analýzy. (Dle Veselý 2007)

Při tvorbě stromu problému nejprve sepiši všechny negativní výroky, které mě ve spojitosti se zkoumanou problematikou napadají. Ty potom seskupím v zájmu toho, aby se některé neopakovaly, případně vytvořím sjednocující kategorie. Nyní zvážím, zda

výroky představují příčiny nebo jsou důsledky námi zkoumaného klíčového problému a dle toho je seřadím buď pod nebo nad něj.

Budu se snažit strukturovat představy aktérů o kauzálním působení vybraných faktorů v oblasti prostituce, tj. o vztazích mezi příčinami a jejich důsledky a pokud zde naleznu vazbu mezi některými kategoriemi, dám je pod sebe až po nejobecnější - prodloužím daný kořen a tím zdůrazním návaznost prvků.

V tomto případě jsem vytvořila tři stromy problémů. Jeden zpodobňoval představu problému zastánců legalizace, druhý se zaměřoval na skupinu zastánců represe a třetí je klíčovým pro myšlenku autorky této práce a zobrazuje jako hlavní problém neúspěšnou implementaci legalizační politiky. Detailní popis je uveden v oddílu Analýzy, stromy problémů jsou přílohami číslo 14.

2.5 Analýza aktérů - popis metody

Další použitou metodou je analýza aktérů dle nastudované literatury (Varvasovszky 2000) a rozhovorů s experty v problematice a byla provedena následovně. Nejprve bylo nutné vytvořit soupis aktérů, kteří jsou danou problematikou zasaženi. Aktéra je možné definovat jako činitele, jenž má zájem na výsledku řešení dané otázky, jenž je tématem ovlivňován nebo má ze své pozice aktivní či pasivní vliv na tvorbu rozhodnutí a implementační proces. Aktérem může být individuuum, organizace, skupina osob uvnitř i napříč organizacemi, případně sdružení organizací.

Poté jsem na základě vlastních znalostí problematiky i dle rozhovorů s experty vytvořila seznam aktérů a sepsala dostupné informace o jejich vztahu k problematice, zda řešení vytvářejí nebo zda jsou jím ovlivňováni, jaká je míra jejich zainteresovanosti a vztah k ostatním aktérům. Tyto informace jsem zanesla do tabulky, jenž má následující podobu:

Aktér	Vztah k problematice	Míra zájmu	Vliv/Moc	Preferované řešení	Dopad řešení na aktéra

První sloupec obsahuje jméno aktéra, v druhém následuje jednoduchý popis vztahu k problematice. Míra zájmu se týká toho, jak silně si přejí jednotliví aktéři prosadit svůj zájem a je vyjádřena na tříbodové stupnici Velká míra zájmu - Střední - Malá. Položka Vliv/Moc reprezentuje schopnost aktérů prosadit svůj zájem v praxi díky možnosti aktivně či pasivně se podílet na tvorbě výsledné legislativy a její implementace. Tuto informaci zaznamenám na tříbodové škále Velký vliv - Střední - Malý. Preferované řešení je kategorie, jenž stanovuje jaký je postoj aktéra k problematice prostituce, tj. jaké legislativní řešení preferuje ze tří možností Legalizace – Abolice – Restrikce, případně jejich kombinaci, pokud je skupina nejednotná. Poslední hodnota je Dopad řešení na aktéra, jenž opět na tříbodové škále určuje, jaký vliv bude mít konečné řešení na jednotlivé aktéry. To bude odhadováno na stupnici: silný dopad – střední – malý.

Hodnoty jsou navíc doplněny o údaj, jenž stanovuje míru jistoty správnosti odhadu autorky. Jistota je uvedena v procentech (dle Varvasovszky 2000).

Tuto metodu považuji za klíčovou pro základní zmapování problematiky u nás. Největší slabinou pak zřejmě bude nedostatek informací z některých oblastí a z toho plynoucí nutnost některé hodnoty a postoje odhadovat. Dalším slabým místem je, že tento analytický výstup popisuje pouze současnou situaci a postoje aktérů se mohou v čase měnit.

Tuto tabulku vytvořím ve dvou verzích - před začátkem výzkumu a po jeho ukončení jako finální výstup pro ilustraci toho, jak se moje odhady zpřesnily.

2.6 Varianty politiky a jejich hodnocení - popis metody

Ve druhé fázi analýzy se zabývám legislativními variantami, které je možné vůči prostituci zaujmout. Jedná se o tři základní cesty - represi, abolicí a legalizaci, které dále doplňuji o čtvrtou variantu, jíž je komplexní forma legalizace.

Tyto varianty hodnotím na procentuální stupnici od 0% do 100% dle toho, jak naplňují dané kritérium. Hodnotící kritéria jsem zvolila upravená dle toho jak je navrhuji Patton a Sawicki (1993). Rozdělují se do čtyř kategorií: věcná uskutečnitelnost, kam patří účinnost (tj. zda varianta splňuje své sledované cíle) a adekvátnost (tj. nakolik tato varianta řeší celkově daný problém), dále ekonomická proveditelnost, kam řadím

kritérium zisků a nákladů, třetí kategorií je politická proveditelnost, která je rozdělena na přijatelnost (jak je varianta přijatelná pro aktéry, kterých se týká), vhodnost (jak je v souladu se společenskými hodnotami dané země) a spravedlnost. Čtvrtou kategorií je administrativní proveditelnost reprezentovaná právní proveditelností a autoritou a oddaností a schopností organizace, jenž má politiku implementovat.

Pomocí součtu skóre, které jednotlivé varianty dosáhnou, pak určím nejvhodnější variantu.

3. Teoretická východiska

3.1 Teoretické koncepty

Ve své práci vycházím především z konceptů veřejného zájmu a procesu tvorby veřejné politiky, především pak z teorie implementace. V souladu s touto teorií orientuji svůj přístup na aktéry veřejné politiky a pro dílčí analýzu postojů jednoho z aktérů vycházím z teorie labellingu. První tři koncepty jsou jednotlivé součásti systému veřejné politiky jejíž optikou se v této práci zaměřuji na problematiku prostituce. V rámci veřejné politiky soupeří při prosazování jednotlivé veřejné zájmy, které se, jak ukazují dále, zásadním způsobem promítají i do této problematiky. Tyto veřejné zájmy jsou reprezentovány aktéry, jsou jimi formovány do politické podoby (*politics*) a transformovány do podoby konkrétních legislativních a administrativních kroků (*policy*), které dále aktéry dále určitým způsobem ovlivňují. Jejich role je tedy rovněž ústřední a prolíná se celým politickým procesem, kdy se veřejný zájem mění v politiku. Nyní se tedy více zaměřím na jednotlivé termíny.

Veřejný zájem

Tento pojem má zároveň popisný i hodnotový charakter. Jedná se o definici prospěšného jednání či pozornosti hodného fenoménu, který má takovou funkci pro podstatnou část občanů. Lépe si jej můžeme vymezit podle některých klíčových znaků (dle Potůček 2005). Je to téma týkající se kvality života občanů dané společnosti nebo jiných hodnot, které občané považují za důležité. Může být vztaženo ke kvalitě či efektům fungování společnosti jako celku, týká se aktuálních sociálních problémů nebo možné budoucnosti a jeho realizace často přesahuje kompetenční rámec jedné instituce nebo i celého resortu.

Pojem veřejného zájmu se dotýká problematiky prostituce zejména tak, že cíle při řešení tohoto tématu mohou být velmi odlišné, v závislosti na tom, jak je definován veřejností. Veřejným zájmem může být například odstranění prostituce z ulic a jiných veřejných prostranství, aby nebudila morální pohoršení a nekazila děti a mládež. Pak by byla pravděpodobně aplikována politika abolice či represe. Jiný veřejný zájem mohou představovat rovné vztahy mezi muži a ženami, jako je to například v zemích Skandinávie a na tento přístup bude jistě navázána politika represe proti prostituci v jakékoliv formě. Veřejný zájem však také může představovat omezení kriminality spojené s prostitucí,

zdanění finančních toků v sexbyznysu a podobně. V tomto případě pak bude zřejmě země volit politiku regulace prostřednictvím legalizace.

Je tedy zřejmé, že definice toho, jak veřejný zájem stanovuje žádoucí oblasti, na které je vhodné se zaměřit či cílový stav problematiky, úzce ovlivňuje také celkový legislativní postoj, který si daná země při řešení situace související s prostituce zvolí.

Aktéři

Veřejná politika je tvořena množstvím činitelů, ať už se jedná o instituce či jednotlivé členy společnosti, kteří představují její aktéry. Tito aktéři jsou politikami různě ovlivňováni a mají na její tvorbu také různý vliv. Právě tento vztah vlivu a ovlivnění se budu snažit v problematice prostituce rozklíčovat a analyzovat tak strukturu a směry sil, které zde působí. Aktéry na které se soustředí tato práce jsou zejména osoby v prostituci, neziskové organizace, církevní organizace, politické strany, stát a jeho instituce a samosprávné celky. Základním předpokladem autorky je, že aby byla politika směřovaná na oblast prostituce úspěšně implementovatelná, je třeba, aby brala v potaz zájmy všech zainteresovaných aktérů a také zvažila dopad, jenž na danou skupinu politické rozhodnutí bude mít. Proto je role aktérů jedním z ústředních bodů v tomto textu.

Proces tvorby veřejné politiky

Jedním z hlavních předpokladů této práce je, že legalizační politika týkající se prostituce, tak jak byla navrhována v roce 2005, by nedosáhla svých hlavních cílů prostituční scénu z podstatné části regulovat. Základní námitkou autorky je, že různé typy navrhovaných legislativ zaměřujících se na oblast prostituce jak v ČR tak i v dalších zemích Evropy jsou buď designovány tak, že není reálně možné dojít k jejich manifestovaným cílům, ani se k nim efektivně přiblížit, případně jsou navrženy ve formě, která opomíjí aspekty problematiky natolik důležité, že jejich přecházení znemožní implementaci i jinak realistických představ. Překážky k úspěšné realizaci regulačního zákona v ČR vidím v celém procesu jeho tvorby a k jejich identifikaci mi slouží teoretický koncept popisující *veřejnou politiku jako politický cyklus* (dle Potůček 2005, Veselý, Drhová a Nachtmannová 2005). Jednoduchý veřejně-politický cyklus můžeme rozdělit na 4 základní fáze: identifikace problému, rozhodnutí a výběr politiky, implementace politiky a hodnocení. Již v první fázi přichází problém, když se máme rozhodnout, jaký aspekt prostituce považujeme za problém (případně zda za ni považujeme prostituci jako takovou). Pokud si zvolím legalizační postoj a problémem pro mě budou hlavní negativní

jevy s prostitucí spojené (jako je doprovodná kriminalita, zdravotní problémy, drogová závislost, násilí na prostitutkách atd.), ovlivní to rozhodujícím způsobem další fázi, kdy si mám zvolit podobu politiky, která na dané problémy odpovídajícím způsobem zareaguje. Jak však ukazují v dalších kapitolách, problematika prostituce je velmi komplexní, zahrnuje mnoho aktérů, probíhá ve skryté formě a je tedy obtížně politicky uchopitelná. Domnívám se, že již zde se staly při návrhu zákona regulujícího prostituci v ČR prezentovaného v roce 2005 zásadní chyby, které znemožnily jeho následnou úspěšnou implementaci a při hodnocení výstupů bychom museli dojít k závěru, že zákon neuspěl ve svém hlavním záměru, čímž je zprůhlednění prostituční scény a regulace její podstatné části. Mým předpokladem je, že při návrhu zákona bylo postupováno příliš administrativním způsobem, který sice nastavoval pravidla pro osoby v sexbyznysu, ale nebral přitom v úvahu jejich postoje a ochotu se změnám v legislativě podřídít. Nebyly ani dostatečně využity znalosti neziskových organizací, které mají s prostitutkami přímý kontakt a mohou zprostředkovat jejich postoje tvůrcům politiky. Z tohoto dle mého názoru zásadního nedostatku vyplývají následně problémy v implementační části cyklu, přičemž v této etapě má dojít u úspěšnému uskutečnění navržené politiky. Může to být fáze poměrně dlouhá a v jejím průběhu se často objevuje mnoho překážek, které jsou o to závažnější, pokud se objeví nesrovnalosti již v minulých krocích. Při implementaci často můžeme narazit na to, že společenský vývoj probíhá autonomně a odporuje snahám jej nějak korigovat, problémem také může být setrvačnost hodnotových orientací ve společnosti či institucí, které nereagují pružně na změny, které jsou na ně zacíleny. Dalším problémem je, že čím komplexnější a provázanější téma řešíme, tím více bude pravděpodobné, že dojde i k nezamýšleným důsledkům naší politiky. V rámci implementace také narážíme na otázku implementačního deficitu. Tento pojem ilustruje problém, kdy na základě nepoměru mezi investovanou energií a potřebnou energií dojde k selhání při realizaci daných cílů. Dobře navržené politice je tedy třeba dodat dostatečný impuls pro spuštění, ale také ji i nadále udržovat v chodu. Jak jsem již uvedla, úspěšná implementace předpokládá zdařilé absolvování předchozích fází cyklu, tj. identifikaci problému a výběr politiky. Politika, která je zaměřena na určitou skupinu, musí být podložena jejím důkladným průzkumem. Nebyl však proveden žádný výzkum, který by identifikoval, jakou regulaci by osoby v sexbyznysu uvítaly, jaké jsou konkrétní podle nich problematické oblasti a za jakých podmínek by se legislativním změnám aktivně

přizpůsobily. Je tedy nereálné, že by podmínky legální prostituce nastavené bez zpětné vazby ze strany prostitutek byly touto skupinou přijaty. Základním legalizačním cílem je vymanit prostituci z ilegality. Pokud by se však legislativní změně přizpůsobila jen malá část prostitutek, nebyl by tento cíl naplněn a naopak by mohlo dojít k naprosto opačnému procesu, když by se většina prostitutek rozhodnutá nelegalizovat registrací svůj status stala náhle ilegálními, na rozdíl od současného právně neuchopitelného stavu. Špatně navržený nástroj by tak byl logicky špatně implementován, nebo lépe řečeno implementován tak, jak ho již od počátku chybné předpoklady předurčovaly. Ve fázi hodnocení takové politiky bychom pak nutně došli k závěru, že pokud se většina prostitutek zákonu nepřizpůsobila, většina prostituční scény se nestala více transparentní a naopak se zkomplikovala nutností většiny žen v prostituci tento zákon obcházet a zajišťovat si proti němu ochranu.

V kapitole věnované analýze české prostituční scény a postojům neziskových organizací a žen v prostituci budu ověřovat svůj předpoklad, že legislativa z roku 2005 byla navržena neodpovídajícím způsobem a nebylo by možné dosáhnout implementací jejich cílů. Na příkladech ze zahraničí také ukáži, jak vypadají některé manifestní záměry politik v kontrastu se skutečnými dopady. V druhé části analýzy zaměřené na popis možných legislativních variant se pokusím podle těchto závěrů navrhnout hlavní body zákonné úpravy, která by v českém prostředí byla v podstatné míře fungujícím a implementovatelným nástrojem.

Labelling

Tato teorie vychází z předpokladu, že se lidská identita vytváří v procesu interakce. Pokud je v rámci něj jedinci přiděleno označení například nějakého deviantního chování, které většinová společnost neschvaluje, může to mít za následek, že se daný jedinec začne chovat podle vlastností, které mu okolí přisoudilo, aniž by mu byly samy předem vlastní. Deviace zde tedy není objektivní charakteristikou jedince, ale reakcí publika, která za deviantní takovou vlastnost označí - hlavní roli zde hraje právě onen proces aplikace nálepky (Munková 2001).

Tento koncept hraje roli v tom, jak jsou osoby v prostituci přijímány veřejností a zároveň jak se samy do společnosti zapojují. Prostitutky mohou být veřejností vnímány jako oběti sexuálního obchodu, ale také jako narušitelky veřejného pořádku a nežádoucí osoby, které kazí děti a mládež. Ženy v prostituci se samy mohou cítit ze společnosti

vyčleněné a stávají se raději členkami okrajových subkultur, jiné jsou se svou rolí vyrovnané a účastní se například sexworkerských hnutí za lepší práva osob v sexbyznysu, další skupina žen se například sama za prostitutky vůbec neoznačuje, tuto roli odmítá a poskytování sexuálních služeb považuje jen za drobný přivýdělek.

Tato teorie všudypřítomně dokresluje jak osobní situaci žen a jejich sebepojetí tak i postoj majoritní společnosti. Její význam pro mou práci spočívá zejména v tom, že předpokládám neochotu prostitutek k registraci kvůli tomu, že proces labellingu zde působí příliš stigmatizujícím vlivem. Ženy se jednoduše nebudou chtít registrovat jako osoby oficiálně působící v sexbyznysu kvůli možnosti prozrazení. Nebudou ochotny tuto skutečnost prezentovat veřejně a budou se bát nechat se společensky označkovat jako prostitutky, protože s touto rolí je spojeno velké sociální stigma, které by většinou nepřijala ani jejich rodina ani širší okolí. Tento můj předpoklad se budu snažit ověřit v části zabývající se postojem prostitutek v analýze aktérů a jeho případné potvrzení pro mě bude jedním z výchozích bodů při návrhu lépe implementovatelné legislativy v části týkající se obou legalizačních variant.

3.2 Normativní koncepty

V rámci postojů k prostituci můžeme rozlišit dva základní normativní koncepty.

Prvním z nich je postoj reprezentovaný dále v textu švédským modelem, který tvrdí, že jakákoliv forma prostituce v sobě obsahuje apriori prvek násilí na ženách a musí být odstraněna. Prostituce má dle tohoto přístupu také silný symbolický charakter. Premisou je, že samotná její existence znamená násilí vůči všem ženám, protože skrze svůj mechanismus implikuje mužskou nadřazenost a legalizací navíc společnost dává najevo, že je akceptovatelné, aby určitá skupina žen sloužila jako oběť sexuálního násilí, kterému se ostatní ženy snaží vyhýbat. Legalizace prostituce podle švédského postoje vytváří kulturu, která má vliv nejen na ženy pracující v sexuálních službách, ale i na ostatní ženy v rámci této kultury. Formují se tak totiž obecné představy, jak je možné a žádoucí nakládat se ženami, definují se genderové vztahy a jejich propojení v relaci nadřazenosti a podřízenosti. Přijetí kriminalizujícího zákona znamená krok proti představě společnosti, ve které je možné, aby ženy a děti byly kupovány jako zboží, jež má zajistit sexuální uspokojení mužů. Proto je jediným správným přístupem k prostituci dle tohoto postoje represe. Volba normativního konceptu úzce souvisí s celkovým hodnotovým zakotvením

země. Tento model je úzce spojen s myšlenkami feminizmu a rovnosti jak v obecné rovině, tak s důrazem na rovnost mezi pohlavími a je typický zejména pro oblast Skandinávie.

Na druhé straně můžeme nalézt postoj k prostituci, který je dále v textu představen Nizozemím a který prosazuje legalizaci prostituce. Zde je hlavním argumentem to, že prostituce je nebo by měla být svobodnou volbou dospělého jedince a protože každý má právo na volné nakládání se svým tělem, mělo by mu také být umožněno poskytovat sexuální služby. Kritériem je zde tedy hlavně svoboda jedince a možnost volby. Je zde ale ještě jeden prvek a to jsou pracovní podmínky. Podle tohoto modelu je nutné vytvořit takové pracovní podmínky, aby v rámci nich mohly být sexuální služby poskytovány důstojně, pokud možnost srovnatelně jako je to u ostatních povolání. I v tomto pohledu na problematiku hraje velkou roli prvek násilí. Představuje zde však překážku ve „správném“ vykonávání prostituce a cílem je násilí odstranit a zajistit prostitutkám bezpečí při vykonávání práce. V tomto duchu je také veden boj proti obchodu s lidmi a prostituci nezletilých osob. Prostituce sama tedy není brána jako problém, tím je zde jen její nedobrovolná podoba. Tento přístup se snaží o změnu chápání prostituce do podoby běžného zaměstnání a cílem je nejen odstranění všech forem donucení, ale také předsudků ve společnosti, které prostituci přisuzují stigmatizující charakter. Tento normativní koncept opět odráží určitý celkový postoj země. Holandsko, které je známé například svým benevolentním přístupem k měkkým drogám, nemá tendenci kriminalizovat některé aktivity obecně spíše považované za přečiny a raději se je snaží legislativně regulovat. Rozdíly mezi oběma koncepty ilustrují dva různé stromy problémů v příloze číslo 14.

4. Vymezení problému

4.1 Typologie prostituce

Pro vymezení různých typů prostituce tak jak se vyskytují na území ČR jsem využila typologii převzatou z výzkumné zprávy *The Many Faces of Sex Work* (Harcourt 2005) popisující veškeré známé druhy prostituce od přímých po nepřímé, ze kterých jsem vybrala ty, které jsou v našich podmínkách významné. Tento popis zde uvádím proto, že prostituce má mnoho forem a je tedy třeba zvážit a detailně prošetřit, na jaké její typy by se měla legislativa zaměřit v daném prostředí, pokud má úspěšně pokrýt alespoň většinu jejích podob.¹

Pouliční

Jedná se o typ prostituce, kdy jsou klienti získáváni na ulici, v parcích a dalších veřejných prostorech, sexuální služby obvykle probíhají v přilehlém okolí, v bočních uličkách, automobilech atd. Tento druh prostituce lze označit jako nejproblémovější. Často tuto formu provozují osoby s nejvyšším stupněm ohrožení, jako jsou dívky mladší 18ti let, závislé na drogách či obchodované. Tyto ženy jsou často oběťmi i původci kriminálních činů, mají často velmi slabé sociální zázemí a nízké vzdělání. Vzhledem ke své kritické situaci nemají při volbě zákazníka velkou možnost podezřelou osobu odmítnout a často také svolí k nechráněnému styku. V důsledku toho jsou také v pouliční prostituci více rozšířeny pohlavní choroby. Pouliční prostitutky jsou často závislé na svých pasácích, kteří od nich inkasují většinu výdělků, který je i tak obvykle nižší, než například u prostituce klubové.

Klubová

V tomto případě jsou sexuální služby poskytovány v uzavřeném prostoru erotického podniku. Tyto subjekty mohou působit legálně v závislosti na právním statusu země a vyskytují se tedy hlavně v oblastech, kde je prostituce legální, či alespoň tolerovaná. I zde

¹ Typologie se zaměřuje jak na místní rovinu poskytování sexuálních služeb, tak i na charakter těchto aktivit, které mohou různou podobu a někdy ani nezahrnují klasické sexuální prvky. Kromě výše vybraných typů jsou sem řazeny i tyto další aktivity: prostituce nabízená ve výlohách či vchodech, v klubech, barech či jiných místech s obvykle čistě mužskou společností, podomní nabídka, prostituce nabízená na dopravním prostředí, prostřednictvím vysílaček, aktivity zahrnující za úplaty svazování a trestání, erotické tance, služby poskytované v některých masážních salonech, prostituce jako doprovodná nabídka v turistickém zábavním průmyslu či na reklamních akcích, náhodné sexuální služby, výměnný obchod za zboží, drogy či prostředky k přežití, individuální dohody mezi dvěma osobami, prostitutky zaměstnané swingers kluby a geishy.

jsou často ženy cizinky, ale již méně častěji jsou oběťmi obchodu s lidmi. Dochází zde obvykle k určité zdravotní kontrole, protože kluby často posílají své dívky na pravidelné lékařské testy. Nevěstince sice působí v ČR mimo zákon, řeší ale svůj status tím, že oficiálně vystupují jen jako restaurace či hotely.

Eskortní

V tomto případě jsou sexuální pracovnice kontaktovány klienty telefonem na základě inzerce, prostřednictvím agentury či například zaměstnanci hotelu atd. Jedná se o jednu z nejvíce skrytých podob prostituce, která patří také k jejím nejdražším formám z důvodu menšího množství klientů, které žena obvykle má. Služby jsou nejčastěji poskytovány u klientů doma či v hotelových pokojích. Užívá se zde také označení „dívka na telefon“ = „call girl“. Tento typ prostituce je vykonáván ženami, které jsou tzv. „na úrovni“, jsou to často dívky s vysokým vzděláním schopné reprezentovat mnohdy velmi solventního klienta také na veřejnosti, s čímž se pojí také vysoké výdělky a proto je tento typ prostituce označován jako „luxusní“. Jedná se o velmi skrytou formu, protože ženy pracující v tomto prostředí zpravidla nevyužívají služeb neziskových organizací a nepodílejí se na jiné trestné činnosti. Typickými luxusními prostitutkami jsou například studentky vysokých škol, které si dočasně zvyšují životní standard a prostituci po určitém období nadobro opouštějí.

V soukromí

Tato forma je částečně podobná předchozímu typu, protože kontakt s klientem zpravidla probíhá prostřednictvím telefonické či internetové odpovědi na inzerát. Služby jsou však poskytovány obvykle v prostorách, jenž zajišťuje prostitutka často u ní doma a omezují se spíše jen na sexuální obchod a ne například na doprovod do společnosti. Jde obvykle o prostitutky s vlastní malou a relativně stálou klientelou. Bytová prostituce je také typická tím, že jsou v ní angažovány třetí osoby, ať už se jedná o spolubydlící, která poskytuje prostituci ve stejném bytě či například o manžela, který celý sexuální obchod podporuje. Tento typ prostituce se také častěji pojí s trestnou činností – typicky krádeží, kdy je klient v bytě oloupen, případně znásilněním či jiným ohrožením samotné prostitutky ze strany klienta. Problematické je ve spojitosti s bytovou prostitucí zejména to, že i přes její zvýšenou rizikovitost, je tato forma velmi skrytá a špatně dostupná jak pro policejní složky tak pro neziskové organizace, protože i když už je takové místo

vytipováno, uvádějí prostitutky při kontaktu, že se jedná o soukromý byt a neumožní do něj vstoupit.

4.2 Prostituce jako veřejně-politický problém

Názory na prostituci jsou určeny charakterem hlubokých vnitřních hodnot, které daná osoba zastává a jedná se tedy o velmi subjektivní výpověď každého jedince. Postoje k problematice prostituce se navíc liší nejen mezi skupinami aktérů, ale často i uvnitř nich a za klíčovou oblast řešení či dokonce za vlastní „problém“ jsou považovány různé aspekty tématu. Přes tyto různé pohledy zainteresovaných stran však existují neoddiskutovatelná objektivní data, která popisují prostituci jazykem statistik, případových studií a paragrafů. V následující kapitole se budu věnovat jejich popisu jak ve světovém měřítku, tak s přihlédnutím k českému prostředí.

Na problémy spojené s prostitucí můžeme pohlížet dvěma způsoby. Prvním je dimenze společensko-osobní, tj. zda se dopady promítají spíše do situace samotných žen v prostituci či zda následky nese především společnost. Druhý pohled určuje, zda se jedná o dopady přímé či nepřímé, tj. zda jsou na prostituci bezprostředně navázány nebo jsou až následkem jejího vlivu. Tyto kategorie se navíc často navzájem prolínají a mají více rovin pohledu.

Nejzávažnějším společenským problémem spojeným s prostitucí je zřejmě obchod s lidmi pro sexuální účely. Protože se jedná o do značné míry skrytou problematiku, jsou i čísla popisující její míru spíše odhadem. Různé statistiky uvádějí, že množství obchodovaných osob se ročně pohybuje mezi 0,6-1,5 miliony, z čehož je cca 50% žen a zhruba třetina jsou osoby mladší 18ti let (Hughes, 2000; Human Rights Watch, 1995a; Kanics, 1998, U.S. Department of State, 2005).

Obchodované osoby trpí prostřednictvím působení mnoha typů hrozeb a to má ještě větší následky pokud jsou dívky obchodované v nízkém věku². Je ohroženo jak jejich psychické, tak i fyzické zdraví, trpí týráním, bitím, zneužíváním, psychickým

² Výzkum prováděný na prostitutkách v Británii ukazuje, že čím dříve dívky vstoupí do prostituce, tím pravděpodobněji budou pracovat na ulici, užívat drogy a zažívat více násilí na své osobě (Church 2001).

Matoušek (2005) uvádí, že mladší dívky jsou prostitucí více ohroženy jak po psychické stránce (jsou snáze ovlivnitelné a náchylné k rizikovému chování, rychleji podléhají závislosti na omamných látkách) tak i po fyzické (jejich organismus se hůře vyrovnává s vysokým počtem sexuálních partnerů a ve skupině dívek a žen do 21 let se tak vyskytuje nejvyšší míra sexuálních onemocnění).

nátlakem, je omezována jejich osobní svoboda atd. (Zimmermann 2003). Studie (Farley 2003) 854 respondentek zaměřená na důsledky prostituce a obchodu s lidmi v devíti zemích světa včetně například Německa prokázala například to, že 64% prostitutek zažilo útoky zbraní, 73% bylo fyzicky napadeno a 57% znásilněno. Podobná čísla uvádí studie z čistě Evropského prostředí (Daphne 2004). Zde bylo 95% obchodovaných žen obětí fyzického nebo sexuálního násilí, 90% bylo znásilněno a 89% zažilo výhrůžky ze strany obchodníků. Výzkum týkající se prostituujících žen v San Franciscu (Gilbert 1981) uvádí, že 65% respondentek bylo cílem fyzického útoku a 70% bylo znásilněno. Ne tak vysoká, ale přesto velmi významná čísla týkající se násilí, můžeme najít také ve statistikách z Holandska³, jedná se ale o statistiky před rokem 2000, kdy byl zaveden legalizační zákon.

Ženy v prostituci trpí zdravotními i psychickými problémy, které se týkají například únavy a úbytku tělesné hmotnosti (to je zřejmě způsobené nechutenstvím z důvodu stresu, či odpíráním spánku), neurologických potíží (opět z důvodů stresu ale také kvůli bití do oblasti krku a hlavy), gastrointestinálních problémů (ty často následují po traumatických zkušenostech a doprovázejí vleklé stresové stavy), kardiovaskulárních a muskuloskeletárních symptomů (způsobených například úzkostí, neléčenými infekcemi, či fyzickými poraněními) zrakových a ušních komplikací (zaviněných zřejmě útoky vedenými do oblasti hlavy) či kožních problémů (zejména z důvodů nedostatečné hygieny). Běžným symptomem jsou také problémy z oblasti sexuálního a reprodukčního zdraví, kdy ženy trpí neléčenými infekcemi, sexuálními zraněními, či neplodností (Daphne 2004). Farley (2003) uvádí, že mezi nejběžnější chronické zdravotní potíže patří kromě problémů souvisejících s reprodukčními orgány také bolesti svalů (78%), problémy s koncentrací (66%) či bolesti kloubů a bolesti v oblasti žaludku (60%, 59%).

Osoby v prostituci trpí často také psychickými problémy, jako jsou deprese, úzkostné stavy či agresivní chování, vedoucími někdy až ke komplexnímu poškození duševního zdraví nazvaném posttraumatická stresová porucha - dle Daphne 56% respondentek, dle Farley (2003) 68% respondentek. Jiné studie ale dokazují, že tyto problémy se týkají zejména prostitutek působících na ulici (a samozřejmě obchodovaných obětí (Weitzer 2005). Výzkum provedený na Novém Zélandu

³ 60% prostitutek zažilo násilný útok, 40% bylo znásilněno (Vanwesenbeeck 2004)

srovnával prostitutky pracující ve vnitřních prostorách se ženami mimo prostituci a nedošlo zde k nalezení rozdílů ani ve fyzickém či psychickém zdraví, tak ani v otázce vnímání vlastní sebeúcty (Romans, Potter, Martin, a Herbison, 2001). Další studie prokázala existenci významných psychologických problémů mezi pouličními prostitutkami, ale ne mezi dívkami na telefon či působícími v erotických podnicích (Exner, Wylie, Leura, & Parrill, 1977). Další výzkum srovnávající prostitutky na ulicích a v erotických podnicích došel k závěru, že „*ženy v nevěstincích byly se svou prací poměrně spokojené, zatímco pouliční prostitutky zdůrazňovaly zejména negativní aspekty*“ (Prince, 1986, s. 497).

Problémem je, že ženy v prostituci a to zejména obchodované ženy, mají omezený přístup k lékařským službám, ať už z toho důvodu, že jim obchodovatelné omezují svobodu pohybu natolik, že se k lékaři jednoduše nedostanou, nebo protože si například neplatí zdravotní pojištění a nemají dostatek financí na zaplacení léčby. To vede k rozvíjení i víceméně banálních chorob do chronické podoby, která může být životu nebezpečná.

Problematika prostituce je také silně provázána se zneužíváním omamných látek. Užívání těchto látek je někdy důvodem pro vstup do prostituce, jindy se vyvine až v průběhu práce v sexbyznysu ve snaze o zmírnění nepříjemných pocitů zažívaných při poskytování sexuálních služeb. Ženy pak mohou sklouznout do pastí, kdy prodávají své tělo za drogy a nemohou tak přestat ani s jednou činností. Studie se liší v datech, která popisují míru propojení sexbyznysu a užívání drog, ale jednotně zde uvádějí významnou souvislost. Farley (2003) například uvádí, že 48% respondentek aktivně užívá drogy a 52% alkohol, další studie zaměřená na osoby prodávající sex na ulici uvádí podobná čísla kolem 50%. V českém prostředí monitoruje stav problematiky například organizace Rozkoš bez rizika, která ve své poslední výroční zprávě (R-R 2006) uvádí, že aktivně užívá drogy 8% jejích klientek⁴, 18% odmítlo na tuto otázku odpovědět a 4% přiznávají zkušenosti s drogami v minulosti. Větší míra užívání drog je mezi dívkami působícími na ulici -

⁴ Podle vyjádření organizace se jedná převážně o pervitin, který ale většina prostitutek neužívá intravenózně.

Pro srovnání: v České republice je asi 30200 uživatelů drog, což v přepočtu znamená 0,3% populace. Zhruba dvě třetiny těchto osob tvoří uživatelé pervitinu (Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti 2007).

28%. Protože ale nebyla oslovena část vysoce rizikových prostitutek pohybujících se například v oblasti Karlova náměstí, jsou tyto údaje podle organizace zřejmě podhodnocené.

Sexuálně přenosné choroby jsou také tématem často spojovaným s prostitucí. Nejvíce se u prostitutek objevuje kapavka a syfilis (Kuhns 1992), onemocnění HIV je často spojeno nejen s vykonáváním prostituce, ale zároveň také s intravenózním užíváním drog. Podle údajů amerického ministerstva zdravotnictví je však jen 3-5% přenosů sexuálních chorob spojeno s prostitucí, což ještě vynikne při srovnání s hlavní šířitelskou skupinou jíž jsou teenageři s 30-35% (The Center for Disease Control and Prevention, 1993). Údaje organizace Rozkoš bez rizika (2006) ukazují, že za minulý rok přibyly mezi jejich klientkami tři HIV pozitivní osoby a 12 osob pozitivních na syfilis. Výzkum zaměřený na srovnání žen ve výkonu trestu, z nichž část se v minulosti živila prostitucí (Kuhns 1992) ukázal, že osoby v sexbyznysu jsou o problémech spojených s HIV informovány v mnohem větší míře, než je tomu u kontrolní skupiny mimo prostituci. To se také pojí s vyšší mírou používání kondomů, i když vždy na jejich užití trvá jen cca 40% prostitutek (Kuhns 1992, Daphne 2004).

Kriminalita spojená s prostitucí má mnoho podob. Je jí tedy v první řadě již zmiňovaný obchod s lidmi, ale ten je úzce propojen se skutkovou podstatou mnoha přečinů. Patří sem například nedovolené překročení státní hranice, převaděčství, kuplířství, únos, omezování osobní svobody, vydírání, zavlčení do ciziny, padělání a pozměňování veřejné listiny, neodvedení daně a sociálního pojištění, nedovolené ozbrojování, nedovolená výroba a držení omamných a psychotropních látek a jedů, ohrožování mravnosti a mravní výchovy dětí a mládeže a mnoho typů trestných činů proti životu a zdraví či proti majetku atd. (Černík 2005). Viditelným kriminálním dopadem je také porušování veřejného pořádku a rušení nočního klidu osobami, které se prostituuji na ulici. Takové ženy jsou navíc z hlediska penalizace v podstatě nedobytné, protože uložené pokuty obvykle nezaplatí a není možné je zastihnout v místě nahlášeného trvalého bydliště. Propojení prostituce a kriminality je možné ilustrovat například kriminálními statistikami postižených oblastí. Město Cheb uvádí, že z celkového počtu 57 loupeží v roce 1998 jich 48 proběhlo v souvislosti s prostitucí a stejně tomu bylo i u 12 případů výtržnictví z 15, 13 ublížení na zdraví z 21, 11 vydírání ze 13 atd. (MVČR 2000).

Prostituce může být také jen záminkou pro vykonání jiné trestné činnosti, jako je tomu například tehdy, je-li zákazník pod příslibem sexuálních služeb vylákan na odlehlé místo a okraden.

Problematická je také otázka finančních úniků spojených s prostitucí. Jedná se zde nejen o přímé úniky při nezdanění sexuálních služeb, které se v ČR odhadují na 5,7-8,7 miliard korun a celosvětově na 31,6 miliard dolarů (ČSÚ 2002,2005, MVČR 2005)⁵, ale také další doprovodné náklady. Problémem je například to, že ženy v prostituci obvykle neodvádějí zdravotní a sociální pojištění (podle mého výzkumu v organizaci R-R jsou ale některé z prostitutek registrovány jako osoby samostatně výdělečně činné v oblasti umělecké činnosti), což pro ně do budoucna znamená snižování výše důchodu a ztrátu nároku na dávky plynoucí z nemocenského pojištění (nemocenská, podpora při ošetřování člena rodiny, vyrovnávací příspěvek v těhotenství, peněžitá pomoc v mateřství). To že si osoby v prostituci obvykle neplatí zdravotní pojištění znamená, že jejich ošetření musí být financováno z příspěvků ostatních poplatníků. Další náklady také vznikají při řešení negativních důsledků prostituce, jako jsou například náklady na péči o odložené děti, na resocializaci a rekvalifikaci prostitutek či na léčbu drogově závislých. Příjmy plynoucí z postihů prodeje sexuálních služeb jsou nízké, protože pokuty obvykle nejsou vymahatelné.

4.3 Základní vymezení dimenzí přístupu k prostituci

Prostituce je legislativně pojímána třemi způsoby prostřednictvím (MVČR 2000):

- abolicie, jež neřeší problém prostituce jako takové, zaměřuje se na postih jevů, které ji provázejí a trestá nucení k prostituci, kuplířství a obchod se ženami

⁵ Existují odhady jak výdělků pasáků a majitelů erotických podniků, tak i samotných žen v prostituci. Majitel dvou prostitutek si tak podle MVČR (2000) vydělá za rok nejméně 1,26 milionu korun, erotický podnik s pěti dívkami 4,8 milionů (Erotické podniky však oficiálně prezentují své služby pouze jako pohostinské a další pokoje udávají majitelé jako soukromé, takže se dovnitř nemůže dostat policie. Odvody z pohostinské činnosti jdou obvykle do příjmů jiné obce, protože erotické podniky většinou působí mimo okres, kam oficiálně spadají.), průměrný denní výdělek jedné prostitutky je udáván na 2 tisíce korun. Tyto oficiální odhady však zpochybňují zástupci neziskových organizací, podle kterých jsou skutečná čísla nižší zejména z důvodu nižších cen za služby v sexbyznysu.

- reglementace jež prostituci trpí, respektive legalizuje, současně ji ale podřizuje státnímu dozoru, kontrole, včetně navazujících sociálních, zdravotních a preventivních opatření., snaží se o vytvoření průhledného prostředí, které není ve sféře zájmu organizovaného zločinu.

- represe, která prostituci jako takovou trestá a zakazuje a trest se vztahuje buď na zákazníky, prostitutky či obě skupiny a cílem je odstranění prostituce ze společnosti.

Aboliční přístup je v posledních letech opouštěn ze dvou hlavních důvodů. Pro svou neefektivnost zastánci legalizace a kvůli sociální nespravedlnosti a morálním výhradám zastánci represe. V pozadí obou rozhodnutí stojí odpověď na otázku, zda prostituce může být důsledným potíráním vymýcena či zda byla, je a bude vždy součástí naší společnosti. Tyto vyhraněnější formy přístupu k prostituci nyní popíší na dvou příkladech již aplikovaných politik ve Švédsku a Holandsku, abych na konkrétních příkladech reprezentovala teoretické předpoklady, hodnotové orientace a manifestní záměry jednotlivých postojů a také jejich skutečné praktické dopady.

4.3.1 Praktické vyústění legalizačních snah - Holandsko

Roku 2000 přijalo Holandsko zákon, jenž určuje pravidla, za kterých je prostituce a zakládání erotických podniků legální. Tendence k řešení problematiky prostituce tímto způsobem se v Nizozemí objevují již od počátku 20. století, což pravděpodobně souviselo s její relativně vysokou mírou a nutností přijímat pragmatická řešení při potírání problémů s ní spojených.

Podmínky vztahující se k legální prostituci jsou v zásadě dvojího druhu: pro majitele erotických podniků a pro prostitutky samotné. Navíc se ještě vydělují okolnosti, za kterých je možné provozovat prostituci na veřejných místech.

Pro získání licence na provoz erotického podniku musí majitel zaměstnávat jen osoby starší 18 let, s platným povolením k pobytu v Holandsku. Musí jim zajistit stanovené pracovní prostředí, splnit hygienické podmínky, nároky na umístění podniku a musí odvádět poplatky ze své činnosti. Rovněž má závazek umožnit povinné kontrolní prohlídky policii, pověřeným úředníkům a zdravotnickým pracovníkům.

Podmínky pro vykonávání činnosti prostitutky jsou zejména stanoveny minimální věk a povolení k pobytu. Osoby vykonávající prostituci ve formě zaměstnaneckého poměru se řídí obecně platnými pravidly regulujícími vztah zaměstnance, zaměstnavatele a státu a mají tedy například nárok na podporu v nezaměstnanosti či sociální pomoc při hledání nového místa. Zdravotní kontroly jsou dobrovolné, přesto se ale doporučují minimálně dvakrát ročně osobám prostituujícím se na ulici a čtyřikrát ročně zaměstnankyním nevěstinců. Většina žen tyto prohlídky údajně pravidelně podstupuje (Working group 2004)

Provozování pouliční prostituce je regulováno zejména v rámci snah o udržení veřejného pořádku, a proto některé municipality stanovily tzv. „Zóny“, které by měly noční klid a pořádek v jiných oblastech ochránit. Jsou to vyhrazené části města, kde je v jejich otvíracích hodinách povoleno nabízení sexuálních služeb, je zde zajišťována bezpečnost policejním dohledem a prostitutky mají možnost navštívit místní drop-in centra, která nabízí odpočinek a lékařskou péči. V této oblasti je také zřízeno parkoviště pro klienty, kde se obvykle odehrává smluvený obchod. Úspěšnost Zón je proměnlivá a závisí zejména na atraktivitě jejího umístění v rámci dynamiky města. Například v Amsterdamu pokus o vytvoření Zóny v okrajovější části města selhal, protože ženy pracující na ulicích často patří do skupiny závislých na drogách a vymezená lokalita pro ně byla příliš vzdálená od centra města a tedy i od přísunu narkotik.

Při řešení problematiky byla dána velká volnost jednotlivým municipalitám, které měly jako hlavní závazek to, že nebudou bránit svobodnému provozování erotických služeb, ale jakým způsobem upraví vykonání této činnosti bylo na jejich volbě. Ve výsledku se implementace nové legislativy dosáhlo v různých municipalitách s různou mírou úspěchu. Oblasti, které se úkolu zhostily prokazatelně lépe, jsou zejména ty, které k dialogu o podmínkách nabízení erotických služeb přizvaly zástupce všech zúčastněných stran, jak například policie tak i samotných prostitutek.

Cílem legislativy bylo striktní oddělení nucené prostituce od dobrovolné a stanovení vysokých postihů za obchod s lidmi a sexuální zneužívání dětí a mládeže. Svobodně vykonávat prostituční činnost je dle holandské legislativy právo a osobám v erotickém průmyslu musí být zaručeno, že svou činnost budou moci vykonávat

beze strachu. Výzkumné zprávy uvádějí, že došlo ke snížení nebezpečí pro prostituující se ženy a to hlavně díky lepšímu kontaktu s policií a celkovému zprůhlednění prostituční sféry (Working group 2004, MVČR 2000, Weitzer 2005). Objevila se však nová problematická oblast, protože legalizace prostituce se vztahuje jen na občany EU. Řada prostitutek pochází z jiných zemí a prostituci na území Holandska vykonávají bez povolení v pobytu a proto nelegálně. Pokud je jim jejich činnost prokázána, jsou obvykle deportovány do své vlasti a proto jsou nuceny skrývat se a využívat pro svou ochranu služeb pasáků, čímž se dále zaplétají do kriminálního prostředí. Situace se tak pro ně zhoršila a hrozba násilí vzrostla na nových frontách nejen ze strany policie, ale také kvůli novým rozdílům mezi dle zákona legálními a nelegálními prostitutkami.

Dalším faktem také je, že v Holandsku stejně jako v dalších zemích, které přijaly koncept legalizace, se míra prostituce zvýšila (Working group 2004). To je předmětem kritiky ze strany zastánců represe, jenž se domnívají, že tyto státy vlastně podporují rozvoj prostituce a potažmo i obchod s lidmi. Vysvětlení však může být i takové, že osoby v prostituci již nemají potřebu vystupovat skrytě a proto se jich i větší množství objevuje v souhrnných číslech. To by naopak znamenalo, že legalizační zásah byl úspěšný v jednom ze svých hlavních cílů, jímž je zprůhlednění prostituční sféry a její oddělení od kriminálních aktivit. Přestože stále existují nelegální nevěstince i prostitutky bez oprávnění k výkonu povolání, policie potvrzuje, že prostituce se nyní stala průhlednější, což umožnily například pravidelné kontroly erotických podniků či síť důvěry mezi zainteresovanými aktéry. Pro policii je nyní snazší získávat potřebné informace či kontakty ve skupinách, kam dříve neměla přístup. Policie předpokládá, že převážná část osob nucená k prostituci obchodníky s lidmi působí právě v oblasti ilegálních podniků, a proto je jejich současnou prioritou odstranění těchto nežádoucích elementů. Součástí boje je také odstranění společenského stigma spojeného s prostitucí. Dlouhodobě se tedy Holandsko snaží o vytvoření nového pojetí sexuální pracovnice – sebevědomé ženy provádějící profesionální služby bez rizika pro ni i zákazníka, jejíž činnost je respektována veřejností a která svou činností také naopak respektuje stanovená pravidla. Taková představa je však pro zastánce represivního přístupu nepřijatelná a ženy urážející.

Z rozhovorů provedených z experty na problematiku (zejména s panem Zvěřinou - viz příloha č.10⁶) také vyplývá, že skutečná čísla udávající jaké množství prostituce se podařilo dostat pod registrovaný dohled, jsou cca 20-25%.

4.3.2 Praktické vyústění represivních snah - Švédsko

Přístup Švédska k prostituci se odvíjí od základní premisy, která stanovuje, že jakákoliv forma prostituce vytváří násilí a je škodlivá pro společnost. Mezi hlavní cíle švédské sociální politiky patří vytváření podmínek příznivých pro rovnost pohlaví a je kladen zásadní důraz na vztahy mezi muži a ženami. Prostituce však tyto vztahy poškozují a proto je nutné s ní bojovat. Švédský přístup považuje za optimální a dosažitelný cíl eliminaci prostituce na její nulovou míru, což se odrazilo roku 1999 v přijaté legislativě, jež zakazuje a trestá jakoukoliv formu sexuálního obchodu, přičemž trestanou osobou je zákazník, jež tyto služby požaduje. Trest má podobu pokuty či odnětí svobody až do výše šesti měsíců.

Zákon je vystavěn na přesvědčení, že ženy jsou obětí strukturálního mechanismu, jež umožňuje mužům kupovat si ženy jako zboží. Tato možnost se pak dále promítá do každodenní reality a do celého společenského vztahu mužů a žen, což je neslučitelné se zásadou rovnosti pohlaví. Zákon tedy manifestuje snahu o společenskou ochranu žen jak jednotlivých tak celého genderu, což je viditelné na uplatňovaných sankcích zaměřených proti zákazníkům.

Implementovaný zákon má však spíše opačný dopad. Přestože se snížila míra pouliční prostituce, výzkumy ukazují, že se pravděpodobně značná její část přesunula do vnitřních prostor (Working group 2004, Seminar on the Effects.. 2002, MVČR 2000). Pouliční prostituce však už před zavedením represivních zákonů tvořila jen asi pětinu celkového množství a tak se dá říci, že zdánlivé snížení míry prostituce je jen přesunutí viditelné části do podsvětí. Co se týče ochrany žen, prostitutky uvádějí, že po zavedení nové legislativy je pro ně výkon jejich práce mnohem nebezpečnější. Podle jejich výpovědí se velmi změnila struktura klientů – zůstalo tzv. tvrdé jádro, tj. muži kteří vyžadují méně standardní služby často zahrnující prvky násilí. Menší množství zákazníků také znamená, že prostitutky musí snižovat své požadavky ať už

⁶ „Mojí holandské kolegyně odhadují, že s registrací souhlasí asi čtvrtina prostitutek, což znamená, že 75% prostitutek podniká dál nehledě na reglementaci.“

na finanční stránku či na pocit vlastního bezpečí. Jsou nuceny častěji přistupovat na rizikové podmínky, jako je například styk bez ochrany či praktikování neobvyklých služeb, se kterými by dříve nesouhlasily. V daných podmínkách si prostitutky nemohou dovolit odmítnout neprověřeného klienta a vystavují se riziku. Přestože jsou ženy pracující v prostituci obvykle dobře trénované v odhadování lidí, klienti jsou často stresováni zvýšeným rizikem a pro ženy je tak obtížnější posoudit, zda napětí, které na zákazníkově pozorují, je jen strachem z prozrazení, či může být příznakem násilných intencí. Při výběru zákazníka musejí činit rychlá rozhodnutí, která někdy znemožní odhadnout výši hrozícího nebezpečí. Stres zvyšuje agresivitu i u zákazníků za normálních okolností bezproblémových. Ti se obávají rizika dopadení a tak se často chovají brutálněji než dříve.

Riziko prozrazení také způsobilo, že jsou nyní prostitutky hůře dosažitelné sociálními pracovníky a obklopují se pasáky, kteří jim mají zajistit ochranu. Pokud je někdo svědkem útoku na prostitutku, existuje nyní menší šance, že by toto nahlásil, protože se obává zapojit do vyšetřování. Navíc zakázaná prostituce již vlastně oficiálně neexistuje a tak není zprostředkována ani oficiální sociální pomoc a pokud jsou prostitutky kontaktovány, činí tak zejména neziskové organizace.

Podle oficiálních švédských odhadů se počet prostitutek snížil, ale pro ženy, které v branži zůstaly, se stala jejich existence tvrdší a zažívají více násilí, než před zavedením zákona (Working group 2004). Navíc je pravděpodobné, že ženy, které setrvaly v prostituci i po zavedení nových pravidel, bývají ty které jsou nejzranitelnější a mají malou šanci se z prostituce vymanit – závislé na drogách, duševně nemocné a osoby zavlčené ze zahraničí. Takové osoby bez pomoci šíří pohlavní choroby a skryty veřejnosti trpí v podmínkách, ze kterých se sami nemohou vymanit.

Manifestovaný cíl vymýtit prostituci a pomoci ženám se tedy nenaplnil. Přes určité snížení podílu prostituujících se žen, nedošlo k jejich očekávanému výraznému úbytku a současné pouliční prostitutky uvádějí, že je na nich pácháno více násilí než dříve. Je pravděpodobné, že se zvýšila závislost prostitutek na pasácích, protože ženy již nemohou pracovat tak otevřeně jako dříve a potřebují ochranu před nebezpečnými klienty, policií a dalšími aktéry. Policisté také uvádějí, že je pro ně nyní obtížnější vyšetřovat případy kuplířství a obchodu s lidmi, protože prostituce již není tolik

viditelná a zároveň průhledná jako dříve. Ve výsledku neúspěšnějším prvkem v rámci procesu kriminalizace prostituce se tak stala podpora veřejného mínění nové legislativy, jenž dosáhla více než 80 %. (Working group 2004)

4.4 Legislativní úprava prostituce v ČR ve 20. století

Při vzniku Československa roku 1918 republika přejala tzv. reglementační systém z původního zákona o tuláctví, jenž reguloval podmínky, za kterých byla prostituce legální. Stanovovaly se zejména hotely a restaurace, jenž byly pro prostitutky v určitých hodinách přístupny k nabízení sexuálních služeb a bylo povoleno i zakládání nevěstinců.

V roce 1922 byl však fakticky legální status prostituce upraven zákonem o potírání pohlavních nemocí a byl prosazen postoj aboliční, neboť kontrolovaná forma legální prostituce byla považována za ponižující a nespravedlivou vůči ženám, na které se jediné vztahovala. Byly zakázány nevěstince a byla zpřísněna i jinak mírná legislativa týkající se prostituce. Část tohoto zákona je platná i v dnešní době.

V roce 1958 tehdejší Československo přistoupilo na mezinárodní Úmluvu o potlačení a zrušení obchodu s lidmi a využívání prostituce druhých osob, jenž zavazuje signatáře k tomu, že nesmějí přijmout jakoukoliv právní úpravu jenž by povolovala či jakýmkoliv jiným způsobem regulovala prostituci.

Od roku 1963 byla prostituce postihována represivní formou jako součást zákona proti příživnictví. Prostitutky byly stíhány na základě toho, že nejsou zaměstnány na řádný pracovní poměr a zároveň byla prostituce definována jako nekalý způsob obživy. Tyto zákony byly v roce 1990 při novele trestního zákona zrušeny, což spolu s otevřením hranic a zvýšením cestovního ruchu vedlo k rychlému nárůstu prostituce v České republice.

V roce 1993 byla vypracována rozsáhlá výzkumná zpráva zabývající se prostitucí a asociovanými problémy u nás. Na jejím základě byl předložen návrh zákona, jenž měl povolovat prostituční činnost osobám starším 18ti let s platným lékařským dokladem a to na místech, jenž by si individuálně stanovily jednotlivé obce. Tento zákon byl však zamítnut.

V nové podobě byl legalizační zákon předložen v roce 1999. Jeho cílem bylo definovat postavení prostitutek dle živnostenských pravidel jako osob samostatně výdělečně činných, umožnit zakládání nevěstinců za daných pravidel, stanovit zdravotní kontroly pro ženy v sexuálním průmyslu a odlišit dobrovolnou a nedobrovolnou prostituci. Ani tento návrh zákona však nebyl přijat, mimo jiné proto, že odporoval mezinárodním úmluvám zavazujícím Českou republiku nepřijmout regulační opatření ve spojitosti s prostitucí. K prostituci je zejména podle Úmluvy o potlačení a zrušení obchodu s lidmi a využívání prostitutek druhých osob možné přistupovat pouze tolerančním způsobem a tento zákon měl podle odpůrců příliš mnoho rysů přesahujících pouhou toleranci.

V roce 2000 MVČR vypracovalo Návrh opatření k řešení problému souvisejících s prostitucí, který byl roku 2004 přijat vládou a bylo rozhodnuto o vypracování návrhu zákona regulujícího prostituci do následujícího roku. Spolu s ním byl předložen i požadavek na odstoupení od Úmluvy o potlačování a zrušení obchodu s lidmi. Tento požadavek na odstoupení byl však v roce 2005 dvakrát zamítnut a tak nebyl návrh regulačního zákona projednán. Situace v současné době tedy vypadá tak, že kuplířství je spolu se zakládáním nevěstinců zakázáno a trestáno⁷ avšak prostitute samotná nelegální není - právně v podstatě neexistuje. Trestat je možné pouze doprovodné jevy jako je narušování veřejného pořádku, šíření nemocí, ohrožování mravní výchovy mládeže či obchod s lidmi. Nové prosazování komplexní legislativy zaměřené na prostituci není v nejbližších letech plánováno.

4.5 Současná podoba prostituční scény v ČR

Odhady počtu prostitutek na území ČR se velmi liší podle toho, kdo je udává a toto číslo se pohybuje mezi sedmi a čtyřiceti tisíci (Mihalco 2007). Podle výkonné ředitelky organizace Rozkoš bez Rizika je toto číslo deset až dvanáct tisíc, z čehož asi tři tisíce žen působí v Praze (ČTK 2007). Katolická Charita dokonce uvádí, že žen v prostituci je na území Česka více než 30 000 a to zejména cizinek, kterých je z tohoto počtu asi 60% (Mihalco 2007). Nejvíce se dle jejich názoru jedná o ženy

⁷ V praxi tomu však tak často není a po celé republice existují nejen menší erotické podniky, které svou činnost maskují pohostinskými službami, ale dokonce i obrovské sexparky s mnoha desítkami dívek - například podnik Show park v pražských Holešovicích, kde jsou prostitutky vystaveny obdobně jako v holandských prosklených výlohách.

Ukrajiny, Bulharska, Ruska, Vietnamu a Číny. Organizace Rozkoš bez Rizika uvádí odhady počtu cizinek ve výši 45%. (Leinert 2007)

K ilustraci může sloužit obrázek v příloze číslo 12, který však současnou situaci nevystihuje s velkou přesností, protože obsahuje odhady z roku 2000.

V období od roku 1989 se značně proměnila také podoba prostituce a její finanční podmínky. Zatímco v devadesátých letech byla velmi běžná pouliční forma, dnes už tvoří ženy na ulici z celkového množství prostituce asi je 8%. (Obyt 2007, R-R 2006) Velmi populárními se naopak stávají velké erotické podniky hypermarketového typu, kde je vystavováno běžně kolem 150 žen a je nabízena široká škála služeb. Avšak i menší kluby zůstávají oblíbené a vyskytují se téměř ve všech českých městech. Opět ilustrační charakter může mít mapa odhadů rozmístění erotických podniků z roku 2000 v příloze číslo 13.

Proměna je způsobena například tím, že některé nejvíce postižené obce se rozhodly proti prostituci v ulicích bojovat vyhláškami, které zakazují pouliční formu prostituce na celém jejich území nebo jeho částech. Města bojují i jinými způsoby. Například v Dubí bylo schváleno zavedení kamerového systému, který bude monitorovat zákazníky vstupující do erotických podniků. Dané záběry pak budou promítány na internetu a mají odradit potenciální zákazníky zejména z Německa, kteří budou u vjezdu do města vítání billboardy upozorňujícími na existenci kamer. Otázkou však je, jak tento systém bude fungovat vzhledem k faktu, že osoby musí mít v zájmu ochrany soukromí rozostřené obličejové a poznávací značky na autech.

Velký vliv na omezení pouliční prostituce měl také vstup ČR do Evropské Unie, protože díky němu došlo k výraznému zkrácení doby čekání kamionů na hranicích. Právě řidiči těchto vozidel jsou častými zákazníky žen působících na ulici a když nyní nemají potřebu zkracovat si čekání sexuálními službami, ubývá i nabídky ze strany žen.

Viditelné prostituce na ulicích sice ubývá, ale bylo by pravděpodobně mylné se domnívat, že se snižuje její celková míra. Experti na problematiku spíše předpokládají větší přesun do soukromých bytů, tzv. privátů a do erotických podniků. Tím se situace částečně zhoršuje i zlepšuje. Zlepšení souvisí s tím, že pouliční prostituce bývá považována za její nejnebezpečnější formu. Ženy tedy budou zřejmě ve vnitřních prostorech o něco chráněnější. To lze poměrně přesvědčivě tvrdit o

erotických podniků, které často dobře spolupracují s neziskovými organizacemi, jsou vybavené bodyguardy a ženy se částečně hlídají i navzájem. Hana Malinová z organizace Rozkoš bez Rizika uvádí, že mají dobré vztahy asi se 70% erotických podniků (Obyt 2007), bez potíží se do nich dostanou a mohou dívky kontaktovat. Existuje však také část, která spolupráci naprosto odmítá. Ještě problematičtější je situace v soukromých prostorách, kde často působí jen jedna či dvě ženy. Přesun do privátů způsobuje, že se takováto forma prostituce mnohem hůře monitoruje a postihuje. Pracovnice ze streetworkerských organizací musejí například ženy vyhledávat prostřednictvím inzerátů a často nejsou při kontaktu do bytu vpuštěny. Pro policisty je situace těžší v tom, že do soukromých bytových prostor si mohou vynutit přístup pouze v případě, že mají důvodné podezření o trestné činnosti, která se zde odehrává a to není snadné dokázat, protože prostituce sama o sobě trestná není.

Výskyt prostituce v ČR se tedy v posledních letech poměrně výrazně změnil a přesunul se nejen z ulic do vnitřních prostor, ale díky stejnému mechanismu i z příhraničních oblastí do měst. Jiné jsou také průměrné výdělky, které jsou nyní podle expertů zřetelně nižší, než tomu bylo v 90. letech. Sexuální služby se tak stávají dostupnější pro české zákazníky ve městech, což dokresluje i důvody současné oblíbenosti tzv. sexparků, které nabízejí sexuální služby ve velkém a za poplatky, které si může dovolit více lidí.

Co se týká zákaznického spektra, to je nyní pestřejší než dříve. Česká katolická charita se domnívá, že typickým zákazníkem je „obyčejný člověk“, často ženatý muž, který za své peníze chce získat to, co mu v osobním životě schází. Podobnou skupinou jsou také zákazníci rozvedení, svobodní či vdovci, kteří nejsou úspěšní v hledání partnerky či hledají rozptýlení, často se například jedná o české podnikatele. Poměrně novou početnější skupinou jsou mladíci, kteří preferují sexuální služby před stálým vztahem, nebo se jednoduše s partou kamarádů posílení alkoholem vydají na prohlídku nejbližšího sexparku. Klasickými zákazníky zůstávají zahraniční návštěvníci, kteří se už ale rekrutují ze širšího seznamu zemí než jen z Německa a Rakouska.

Právě na zákazníky se také zaměřuje v současné době spouštěná kampaň pro ochranu žen v sexuálních službách – „Neboj se to říct za ni.“ Snaží se oslovit zákazníky dívek v sexuálních službách a upozornit je, že se často jedná o osoby, které

jsou k této činnosti nuceny. Takové případy by zákazníci měli ohlásit na speciálně zřízené anonymní telefonní linky či emailovou adresu. Materiály doprovázející tuto kampaň budou distribuovány jak v češtině, tak v němčině a angličtině.

V současné době je také Ministerstvem práce a sociálních věcí vyhlášena nabídka na zpracování výzkumu, který by měl prostituci na území ČR podrobně zmapovat. Jeho výstupy by měly být údaje o počtu a rozmístění prostitutek v Čechách, popis jejich národností a formy prostituce, které se věnují. Měly by být také popsány faktory, které vedou ke snižování míry prostituce v různých oblastech a cílem je také zde získat informace o dostupnosti sociálních služeb souvisejících s prostitucí. Výsledky výzkumu měly být podle původních odhadů známy před koncem roku 2008, v prvním kole se však ke zpracování nikdo nepřihlásil.

4.6 Dimenzionální analýza

Tuto metodu využívám pro určení hranic vlastní problematiky, tj. k objasnění, kam až téma prostituce zasahuje a v jakých dimenzích tedy musí být legislativně pojímáno. Ukazují zde, jak široká tato problematika je a jak je nesnadné zaujmout k ní jednoznačné stanovisko, protože se odvíjí od hlubokých osobních přesvědčení toho, kdo k ní zaujímá stanovisko.

Vnímání prostituce jako problému

V závislosti na zaujímaném hodnotovém stanovisku může být problémem samotná prostituce, protože je sama o sobě násilím prováděným na ženách, případně může být prostituce vnímána jako problém pouze pokud je vykonávána nedobrovolně a mimo stanovené podmínky jako je minimální věk a zdravotní dohled. Rozšířeným názorem je také například to, že prostituce je škodlivá hlavně tehdy, když je veřejně viditelná, kazí mládež a budí obecné pohoršení, i když současně může být vnímána i jako společensky funkční. V přístupu k prostituci je tedy třeba se v první řadě ptát, co je pro nás problémem a jakého cílové stavu si v ideálním případě přejeme dosáhnout.

Skutečný problém je tedy definován vždy v očích toho, kdo prostituci hodnotí. Obecně se všechny tři základní přístupy shodují v tom, že problémem je nucená prostituce a tedy obchod s lidmi, negativní dopady prostituce odrážející se ve zdravotní oblasti a doprovodná kriminalita jako je například drogová závislost. Pro represivní přístup jsou toto však pouze symptomy choroby, jíž je samotná prostituce, legalizace si tímto výčtem

stanovuje základní problémy, proti kterým chce bojovat a abolicí k nim - a dokonce spíše nad ně - přidává ještě narušování veřejného pořádku a morálky, které prostituce ohrožuje. Skutečnou hrozbu bezpochyby představují zejména oblasti obchodu s lidmi, doprovodná kriminalita a zdravotní dopady prostituce na celou populaci. Další jevy mohou být z různých hledisek vykládány jako pouze zdroje rozladění i jako skutečné ohrožení. Veřejně propagovaný sexbyznys například v očích zastánců represe ohrožuje nejen ženy v něm působící, ale ovlivňuje i situaci všech žen ve společnosti - ohrožuje jejich právo na rovnost mezi pohlavími. Represivní přístup může být také vnímán zastánci legalizace jako ohrožení, protože zahání prostituci do skrytých forem a tím celou oblast zneprůhledňuje. To co je tedy v očích jedné skupiny považováno pouze za morální rozladění může v jiné skupině znamenat skutečnou společenskou hrozbu a naopak.

Prostituce je fenomén poměrně viditelný a pokud už je represivně zatlačen do skrytějších oblastí, probíhá o něm alespoň intenzivní společenská debata. Je však třeba si uvědomit, že samotná prostituce vůbec problémem být nemusí a z historického hlediska se dokonce zdá, že je zbytečné ji tak pojímat, protože jako problém nikdy nebyla „vyřešena“. Autorka se domnívá, že je vhodnější zaměřit se na skutečně identifikované hrozby jako je například obchod s lidmi a nepoužívat represivní nástroje které znesnadní boj proti těmto hrozbám, protože se snaží z přiznaného viditelného problému udělat skrytý.

Kam problematika prostituce zasahuje?

Prostituce má jak lokální tak globální rovinu. V lokální rovině se dotýká hlavně některých příhraničních regionů a velkých měst. Zejména v pohraničí jsou zákazníci sexuálních služeb často cizinci a tak se související problémy jako zdravotní rizika a pomoc obchodovaným osobám musí řešit i ve spolupráci se sousedními zeměmi. Z globálního hlediska je ČR ve svých legislativních krocích limitována Úmluvou o potlačení a zrušení obchodu s lidmi, která signatářům znemožňuje využít vůči prostituci legalizačních postupů. Globální hledisko je také zřetelné v oblasti obchodování s lidmi, kdy je v současné době ČR stále častěji cílovou zemí zavlčených dívek.

Oblasti nejvíce zasažené prostitucí jsou orientačně znázorněny v příloze 12. a 13. na datech z roku 2000. Přesto se situace v posledních letech změnila a to zejména v souvislosti se vstupem ČR do EU, jak je vysvětleno v kapitole věnované podobě

prostituční scény u nás. Výrazně se také snížil počet žen působících na ulici a prostitute se přesunula do erotických podniků.

Problematika prostitute je velmi provázaná s dalšími negativními jevy, což je v současné době hlavní důvod, pro světově rozšířenou snahu o její ovládnutí. Nejpalčivější je její napojení na organizovaný zločin a to nejen v oblasti obchodu s lidmi, ale také v drogové problematice a další násilné i majetkové trestné činnosti. Kromě kriminálních dopadů je tu ale i oblast sociální. Osoby v sexbiznisu často trpí sociální exkluzí, nepřizpůsobují se sociálnímu konsenzu, neplatí daňové odvody, ani nevyužívají práva ze systému čerpat nyní a uzavírají si takovou možnost i do budoucna. Často mají problematickou rodinnou situaci, zvýšené zdravotní riziko a nedisponují dostatkem informací, jak svou situaci vylepšit. Problematika prostitute je tedy velmi komplexní a pokud má její legislativní úprava být účinná a ne jen kosmetická, musí brát v úvahu všechny hlavní aspekty.

Prostituce v čase

Prostituce je fenomén provázející lidstvo po celou jeho historii, je to fenomén neustále aktuální a i když existovaly snahy o jeho ovládnutí i dříve, nikdy to nebylo v tak rozsáhlé formě jako nyní. Prostituci se nikdy nepodařilo vymýtit a i když v některých zemích byla represivně vytlačena do skryté sféry a veřejné mínění se nadále nedomnívá, že by prostitute byla nadále problémem, i zde stále existuje. Jedná se tedy o aktivitu celosvětově neustávající a vytrvale existující. Aspektem, který je však nyní nový, je globální hledisko a tedy provázanost prostitute a organizovaného zločinu, což si vynucuje i globální spolupráci na řešení asociovaných problémů. To však ztěžují odlišné hodnotové přístupy jednotlivých zemí.

Prostituce jako komplexní problém

Pokud chceme stanovit, kolik má prostitute příčin, opět záleží na definici toho, co považujeme za problém. Na prostitute je navíc možné z různých hledisek nahlížet jako na obecný i specifický problém. Obecně je možné na ni nahlížet z hodnotového hlediska, specificky pak prostřednictvím jejích konkrétních dopadů a způsobů řešení. Pokud si jako problém z represivního hlediska definujeme samotnou existenci prostitute, pak je příčina velmi komplexní a to celková společenská situace, která tento byznys umožňuje. Pokud použijeme optiku legalizace, bude pro nás ústředním problémem soubor negativních

dopadů na prostituci navázaných, který má příčin opět mnoho, počínaje propojením prostituce a organizovaného zločinu a konče sociální exkluzí osob v prostituci a jejich společenskou stigmatizací. Ať už je však problematika nahlížena z jakéhokoliv úhlu, jedná se vždy o velmi komplexní problém zasahující do mnoha sfér a mající mnoho podob. Toto hledisko musí mít při vytváření legislativy vždy stěžejní roli.

Kdo je „součástí problematiky“?

Odhady počtu prostituujících osob na území ČR se pohybují mezi 7-30 tisíci. To však zdaleka není číslo vyjadřující populaci ovlivněnou tímto fenoménem, nehledě k tomu, že tato skupina není dostatečně velká ani nemá zájem a prostředky jak legislativu bezprostředně se týkající jejího způsobu výdělků ovlivnit. Problematika se týká mnoha dalších skupin osob - exponovaných obcí a jejich zástupců a občanů, policejních, politických a vládních složek, nevládních organizací a v neposlední řadě také všech daňových poplatníků, kteří financují snahy o vypořádání se s negativními dopady prostituce. Skandinávský model dokonce stanovuje, že prostituce ovlivňuje celkové klima ve společnosti a míru rovnosti mezi muži a ženami, jinými slovy všechny občany dané země či dokonce širšího regionu. Prostituce je tedy fenoménem s velmi komplexním dopadem a dotýká se nejen mnoha skupin obyvatel, ale také se prolíná různými sférami společnosti. Její vliv je patrný v oblasti kriminální, ekonomické, sociální, psychologické, zdravotní, i například ve sféře náboženství, morálky a výchovy dětí.

Jak je problematika prostituce závažná?

Problematika prostituce se týká obou částí spektra - hlubokých hodnot i běžné reality. Je kontroverzní právě proto, že neexistuje nejen jedno řešení obecně považované za správné, ale neexistuje ani shoda v tom, co zde problémem vlastně je. Navíc v pozadí těchto rozhodnutí existují hluboké hodnotové kořeny a tak snahy o vyhraněnější přístup k prostituci než je abolicie často naráží na osobní výhrady a pohoršení různých společenských skupin. Zároveň je ale prostituce úzce svázána s každodenní povrchní skutečností a má mnoho velmi praktických dopadů, její projevy jsou ve více postižených lokalitách téměř neustále viditelné. Při volbě postoje vůči prostituci se navzájem setkávají jak nutnost řešit praktické dopady, tak tlak ze strany morálních hodnot. Je to také téma politicky poměrně „nevděčné“, protože voliči si v závislosti na svém hodnotovém měřítku mohou rychle vytvořit vůči přijímaným krokům jasný postoj a případně se tak vůči politickým opatřením ostře vyhranit a odvrátit se od strany, kterou dosud podporovali.

Co se týká nutnosti tuto problematiku řešit, z mého hlediska založeného na legalizačním principu se jedná o velmi závažný problém hlavně kvůli návaznosti na organizovaný zločin a tím i na mnoho dalších podob kriminality. Pokud bych zastávala aboliční přístup, bude pro mě otázka řešení prostituce spíše sekundární a mým hlavním zájmem bude potírat její veřejné projevy. Z represivního hlediska by to byl problém opět primární, protože by se jednalo o fenomén zásadně odporující mým morálním principům.

4.7 Strom problémů

Pomocí stromu problémů chci dále vyjádřit, jak rozdílně je možné se dívat na problematiku prostituce v závislosti a tom, jaké je naše hodnotové zakotvení a jak si definujeme samotný problém. Tyto stromy jsem pro ilustraci různorodosti stanovisek, jenž je možné vůči fenoménu prostituce zaujmout, vytvořila tři. (příloha číslo 14)

První popisuje problematiku tak, jak ji vnímají zastánci represivního přístupu k prostituci – hodnotová hlediska, která se k tomuto postoji vztahují ukazují v kapitole týkající se Normativních konceptů - jedná se o tzv. švédský model. Prostituce jako taková jde zde definována jako problém a od toho se odvíjejí její příčiny i důsledky.

Mezi příčiny řadím zejména společenské klima, jenž umožňuje, aby žena byla nakupována jako zboží. Tento prvek je pro zastánce tzv. švédského modelu nepřijatelný, protože odporuje základní hodnotě již je rovnost mezi pohlavími. Další příčinou je kriminální prostředí a s ním spojený obchod s lidmi. Ten je v podstatě praktickým vyústěním mechanismu popisovaném výše a s obchodovanými osobami je systematicky a vysoce organizovaným způsobem nakládáno jako se zbožím. Třetí oblastí příčin jsou osobní dispozice žen, na které má vliv například jejich vzdělání, ekonomický příjem, rodinná situace, osobní postoj k ženské otázce atd.

Důsledky existence prostituce jsem rozdělila do čtyř skupin. Jedná se o aktivitu, jenž způsobuje sociální exkluzi osob, jenž se na ní podílejí. Doprovodným jevem prostituce často bývá závislost na ilegálních látkách a jiné zdravotní problémy. Tyto jevy navíc zatěžují státní rozpočet, který se s nimi musí adekvátně vyrovnávat. Kriminalitu a obchodování s lidmi můžeme vidět nejen jako příčinu prostituce (v oblastech s vysokou mírou organizovaného zločinu bude pravděpodobně i jednou z kriminálních aktivit i import obchodovaných dívek), ale je i jejím důsledkem (prostituce na sebe nabaluje potřebu pasáků, drog atd.)– jedná se zde o cyklus, kde jeden jev implikuje existenci

druhého. Vysoká míra prostituce v zemi také vytváří v kontextu okolních států špatnou image a zejména tyto dva poslední body způsobují nespokojenost veřejnosti se stavem prostituce v dané oblasti. Veřejná nespokojenost se pak dále koncentruje do cílené poptávky po legislativní změně.

Druhý strom problémů představuje stanoviska zastánců legalizace a lze jej nazvat také tzv. holandským modelem. Zde je jako ústřední problém brána nedobrovolná prostituce, tedy taková forma sexuálních služeb, která není vykonávána z vůle dané osoby.

Příčiny této formy lze spatřovat podobné, jako je tomu u švédského modelu. Jedná se o kriminální aktivity a obchodování s lidmi, určitou predispozici některých žen a také vztah dané země k okolním státům, míru migrace atd.

I některé dopady se shodují – jedná se o sociální exkluzi, zdravotní a drogová rizika a rozvoj podmínek pro organizovaný zločin. Zatímco však u zastánců represe byla samotná existence prostituce podmíněna mechanismem, který je škodlivý všem ženám bez výjimky, protože narušuje genderovou rovnost, zde je násilí produktem nedobrovolné prostituce a netýká se ženské populace jako celku, ale konkrétních žen a dětí, které jsou jím postiženy. Dopadem nedobrovolné prostituce jsou také daňové úniky, protože z této oblasti sexuálních služeb nejsou odváděny daně, tak jak stanovuje legalizační zákon.

Autorka se však domnívá, že zajímavým pohledem je vidět jako ústřední problém neúspěšnou implementaci legalizačního zákona tak jak byl navrhován v roce 2005. Tento velký legislativní pokus si kladl za cíl prostituci lépe regulovat, ale já bych chtěla ilustrovat, jaké mohly být následky, pokud by byl implementován neúspěšně. Na základě rozhovorů s experty v problematice se totiž domnívám, že to by byl jeho osud.

Jaké by tedy mohly být příčiny takového neúspěchu? V první řadě nízká participace žen při změně zákona. Pokud by se prostitutky nebyly ochotny podílet na změně legislativy, i zdánlivě dobře vypracovaný zákon by neměl šanci být efektivní. Tato neochota by mohla pramenit z toho, že by ženy nechtěly odevzdávat na daních část svých příjmů. Mohla by být také důsledkem toho, že při tvorbě zákona nebylo dostatečně přihlíženo k potřebám na tzv. „street“ úrovni – nebyly vytvořeny výzkumy mapující důsledně podobu prostituce v ČR, tyto ženy nebyly dotazovány na to, jak by legislativa dle jejich mínění měla vypadat, neproběhla kampaň informující ženy v prostituci o jejich zapojení do změny politiky atd. Jak uvádím dále v analýze postojů žen v prostituci, je také pravděpodobné, že ženy by nechtěly opustit relativně bezpečnější anonymitu a registrovat

se jako sexuální pracovnice. Zde hraje roli nejen sociální stigma prostituce a strach z prozrazení sexuálního obchodu v blízkém okolí rodiny či přátel, častým jevem je však také to, že mnoho žen v sexuálních službách o sobě jako o prostitutkách vlastně ani nesmýšlí, protože například poskytují sex za úplatu jen několikrát měsíčně, či se scházejí jen s několika stálými klienty. Důvodem neúspěšné implementace by také mohl být snížený zájem zákazníků o sexuální služby, které by byly tímto způsobem povolené. Takoví muži by pak dále vyhledávali spíše nelegální sféru prostituce. Aby legislativa prošla úspěšnou implementací, předpokládá to dobře navržený zákon, jednotlivé nástroje, dobře zvolené státní pracovníky i detaily jejich pracovní náplně. Protože se ale podle rozhovorů s aktéry⁸ zdá, že návrh zákona z roku 2005 nebyl dostatečně konzultován s odborníky z nevládní sféry, kteří mají z expertů nejbližší k reálné podobě prostituce u nás, je důvodné předpokládat, že nástroje zákonem navržené se nesečkají v praxi s potřebou odezvou. Překážkou úspěšné implementace regulace prostituce může být také nedostatečná aktivita v odstraňování kriminálních aspektů s prostitucí spojených. Oddělení prostituce od kriminální sféry je totiž předpokladem k tomu, aby ženy mohly sexuální služby poskytovat svobodně.

Co se týče možných dopadů takového neúspěchu, vidím je následovně. Projevil by se zřejmě nejvíce ve dvou úzce souvisejících oblastech – pouze menšina prostituce by se dostala do legální sféry a v oblasti sexuálních služeb by vzniklo jakési pololegální klima. První důsledek by měl dále dopad na různé oblasti spojené s prostitucí. Prostitutky by se nepodrobovaly lékařským prohlídkám, jak jim stanovuje regulační zákon a tím pádem by se šíření venerických chorob nedostalo pod větší kontrolu⁹. To je obzvlášť nebezpečné ve spojitosti s tím, že legalizace sama vytváří ve společnosti určitou iluzi, že nabízené sexuální služby jsou legalizované a tudíž i čisté a bezpečné¹⁰. Menšinové podřízení žen

⁸ Viz. Příloha č. 4, 10, 17

Otázka: Myslíte si, že při tvorbě návrhů nové legislativy je dostatečná spolupráce mezi aktéry?

Šídlová (R-R): Ne, není.

Zvěřina (ODS): O tomto nemám úplně přehled, ale obecně si myslím, že ne

Malinová (R-R): Ne, je to jenom jako, přizvou nás, ale žádná připomínka se nebere v potaz.

⁹ Holandské Ministerstvo zahraničních věcí vydalo zprávu, ve které potvrzuje, že většina prostitutek podstupuje dobrovolné lékařské kontroly v doporučené míře 4x ročně (Ministry of Foreign Affairs 2005).

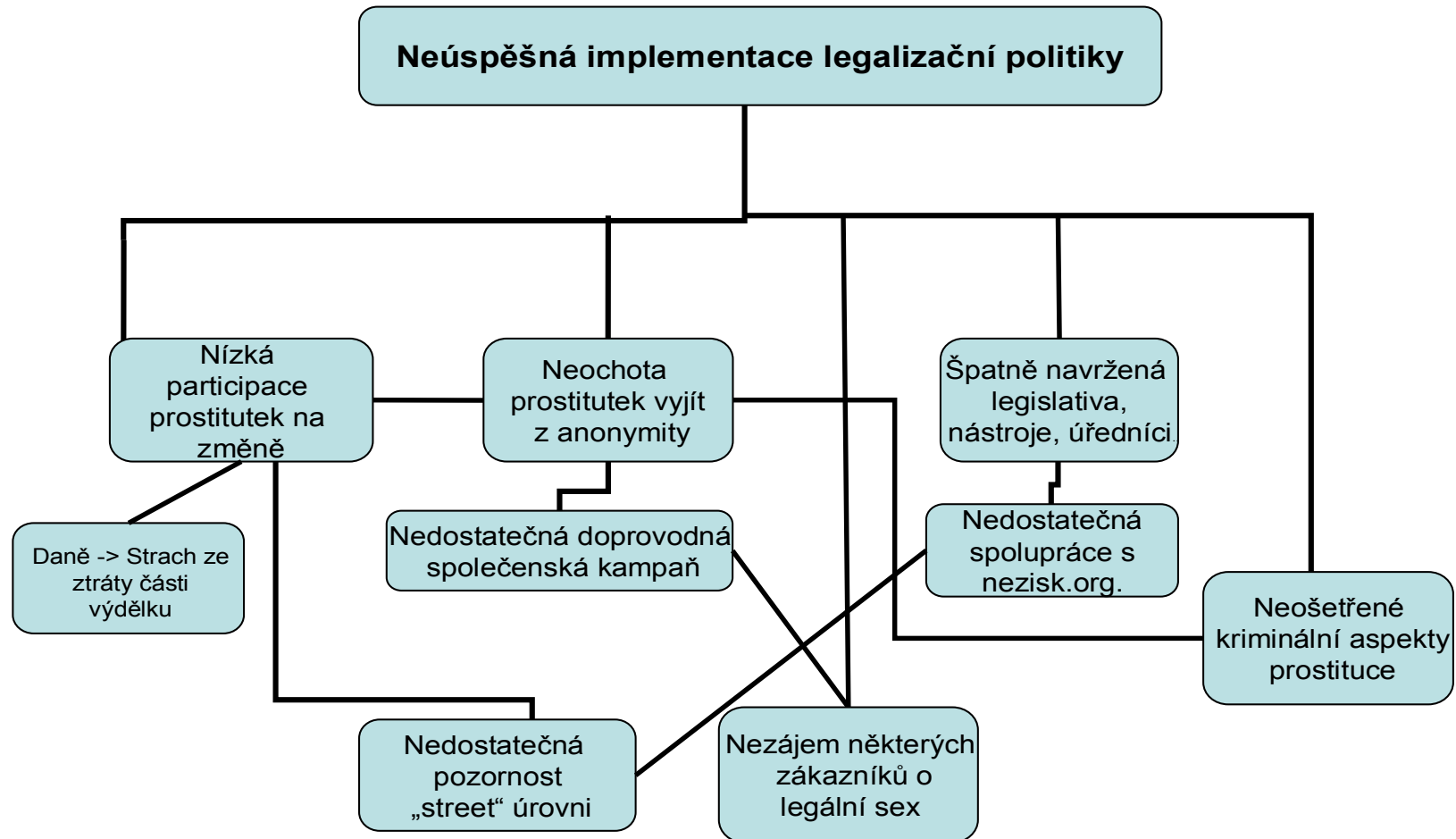
¹⁰ Viz. například Rozhovor č. 10. se sexuologem Jaroslavem Zvěřinou:

„Já obecně nemám rád opatření typu licencí, knížek atd., protože to navozuje u klientů pocit falešného bezpečí. V poslední době je známá například kauza rozšíření syfilidy mezi pornoherci, přičemž většina z nich má potvrzení, že jsou zdraví.“

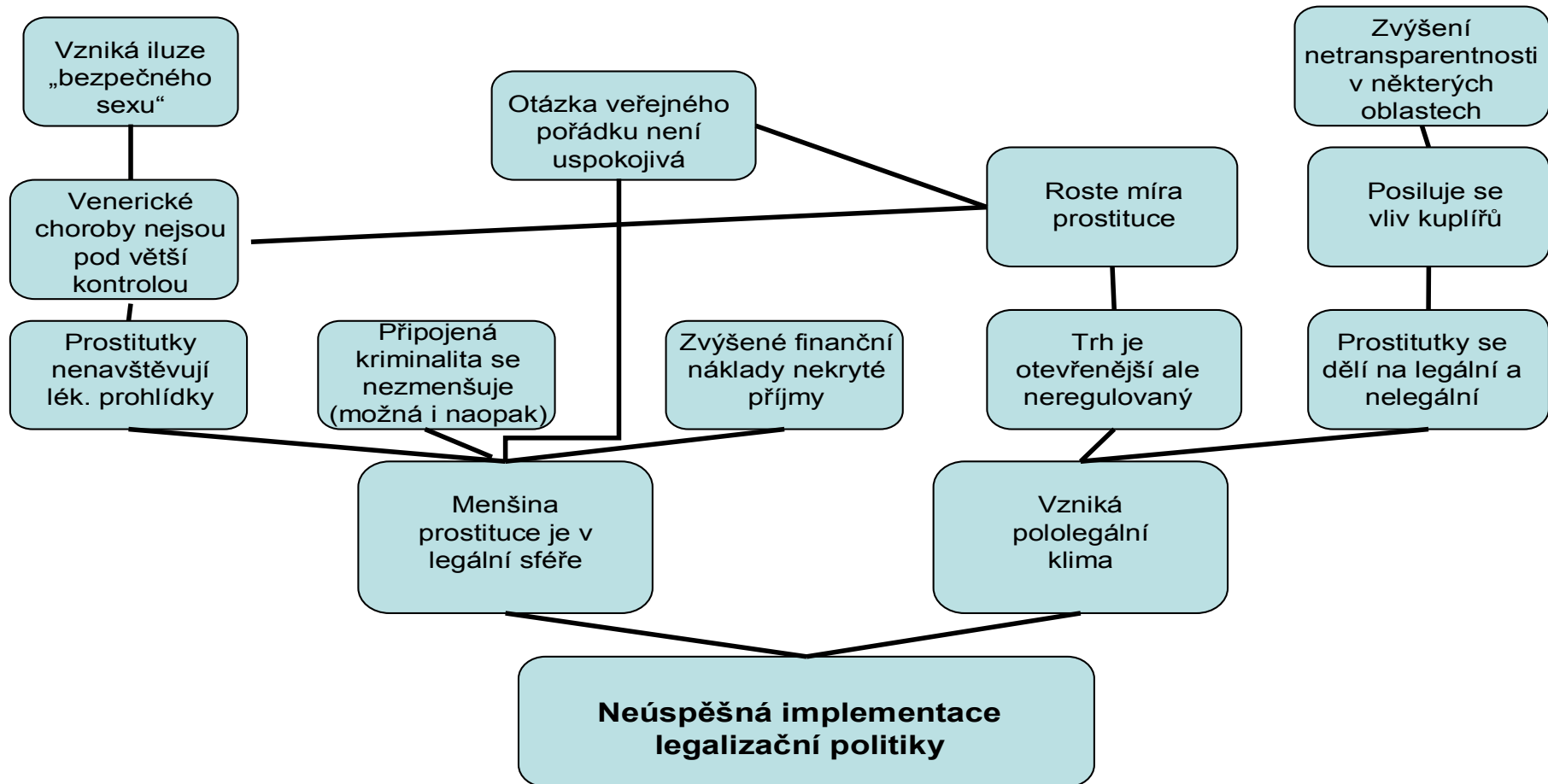
nové legislativě by také mělo za důsledek to, že předpokládané daňové příjmy by byly menší a nutné výdaje ošetřující doprovodné negativní jevy na druhou stranu vyšší, čímž by se státní rozpočet spíše vyčerpával, než že by jej daně z prostituce obohatily.¹¹ Další oblastí, na kterou by měla kontrola pouze menšinové části prostituce vliv, je kriminalita. Ta by se nejspíše nesnižovala, naopak je pravděpodobné, že by došlo k jejímu nárůstu vzhledem k nutnosti většiny žen v nelegální prostituci hledat ochranu pasáků a stahovat se do oblastí privátů a skrytých erotických podniků. Je pravděpodobné, že ani jeden z hlavních požadavků po legalizaci, jímž je zlepšení stavu veřejného pořádku, by se nezlepšil, což souvisí jak s přetrvávajícím kriminálním charakterem prostituce, tak s možným zvýšením její míry. Pololegální klima, které by neúspěšnou legalizací mohlo vzniknout, může dále způsobit, že sexuální trh bude otevřenější pro všechny, kdo v něm chtějí působit, ale zároveň neregulovaný v takové míře, jak bylo předpokládáno. Takové prostředí také způsobuje, že se otevírá nový prostor pro represí vzhledem k tomu, že se prostitutky rozdělí na dvě kategorie – legální a nelegální. Ženy v nelegální sféře budou mít ztíženou situaci a budou potřebovat větší pomoc ze strany pasáků jak kvůli ochraně, tak například pro zprostředkování falešného legálního statusu.

¹¹ Část holandských státních příjmů, která plynula z prostituce, tvořila již v roce 2001 5% celkové sumy (Daley 2001).

Strom problému dle autorky - příčiny

Strom problému dle autorky - důsledky

5. Analýza

5.1 Analýza aktérů

Nyní přistoupím k rozboru zájmů, postojů a vlivů jednotlivých aktérů v oblasti prostituční sféry u nás. Pomocí této metody bych ráda ověřila svůj předpoklad, že jednotliví aktéři, kterých se problematika týká, nejenom preferují odlišná řešení, ale navíc také vidí samotnou podstatu problému někde jinde. Chci zde také analyzovat svůj předpoklad, že při tvorbě politiky týkající se prostituce nejsou bráni v úvahu dva důležité aktéři, kterými jsou neziskové organizace a osoby působící v prostituci. Předpokládám, že jejich vliv na legislativu je malý, přestože budou politikou velmi ovlivněni.

Do seznamu aktérů jsem se rozhodla seznamu zařadit následující skupiny a organizace: obce, stát (respektive MVČR), neziskové organizace, církevní organizace, politické strany a samotné prostituující se osoby. Jejich postoje budu zkoumat položením těchto otázek: Jak definují problém spojený s prostitucí, Jaké jsou jejich hodnotové orientace a vztah k problematice, Jaký je jejich vliv na podobu legislativní stránky, Jaký je vztah k ostatním aktérům, Jaká je jejich míra zájmu na podobě problematiky, Jaké je jejich preferované řešení, Jaký má podoba problematiky dopad na aktéra? V této části budou tedy prezentovány hlavně názory aktérů bez výrazné konfrontace ze strany autorky.

5.1.1 Obce¹²

Definice problému:

Problémem je tzv. prostituce „divoká“, tedy nekontrolovaná, zejména v pouliční formě.

Hodnotové orientace a vztah k problematice:

V roce 1997 zaslali obyvatelé města Dubí petici poslancům a senátorům, v níž žádali o bezodkladné řešení problematiky prostituce. Následovaly výzkumy této oblasti, které ukázaly, že pouliční formou prostituce, jenž občany i obce nejvíce zneklidňuje, je postižena cca polovina okresů v České republice, přičemž nejproblematictější jsou příhraniční oblasti s Německem a Rakouskem (příloha číslo 12., MVČR 2000).

Další iniciativou ze strany obcí byla schůzka 25 starostů postižených oblastí v Chebu roku 2000, na níž bylo přijato „Prohlášení měst a obcí, účastníků jednání k problematice

¹² Jedná se zejména o obce příhraniční, které v roce 2000 iniciovaly debatu o negativních dopadech prostituce, která na svém území pociťují.

prostituce¹³, jež bylo adresováno prezidentovi, premiérovi, poslancům a senátorům České republiky. Tito představitelé přednesli své problémy, jež vycházejí z každodenní konfrontace s porušováním veřejného pořádku prostituujícími se osobami a neschopnosti je odpovídajícím způsobem řešit.

Bylo poukazováno na spojitost mezi prostitucí a jinou kriminální činností - například v Chebu je 87% (MVČR 2000) z celkového počtu loupeží spácháno v souvislosti s prostitucí. Řešení přestupkovou cestou nepřináší potřebný odstrašující efekt, protože prostitutky jsou z hlediska vymáhání pokut nedobytné díky neustálým změnám pobytu, zdržování se mimo místo trvalého bydliště a podobně. Příkladem je město Dubí, jemuž dluží prostituující se osoby přes 2 miliony korun na nevyhozených pokutách (MVČR 2000). Problémem je však i prostituce v erotických podnicích. Ty sice veřejně inzerují sexuální služby, při kontrole se však prezentují jen jako penziony případně restaurační zařízení a pokoje uvádějí jako soukromé prostory majitele, čímž znemožňují policii jejich prohlídku bez povolení k domovní prohlídce. Erotické podniky mají obvykle také podnikatelské sídlo mimo obec a tak i minimální zisky plynoucí z přiznaných pohostinských služeb putují do příjmů jiných obcí.

Představitelé obcí zdůrazňují problémy spojené s prostitucí mající vliv zejména na ohrožování mravní výchovy mládeže, znečišťování ulic, dopravní situaci a s ní spojenou nehodovost, zvýšenou kriminalitu v oblasti, vyšší zátěž sociálního systému města a v neposlední řadě takové, které odráží ve špatné pověsti obce u nás i v zahraničí.

Současná legislativa použitelná pro obce spočívá ve vydávání obecně závazných vyhlášek zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku, jež stanovuje činnosti odporující dobrým mravům, ochraně bezpečnosti, zdraví a majetku, které je možné vykonávat jen na daných místech či naopak vyloučit místa, kde je jejich konání zakázáno. Nově mohou obce zakázat provozování pouliční prostituce i na celém svém území. Neexistuje ale zatím nástroj pro regulaci prostituce za hranicí obce na silnicích, parkovištích, odpočívadlech, lesních cestách či zastávkách městské hromadné dopravy. Výše zmíněná nevyhmatelnost pokut je navíc umocněna vypuštěním skutkové podstaty nabízení sexuálních služeb ze zákona o přestupcích z roku 1995, jež původně umožňoval vymáhání pokuty přímo na místě v blokovém řízení. V současné době je řešení situace ponecháno na rozhodnutí obcí, které sice mohou vydat vyhlášku jejímž porušením vzniká

¹³ Znění viz. Příloha číslo 18

sankce až do výše 30 000,- korun, ta však není řešitelná blokově a je automaticky postoupena správnímu orgánu. Ten však obvykle z již zmíněných důvodů není schopen pokutu vymoci.

Vliv, vztah k ostatním aktérům:

Obce a kraje mají politické zastoupení a vliv na politické činitele, kteří zajišťují dohled nad obecními zájmy. Legislativa z roku 2005 je k požadavkům obcí velmi vstřícná a regulaci v jednotlivých obcích přenechává jejím představitelům. Prostituce by na veřejných místech měla být zakázána a jen obce smí vyhradit určité oblasti a časy, v rámci nichž bude nabízení sexuálních služeb tolerováno. Erotické podniky by pro svou činnost musely získat od příslušné obce licenci a jejich provozování by bylo umožněno jen v oblastech mimo blízkost škol, nemocnic či církevních budov.

V současné době mají obce nově přiznanou pravomoc pouliční prostituci na svém území buď celkově zakázat nebo pro její vykonávání povolit pouze ve vyhrazených oblastech.

Vliv je: velký

Míra zájmu:

Obce byly hlavním iniciátorem debaty o prostituci a protože jejich zkušenosti s ní spočívají hlavně v praktickém řešení asociovaných problémů, důrazně vyžadovaly také praktickou odezvu v legislativě, jenž by jim dala silnější nástroje při jejich potírání.

Míra zájmu je: velká

Preferované řešení:

Mezi hlavní požadavky obcí na novou legislativu spojenou s problematikou prostituce patří podle Prohlášení měst a obcí následující body: zákaz pouliční a silniční prostituce, legalizace provozování prostituce zletilými osobami, legalizace erotických podniků dle podmínek obcí, celkové posílení pravomocí měst a zefektivnění vymahatelnosti práva obzvláště v přestupkovém řízení.

Preferované řešení je: legalizace

Dopad řešení na aktéra:

Obce se domnívají, že legalizace by jim dala nástroje, jak prostituci regulovat, což nyní postrádají. Legislativní zakotvení prostituce by také umožnilo inkasování příjmů například z erotických podniků, které nyní část svých výdělků tají a navíc daně často odvádějí v jiné obci, než kde působí.

Dopad řešení je: velký

5.1.2 Stát

Přestože stát jako takový je hlavně spíše symbol než skutečný aktér, rozhodla jsem se ho do výčtu zařadit. Bude jej reprezentovat zejména MVČR, které návrh legalizačního zákona z roku 2005 vytvořilo a také obecná představa veřejných zájmů, jimiž zde myslím zejména zajišťování bezpečnosti občanů, dobrý zdravotní stav populace a kontrolu finančních toků včetně omezení daňových úniků.

Definice problému:

Problémem je zejména to, že s prostitucí je spojeno ohrožení veřejného pořádku a další kriminální činnost.

Hodnotové orientace a vztah k problematice:

Spíše než vlastní hodnotovou orientaci mohu definovat, jaké postoje zainteresovaných aktérů jsou nejvíce brány státním aparátem v potaz. Zástupkyně MVČR paní Myslíková se domnívá, že hlavním cílem, na který se v současné době stát ve spojitosti s prostitucí zaměřuje, je poskytnutí větších pravomocí obcím k účinnějšímu potírání viditelných projevů prostituce, jako je její pouliční forma, narušování veřejného pořádku a ohrožování mravní výchovy mládeže. Hlediskem je také snaha o boj proti obchodování s lidmi, přestože například organizace La Strada a Rozkoš bez Rizika se domnívají, že v těchto bodech jsou navrhovaná legislativa z roku 2005 i současný stav nedostatečné.

Vzhledem k tomu, že návrh legislativy z roku 2005 již není aktuální a v současné době jsou ministerstvem plánovány pouze dílčí kroky pro posílení pravomocí obcí, lze současný postoj definovat jako snahu o snížení veřejně viditelných projevů prostituce.

Vliv, vztah k ostatním aktérům:

Reakce na obce je zřejmá, neboť ony byly tím hlavním organizátorem poptávky po nové legislativě. Obce mají navíc poměrně dobrou pozici pro prosazování svých zájmů, protože jejich představitelé bývají často vlivnými členy politických stran, disponují řadou potřebných kontaktů a jejich spojené volání je dobře slyšet i na ministerstvech

Redukce kriminality je obecným zájmem státu. Jeho projevy jsou však nejvíce cítit na místní úrovni a proto i zde vidíme v pozadí hlavní vliv obcí. Z provedených rozhovorů

však vyplývá, že na straně policie neexistuje dostatečná vůle účinně se současnými legislativními nástroji proti kriminálním aspektům prostituce zasahovat.

Zdravotní stav prostitutek zdá se ležet na srdci hlavně neziskovým organizacím a opět také obcím, které musí zajišťovat zdravotní pomoc nemocným ženám a poskytovat další sociální služby jim i případným dětem o které se matky živící se jako prostitutky často nechtějí či nemohou postarat. V příhraničních oblastech mají ženy navíc zejména zahraniční klientelu a proto se zde jedná o problém převážně česko-německý či česko-rakouský. Pro omezení zdravotních rizik je třeba zapojit i stranu našich sousedů a podporovat informovanost zákazníků o nejenom zdravotním nebezpečí, které podstupují. Pro účinnější ovládnutí zdravotních aspektů spojených s prostitucí je také vhodné ze strany státu poskytovat anonymní zdravotní pomoc ženám v prostituci. Jejich neochota k registraci způsobuje, že se schopnost poskytovat zdravotní pomoc přesouvá zejména na nevládní organizace, které nemají takové zdroje a kapacitu, aby prováděly kontrolu a osvětu na potřebné celostátní úrovni.

Vliv je: velký

Míra zájmu:

Míra zájmu byla vysoká zejména kolem roku 2005, kdy byl koncipován záměr na regulaci prostituce. Ten však byl odmítnut nejen politickou reprezentací, ale i například neziskovými organizacemi a zájem o tuto problematiku se výrazně snížil. V současné době se soustředí jen na ošetření některých doprovodných jevů prostituce a není již horkým společenským tématem.

Míra zájmu je: střední

Preferované řešení:

Oproti původním předpokladům, že zájmem státu a jeho reprezentantů je legalizační podoba právní úpravy, ukázaly rozhovory s aktéry, že ve skutečnosti se nyní jedná spíše o aboliční politiku. Snahou je prostituci právně definovat, což je nyní plánováno v souvislosti se změnou trestního zákona, kde by měla být prostituce pojímána ve spojitosti s mravním ohrožením dětí a mládeže. Cílem však není prostituci celkově zakázat ani povolit, ale jen poskytnout jednotlivým obcím pravomoc nakládat s ní podle vlastního přesvědčení.

Preferované řešení je: abolicie

Dopad řešení na aktéra:

V případě vyhraněnějších postojů represe a legalizace by byl dopad na stát poměrně velký, protože by jeho instituce musely vytvořit aparát, jenž by zajistil kontrolu dodržování zákonem stanovených podmínek. V případě současného stavu abolice však stát přesouvá podstatnou část zodpovědnosti na obce. I zde je však třeba zajistit důslednou práci policie, která je v současnosti podle názorů většiny aktérů nedostatečná. Pokud se totiž současná politika spojená s prostitucí snaží o odstranění její viditelné podoby, úspěšnost takového zásahu spočívá právě v účinných zásazích ze strany policie.

Často diskutovanou otázkou je, jak by legalizace prostituce ovlivnila stav státního rozpočtu a zda tedy existuje finanční motivace k legalizačním krokům. Mezi aktéry převažuje názor, že nová legislativa by si vyžádala velké množství nových kontrolních a byrokratických pozic, což by pohltilo značné množství potenciálních příjmů. Když se ale podíváme do zahraničí, ukazuje se, že například v Holandsku již v roce 2001 tvořily příjmy z prostituce 5% státních příjmů (Daley 2001). Podle odhadů ČSÚ, které se zakládají na výpočtech předpokládaného počtu prostitutek a jejich výdělků v ČR z roku 2002, dosahují výdaje na prostituci cca 5,7 miliard korun (ČSÚ 2002). Podle čísel udávaných MVČR a organizací Rozkoš bez rizika se tento odhad pohybuje za rok 2003 dokonce kolem 8,7 miliard korun. Přesto ale chybí komplexní analýza nákladů a výstupů, která by vyjasnila debaty o finančním dopadu případné legalizace prostituce v ČR.

Dopad: střední

5.1.3 Neziskové organizace

Sem zařazují dvě nejvýraznější necírkevní organizace působící na české scéně zabývající se prostitucí, což jsou Rozkoš bez Rizika a La Strada.

Rozkoš bez rizika

Definice problému:

Jako hlavní problém související s prostitucí vidí organizace R-R její nedobrovolnou podobu - tedy situaci žen, které jsou obětmi obchodu s lidmi. Postoj této organizace je výrazně ovlivněn zdravotním hlediskem.

Hodnotové orientace a vztah k problematice:

Tato organizace vznikla roku 1992 v reakci na zvýšení míry prostituce v České republice po revoluci v roce 1989 a následné rozšíření pohlavních chorob, zejména syfilis

a HIV/AIDS. Klientkami jsou převážně prostitutky, kterých je v evidenci organizace cca 3500.

Sexuální byznys vidí jako neodstranitelnou součást společnosti a přejí si změnu jejího zákonného statusu. V současné době není prostituce právně definována, což vidí jako zásadní chybu. Její právní ukotvení však požadují z hlediska jak praktického - tj. aby co nejvíce odpovídalo potřebám reality a bylo prakticky přínosné, tak z hlediska hodnotového, kde hraje hlavní roli ochrana žen působících v sexuálním byznysu. Tato ochrana by měla být zaměřena na boj proti obchodníkům s lidmi a také na sociální hledisko vyplývající z působení žen v sexuálních službách - takové ženy si například neplatí zdravotní a sociální pojištění, což představuje problém pro jejich budoucí život mimo prostituci. Hlavním hlediskem této organizace je tedy celková ochrana žen působících v prostituci a mírnění zdravotních rizik, která jsou státním sektorem v oblasti prostituce obtížně sledovatelná.

Vliv, vztah k ostatním aktérům:

Vliv na vytvoření legislativy související s prostitucí je ze strany neziskových organizací obecně malý, spolupráce mezi nimi navzájem vysoká. Z rozhovorů z aktéry jsem vypožadovala velkou provázanost nevládních organizací, které si navzájem poskytují informace a účastní se konferencí a debat na témata, jenž je spojují.

Aktivita, na které se R-R soustředí je zdravotní pomoc ženám v prostituci (A to jak na hlavních pobočkách v Praze a v Brně, tak i v dalších ohrožených oblastech po celé republice prostřednictvím mobilní ambulance. Své služby navíc v posledních letech rozšiřují i do zahraničí, konkrétně na Ukrajinu a do Zimbabwe.), vyhledávání těchto žen, poskytování prevence a osvěty a monitorování prostituční scény. V těchto oblastech působí poměrně úspěšně, ale obecný vliv na změnu je spíše malý, protože podle jejich názoru chybí zájem státu brát v úvahu jejich stanoviska. Zástupkyně MVČR se však domnívá, že spolupráce mezi vládními a nevládními organizacemi je dobrá a jejich stanoviska jsou do podoby zákonů zapracována. R-R vládní návrh zákona z roku 2005 připomínkovala, přestože k tomu nebyla vyzvána.

Vliv je: malý

Míra zájmu:

Zájem na podobě legislativy spojené s prostitucí je pro R-R veliký, i když nemá jednoznačný postoj k jeho požadované podobě. Ústředním bodem je však jednoznačně

dostatečná pozornost věnovaná ochraně žen v prostituci, což organizace v návrhu zákona z roku 2005 postrádala. R-R sice vyjadřuje nespokojenost se současnou neukotveností prostituce v zákonech, současně se ale obává, že neúspěšně implementovaný legalizační zákon by situaci spíše zhoršil a streetworkerské pracovníce by musely s mapováním prostituční scény začít od začátku.

Míra zájmu je: velká

Preferované řešení:

Za nejvhodnější řešení považuje organizace R-R úpravu zaručující prostitutkám možnost působit jako osoby samostatně výdělečně činné. Naopak celkovou úpravu legislativy v legalizačním smyslu považují za nevhodnou, protože se domnívají, že registrovat se by bylo ochotno cca jen 10-20% žen. Alternativou je vydávání dočasných licencí opravňujících k vykonávání sexuálních služeb bez nutnosti registrace. Obávají se také, že nevhodně koncipovaný legalizační zákon by uvrhl většinu osob v prostituci do ilegality, čímž by tuto sféru zneprůhlednil a vykonávání sociální práce by se tak stalo mnohem náročnější se všemi z toho vyplývajícími důsledky.

Preferované řešení je: Legalizace

Dopad řešení na aktéra:

Vzhledem k tomu, že se tato organizace úzce soustředí na práci s osobami v sexbyznysu jejichž chování je podobou legislativy výrazně ovlivněno, je velký i dopad na tohoto aktéra.

Dopad je: velký

La Strada

Definice problému:

Tato organizace se zabývá obecně problematikou obchodu s lidmi a tak i na prostituci se dívá touto optikou - problémem je zde nucení k vykonávání sexuálních služeb obchodníky s lidmi.

Hodnotové orientace a vztah k problematice:

La Strada považuje prostituci za regulérní povolání, se kterým by tak mělo být také právně nakládáno. Mělo by mít stejná práva i povinnosti jako jiná zaměstnání, s čímž souvisí stejný status ochrany a zajištění dobrých pracovních podmínek.

Tato organizace se také vyjadřovala k vládnímu návrhu regulačního zákona z roku 2005 a vznesla následující doporučení české vládě: Legalizační návrhy by měly být úzce propojeny s ošetřením problematiky obchodu s lidmi. Měl by být vytvořen a uplatňován jednotný systém pro identifikaci obchodovaných osob a pro tyto osoby by měly být stanoveny výjimky z uplatňovaných sankcí pro porušení cizineckých předpisů. S oběťmi obchodu s lidmi by mělo být zacházeno jednotně s ohledem na jejich psychický i fyzický stav a prožité traumatické zkušenosti. Měly by být upraveny podmínky jejich pobytu na českém území, taky aby byl poskytován dočasný, dlouhodobý i trvalý pobyt bez závislosti na spolupráci s orgány policie. Měla by také být formálními i neformálními cestami zajištěna jejich bezpečnost a izolace od obchodníků, jimiž byly ženy zneužívány. Oběti by také měly mít dostatek informací a cest k získání sociální i peněžité pomoci nezávisle na své státní příslušnosti. Finanční zajištění obětí by mělo pramenit ze zabaveného majetku příslušných obchodníků s lidmi. Důležitým prvkem je také zavedení trestní odpovědnosti právnických osob, které se na obchodu s lidmi podílejí, jako jsou například bary, kluby či agentury zprostředkující zaměstnání v zahraničí.

Vliv, vztah k ostatním aktérům:

Ani tato nezisková organizace se nedomnívá, že jsou její připomínky k legislativní úpravě prostituce brány vládními představiteli dostatečně vážně. La Strada se domnívá, že k vytvoření dobré legislativy spojené s prostitucí je třeba širší diskuze se zapojením všech účastníků problematiky. Zdůrazňuje například i potřebu zabývat se oblastí prostituce „luxusnější“, která není podchycena organizacemi zaměřenými na pomoc prostituujícím se osobám. I tato skupina by se měla k podobě legislativy spojené s prostitucí vyjádřit. V některých evropských zemích je například běžné, že existují sexworkerská fóra, kde se pracovníci v sexuálních službách snaží o zlepšení pozice prostituujících osob. Takový druh komunikace však v ČR zatím chybí. Celkově také tato organizace považuje oblast prostituce v Čechách za nedostatečně prozkoumanou a doporučuje výzkum zaměřený na její důslednější zmapování.

Vliv je: Malý

Míra zájmu:

La Strada se nesoustředí výlučně na oblast prostituce, ta je jen jednou z podob obchodování s lidmi. Zájem na této problematice je tedy spíše střední. Změnu legislativy by organizace uvítala, i když není součástí její mise přímo legalizace dosáhnout.

Míra zájmu: Střední

Preferované řešení:

Tato organizace preferuje legalizační cestu, i když zdůrazňuje, že každý ze tří základních přístupů k prostituci v sobě skrývá velké množství variant konkrétních aplikací a není tedy možné říci, že jakákoliv legalizace prostituce je přínosná. Legalizační cestu spíše preferují než že by o ni usilovali, podstatné pro ně však je vytvořit právní uchopení prostituce jako takové, protože ta se nyní nachází ve stavu legislativního vakua. Sexuální služby by podle této organizace měly být nabízeny legálně.

Preferované řešení je: Legalizace

Dopad řešení na aktéra:

Vzhledem k tomu, že organizace La Strada neprovádí streetwork, neměla by proměna prostituční scény na ni takový vliv, jako uvádí například R-R. Zájemem La Strady je zejména to, aby zákony související s prostitucí přímo či nepřímo nezhoršovaly situaci obchodovaných osob, jako je tomu například v případě nevymahatelnosti pokut udělovaných v obcích. Ty totiž mimo jiné způsobují, že pokud prostitutka pokutu nezaplátí (a pokud je obchodovaná, pravděpodobně nebude mít na zaplacení prostředky), může jí pokuta narůst až do té míry, že ji v budoucnu hrozí exekuce. La Strada se tedy spíše snaží o prevenci obchodu s lidmi, informovanost veřejnosti a ovlivňování podoby legislativy v oblasti obchodování s lidmi a podoba zákona o sexuálních službách je tak jen částí jejího zájmu.

Dopad je: střední

5.1.4 Církevní organizace

Definice problému:

Pro církevní organizace je problémem samotná existence prostituce. Považují ji za neoddělitelnou od obchodování s lidmi, je pro ně jevem, který odporuje lidské důstojnosti a křesťanským zásadám. Svou pomoc tedy nabízejí nejen nedobrovolným prostitutkám, ale i ženám, které jsou v prostituci z vlastní vůle a jejich cílem je vymanění všech těchto žen z prostředí prostituce. Podle církevních organizací sice není možné dosáhnout nulové hranice prostituce, ale je nutné se svou snahou takové míře přibližovat. Tato snaha má spočívat hlavně v morálním apelu na společnost a jejím vzdělávání v duchu křesťanských hodnot (prostituce se zkrátka musí stát pro společnost stejně nepřijatelnou, jako je nyní

otroctví), případně dále v minimalizaci negativních dopadů prostituce prostřednictvím pomoci „padlým ženám“. To však musí být doprovázeno příslušným represivním zákonem, který bude působit nejen proti nezákonným aktivitám spojeným s prostitucí, ale bude také podporovat výchovné snahy ve společnosti. Změna společenského klimatu povede podle církevních organizací k opadnutí zájmu o prostituční služby a tím se i sníží nabídka sexuálních služeb poskytovaných kuplíři.

Současné snahy o legalizaci tedy tyto organizace striktně odmítají a domnívají se, že povedou jen k rozšíření prostitučního trhu, rozvoji kuplířství a demoralizaci společnosti, pro kterou se stane prostituce něčím povoleným a běžným. Církevní organizace se také domnívají, že ženy v prostituci se nemohou stát veřejností respektovanými profesionálkami, protože jsou to ve své podstatě oběti, které sexuální služby prodávají z donucení (i kdyby nebyly donuceny kuplíři, donutila je bezvýhodná životní situace), nemají moc nad svým osudem a je třeba jim nabídnout pomocnou ruku.

Hodnotová orientace a vztah k problematice:

Církevní organizace se soustředí zejména na svou roli pomocnou a záchrannou, která je jim dána křesťanskými hodnotami a charitativním stylem práce. Hodnotovými orientacemi jsou pak zejména pomoc bližnímu, duchovní útěcha, altruismus, filantropismus, empatie a silný důraz na morálku. Základním posláním je šířit svou službou milosrdenství, tedy z lásky bližnímu pomáhat v nouzi. Takovým příkladem je nezisková humanitární organizace Charita Česká republika, která je největším nestátním poskytovatelem sociálně zdravotních služeb u nás. Jejím krédem je pomoc bližním v nouzi bez ohledu na jejich příslušnost k rase, národnosti či náboženství.

Církevní organizace požadují tvrdý postih kuplířství a chtějí působit výchovně na společnost, proto požadují zákaz reklamy na prostituci, kontrolu míst kde se nesmí prostituce provozovat a společenskou kampaň stanovující, že se jedná o odsouzeníhodný jev. Upozorňují, že prostituce jako legální živnost odporuje principům lidské důstojnosti. Z konkrétních legislativních nástrojů doporučují švédský model, tedy trestání kuplířů a klientů, a zároveň chtějí chránit a podporovat prostituující osoby. Apelují také na nutnost neustálé výchovy zdůrazňující, že prostituce je nemravnou činností, na které by se neměl podílet stát ani občané. Akcentují také potřebu posílit pravomoci a stavy policie.

Vliv, vztah k ostatním aktérům:

Spolupráce na řešení problematiky prostituce je podle zástupců církevních organizací nedostatečná. V první řadě v ČR neexistuje dostatečná politická vůle řešit problematiku represivním způsobem, který je dle nich jediný přijatelný. Dále neexistuje ani shoda jak problematiku skutečně řešit mezi neziskovými organizacemi. Vláda navíc přijímá pomoc neziskovek (včetně církevních organizací) pouze v praktické sféře, kdy využívá jejich znalosti z terénu a jejich blízkost osobám v prostituci. Málo ale tyto znalosti promítá do podoby legislativy a celkově nerespektuje jejich požadavky na podobu zákonné úpravy prostituce.

Vliv církevních organizací na problematiku je tedy slabý, což je způsobené nejen tím, že neziskové organizace mají obecně vliv spíše malý, ale navíc to podporuje slabé postavení církve v ČR a fakt, že oblast prostituce je pro církevní organizace jen jednou z mnoha, na které svou pomoc soustředí.

Vliv je: Malý

Míra zájmu:

Prostituce je sice jedním z bodů, které církevní organizace svou charitativní činností ošetřují, více ale svou pozornost věnují jiným aktivitám, jako je péče o staré či nemocné osoby, pomoc matkám s dětmi, osobám bez domova či budování stacionářů, azylových domů či chráněných dílen. Církevní sdružení cíleně se zaměřující na pomoc ženám v prostituci je organizace Magdala, která je součástí Oblastní charity Znojmo a nabízí pomoc při návratu žen do běžného života.

Míra zájmu je: Střední

Preferované řešení:

Církevní organizace jednoznačně stanovují, že existence prostituce odporuje lidské důstojnosti i křesťanským hodnotám a stát by se v žádném případě neměl podílet na jejím legalizování. Ani aboliční cesta není pro společnost dostatečně edukativním nástrojem a je třeba v rámci výchovy společnosti k odmítnutí prostituce jako novodobého otroctví přijmout represivní nástroje namířené proti obchodníkům s lidmi a zákazníkům a pomáhat ženám vymanit se z prostředí prostituce.

Preferované řešení je: Represe

Dopad řešení na aktéra:

Vzhledem k tomu, že tyto organizace svou činnost nezakládají převážně na problematice prostituce a také proto, že mají hlavně pomocný charakter, měla by na ně

změna legislativy spíše malý vliv a jejich náplň by se příliš nezměnila - bude se vždy jednat o pomoc potřebným osobám na okraji společnosti.

Dopad řešení je: Malý

5.1.5 Politické strany

Pro přehlednost jsem se rozhodla rozdělit strany na ty co podporují legalizaci prostituce a ty co jsou proti tomuto zásahu. Vodítkem mi byly údaje o hlasování poslanecké sněmovny z 29.3.2005 a 20.10.2005 (viz příloha číslo 16), kde se rozhodovalo o vládním návrhu zákona na výpověď Úmluvy o potlačování obchodu s lidmi a využívání prostituce druhých osob a následném navrhnutí legalizaci prostituce. V obou případech bylo odsouhlaseno setrvání u Úmluvy a tak případná legalizace nebyla projednávána. Záznamy o tomto hlasování jsou součástí přílohy č. 16.

Hlasování ukázalo, že návrh odstoupit od Úmluvy schvaluje jen strana ČSSD mírně podpořená US-DEU. V případě prvního hlasování bylo pro vypovězení smlouvy 52 poslanců a 22 se zdrželo (což je dohromady 43% z přítomných poslanců). U druhého čtení to již bylo jen 21 kladných hlasů a 5 zdržených (což je 15%). Přesto je legalizace prostituce téma, jenž sami poslanci považují za překračující hranice stran a jenž se odvíjí zejména od osobního přesvědčení jednotlivých poslanců.

Politické strany jsou aktérem, jenž se silně podílí na tvorbě řešení problematiky. Tématika prostituce není ústředním bodem programu žádné strany, přestože její řešení některé strany do svých cílů zahrnují.

Strany pro legalizaci

Sem lze jednoznačně zařadit pouze ČSSD a také Stranu Zelených.

Definice problému:

Prostituce je problémem kvůli negativnímu dopadu na veřejný pořádek a napojení na kriminální činnost. Cílem je celkové zprůhlednění problematiky.

Hodnotové orientace a vztah k problematice:

Strana zelených

V době projednávání návrhu zákona ještě tato strana nebyla členem poslanecké sněmovny. Přesto je jejich postoj jasně stanoven ve volebním programu vydaném v roce 2006. Zde se říká, že „*Strana zelených bude prosazovat regulaci prostituce prostřednictvím samostatného zákona*“ (Strana Zelených 2006) a z tohoto důvodu podpoří

také vypovězení mezinárodní Úmluvy, jenž tomu brání. Jejich cílem je tedy prosazení legislativy, jenž pomůže odstranit pouliční prostituci, oddělí ji od kriminální sféry, zavede pravidla, za kterých bude možné ji provozovat a povolí zakládání nevěstinců. Rozhodnutí o umožnění provozu erotických podniků v oblasti bude v kompetenci příslušné obce. Zároveň chce přísné postihy pro kuplíře a státní podporu programů prevence a sociální práce v této oblasti.

ČSSD

Tato strana při hlasování jako jediná poměrně jednotně podporovala oba návrhy na vypovězení Úmluvy o potlačení a zrušení obchodu s lidmi a využívání prostituce druhých osob, přestože v druhém případě byla účast při hlasování méně než padesát procent.

Rovněž program této strany explicitně stanovuje řešení problematiky prostituce jako prioritní. Bývalý ministr Bohuslav Sobotka zdůrazňoval ve svých výstupech hlavně propojení prostituce s jinými negativními společenskými jevy a selhání současných mechanismů k jejich potlačení. Zdůrazňoval také, že legalizace prostituce povede ke zlepšení postavení obcí v boji s pouliční prostitucí, oddělení legální a nelegální prostituce, lepšímu zdravotnímu dohledu nad prostitutkami a omezení dětské prostituce. Vyjádřil se také k tomu, že finanční toky plynoucí ze zdanění prostituce nejsou motivem pro její legalizaci. Řekl také, že věří tomu, že legalizace pomůže ženám v prostituci, které nebudou odkázány na pasáky a podrobí se registračním procedurám. Ty by dle jeho názoru měly být administrativně co nejjednodušší, aby neodradily prostitutky od přesunu do legální oblasti. Přestože dle jeho názoru taková transformace zejména ze začátku nebude snadná, je to řešení, jenž se odklání od pokrytectví jiných stran (zde měl na mysli zejména stranu KDU-ČSL), které nenabízejí alternativní řešení.

Dalším politikem z řad ČSSD, jenž se k problematice vyjadřoval, je Oldřich Němec. Ten rovněž zdůrazňoval pragmatický charakter navrhovaného řešení v době, kdy další cesty selhávají. Vyjádřil se také k přínosu v oblastech zprůhledňování prostituční sféry, zdravotní péče a ochrany veřejného pořádku.

Stanislav Gross se domnívá, že prostituce u nás již legální je a naopak jsou potřebné nástroje, které by umožnily její regulaci. Podle jeho názoru jsou současné zákony nedostatečné, i když v některých oblastech by jen stačilo posílit pravomoci při jejich využívání.

Vliv, vztah k ostatním aktérům:

Vzhledem k tomu, že tato skupina aktérů fakticky rozhoduje v rámci hlasování o přijetí či nepřijetí daných zákonů, lze ji zařadit mezi nejvlivnější.

Vliv je: Velký

Míra zájmu:

Řešení problematiky prostituce není ústředním bodem těchto stran a po neúspěšném odstoupení od Úmluvy o potlačení a zrušení obchodu s lidmi a využívání prostituce druhých osob, které mělo předcházet hlasování o regulaci prostituce, už nadále není horkým tématem, na nějž by se soustředila pozornost.

Míra zájmu: Malá

Preferované řešení:

Tyto strany mají ve svých programech jednoznačně vyjádřenou snahu o regulaci prostituce.

Preferované řešení je: legalizace

Dopad řešení na aktéra:

Politické strany mají sice díky svým představitelům v Poslanecké sněmovně hlavní vliv na přijetí či odmítnutí legislativy spojené s prostitucí, samy však výsledkem příliš ovlivněny nejsou. Je pravděpodobné, že voliči, pro které je toto téma klíčové, dají svůj hlas takové straně, která zastupuje požadované stanovisko. Nedomnívám se ale, že by postoj stran k prostituci nějak výrazně ovlivnil jejich volební preference.

Dopad je: Malý

Strany proti legalizaci

Sem lze se současných stran zastoupených v poslanecké sněmovně zařadit zejména KDU-ČSL, KSČM a možná trochu překvapivě i ODS.

Definice problému:

Strany KDU-ČSL a KSČM považují za problém samotnou existenci prostituce, která by měla být co nejvíce potírána. Pro ODS je problémem zejména neefektivnost zásahů snažících se prostituci nějakým způsobem ovládnout, což vedlo také k jejich odmítnutí návrhu regulační legislativy z roku 2005.

Hodnotové orientace a vztah k problematice:

KDU-ČSL

Tato strana je jasnou opozicí legalizačním snahám. V mediích můžeme najít například vyjádření Cyrila Svobody, jenž považuje oblast prostituce za moderní otroctví a její zlegalizování dle jeho názoru odporuje zásadám naší i západoevropské kultury (opomíjí ovšem fakt, že zejména Západní Evropa se snaží prostituci legalizovat). Domnívá se také, že tento trend by mohl vést ke snižování povoleného věku pro prostitutky a tak ke státem povolené či dokonce organizované dětské prostituci. Jako lepší řešení vidí švédský model trestání zákazníků, protože ženy jsou v tomto systému oběťmi, jenž musí stát chránit. Domnívá se také, že stávající situace není neúnosná a naopak přijetí legalizačního zákona ji zhorší.

Dalším výrazným odpůrcem legalizace prostituce z řad KDU-ČSL je Jiří Karas. Ten zdůrazňuje, že i když prostituci zřejmě nedokážeme vymýtit, je třeba ji nadále potírat, stejně jako jiné závažné trestné činy. Nevěří také v možnosti státu ohlídat pravidla legální prostituce a dává za příklad jiné země, kde již prostituce legalizována byla a kde se pod kontrolu podařilo dostat jen cca její třetinu. Jako řešení vidí rovněž cestu švédského modelu. Pokrytecká mu naopak připadá snaha o legalizaci prostituce, protože její zastánci se hájí tím, že prostituce je řádné zaměstnání. To však nepovažuje za cestu k liberalizaci, ale spíše k ponížení a zotročení.

Poslanec Jan Březina hovoří o tom, že legalizací prostituce u nás vzroste její popularita a stane se společensky přijatelnou. Stát a obce se stanou společníky majitelů nevěstinců, protože od nich budou vybírat poplatky, čímž se stanou přímo zodpovědnými za utrpení žen v prostituci. Zároveň tak umožní praní špinavých peněz na státní úrovni.

KSČM

Tato strana se ve svém programu k tématu prostituce nevyjadřuje a nenašla jsem ani žádné vyjádření v mediích. Jedinou nalezenou formulací postoje je prohlášení, že: „Z programu KSČM se úplně vymykají takové extrémní požadavky, jako je ... uzákonění prostituce.“ (KSČM 2006) To se shoduje s tím, jak tato strana odmítavě hlasovala v poslanecké sněmovně a také se vztahem Komunistické strany k prostituci před rokem 1989. Pokoušela jsem se získat přímé vyjádření představitelů této strany, ale bohužel jsem na své prosby o rozhovor nezískala žádnou reakci.

ODS

Od Občanské demokratické strany by se dal očekávat spíše kladný postoj k legalizaci, ale z jejich řad návrh vlády nikdo nepodpořil. Tento postoj lze vysvětlit na

příkladech názorů některých jejich členů, kteří kritizují zejména neefektivnost navrhovaného zákona, dostačující současnou legislativní situaci a nízký či možná i záporný přínos do státní pokladny. Autorka se domnívá, že pro ODS je hlavní překážkou to, že s regulací prostituce legalizační cestou souvisí nutnost vybudovat poměrně značně velký podpůrný byrokratický aparát bez jistoty, že přinese jasný ekonomický prospěch bez výrazných doprovodných komplikací.

Jaroslav Zvěřina považuje stávající legislativní úpravu za dostačující pro boj s negativními dopady prostituce, domnívá se ale, že je prováděna nedůsledně. Neschopnost policie vytlačit pouliční prostituci dává do spojitosti s možnou korupcí příslušných orgánů a proto se nedomnívá, že by nová legislativa přinesla nějaké změny. Pouliční prostituce je porušováním veřejného pořádku a je množné ji kvalifikovat jako výtržnictví, jenž je stíhatelné. Pokud ani to nestačí k jejímu potírání, doporučuje drobnou úpravu zákona, jenž by umožnila účinné postupy jak vůči pouličním prostitutkám tak jejich zákazníkům. Zvěřina se také domnívá, že legalizace nebude přínosem pro státní kasu. Dohled nad dodržováním pravidel si dle jeho názoru vyžádá tolik nových povinností, pracovních míst a administrativních úkonů, že jejich financování spotřebuje více peněz, než kolik by přišlo z nových daní. Rovněž on operuje se slůvkem „pokrytectví“ a připisuje jej snahám o zrovnoprávnění prostituce jako běžného zaměstnání, kterým dle jeho názoru nikdy nebude.

Jaroslav Kubera navrhuje, aby legální prostituce nebyla klasicky zdaněna, ale aby k jejímu výkonu bylo třeba zakoupit licenci platnou tři měsíce, z čehož by šly příjmy dané obci. Tím by se snížila administrativní náročnost.

Ivan Langer se také domnívá, že současná legislativa je pro řešení problematiky dostačující a preferoval by důslednější práci policie.

Vlastimil Tlustý považuje za správné, že se téma prostituce otevřelo a domnívá se, že k její kontrole je třeba ji legislativně definovat. Obává se však, že stávající návrh zákona je neefektivní, protože prostitutky se nebudou chtít ke své činnosti veřejně přihlásit a budou tak operovat nadále ve skrytu před zákony. Přesto by považoval za úspěch i to, kdyby se pod dohled státu dostala aspoň část prostituční sféry.

Vliv, vztah k ostatním aktérům:

I tyto strany, stejně jako minulá skupina zastánců legalizace, mají ústřední vliv na přijetí či odmítnutí návrhů určujících legislativní podobu prostituce v ČR. Jejich převažující vliv také způsobil odmítnutí snah o regulaci z roku 2005.

Vliv je: Velký

Míra zájmu:

Hodnotová orientace zejména u strany KDU-ČSL naznačuje, že toto téma by mohlo mít v programu stran poměrně velkou váhu. Přesto se ale po odmítnutí regulačního návrhu zákona neobjevily snahy o prosazení striktnějších represivních kroků. V současné době se legislativa spojená s prostitucí soustředí v aboličním duchu na ošetřování jejich viditelných projevů a vzhledem k tomu, že aktivity směřující k ukotvení prostituce v zákonech mají nabýt účinnosti nejdříve v roce 2010 a do té doby se komplexnější návrhy neplánují, není zřejmě ani pro tyto strany téma prostituce klíčovým bodem zájmu.

Míra zájmu je: Malá

Preferované řešení:

Preferované řešení je jednoznačné u křesťanských demokratů, kteří se jasně přiklánějí ke švédskému modelu. Postoj Komunistů s jistotou vyjádřit nemohu, domnívám se ale, že jde nejspíše o represi, případně abolicí. Strana ODS prosazuje názor, že snahy o přijetí komplexního zákona jsou unáhlené, protože problémy spojené s prostitucí lze úspěšně řešit i se současnou podobou zákonů, jen je třeba zajistit jejich efektivní prosazování. Vyhraněnějším formám legislativy by měl nejdříve předcházet intenzivní výzkum, který by zajistil, že zákony budou realizovatelné i v praxi. Současný postoj je tedy aboliční.

Preferované řešení je: Represe/Abolice

Dopad řešení na aktéra:

Stejně jako u stran zastávajících legalizační postoj, nemá ani zde podoba této legislativy velký vliv na jejich působení.

Dopad je: Malý

5.1.6 Ženy v prostituci

Před začátkem výzkumu pro mě byly postoje žen v prostituci nejméně vyjasněné z celé skupiny analyzovaných aktérů. Osoby v sexbyznysu v ČR nemají oficiální zastoupení, neexistují zde sexworkerská hnutí, jako je tomu v některých jiných zemích a

jediné informace pro mě představovaly zprostředkované dojmy zástupců neziskových organizací a několik málo vyjádření prostitutek v médiích, kde se jednalo jen o ženy působící na ulici.

Tato problematika se pro mě alespoň do určité míry vyjasnila po provedení výzkumu v organizaci Rozkoš bez Rizika, kde jsem měla možnost dotazovat se klientek působících v sexbyznysu. Udělala jsem 20 krátkých rozhovorů, jejichž hlavní výstupy představuje příloha č. 11.

Přestože tato skupina představuje jen část z osob působících v sexbyznysu v ČR a výsledky nelze brát jako validní z kvantitativního hlediska, představují pro mě hodnotný zdroj dat pro lepší vhled do problematiky, protože se jedná o ženy z nejrozšířenějšího způsobu poskytování sexuálních služeb u nás - o prostitutky pracující převážně v erotických klubech na území Prahy.¹⁴

Definice problému:

Dle výsledků výzkumu většina dívek a žen nevidí na změně legislativy žádné pozitivum (12/20) a se současnou podobou legislativní neukotvenosti prostituce jsou spokojeny. Faktem ovšem je, že respondenty měly často pouze velmi mlhavou představu, co se za možnostmi legislativních úprav skrývá. Nespokojenost se současným stavem se odvíjí hlavně od nebezpečí ze strany obchodníků s lidmi, klientů a policie (část mých respondentek pochází ze zahraničí a mají komplikovanější situaci kvůli zajištění pobytu v ČR) a dále vidí prostitutky možnosti zlepšení v oblastech lepší zdravotní péče či omezení pouliční prostituce.

Hodnotové orientace a vztah k problematice:

Samotných prostitutek se případná změna legislativy dotkne zřejmě nejvíce a jejich rozhodnutí podřídit se změnám zákona je navíc rozhodující pro úspěšnou implementaci takové politiky.

Názor těchto žen však můžeme v tuto chvíli interpretovat hlavně zprostředkovaně z vyjádření neziskových organizací, protože neexistuje dostatečně rozsáhlý výzkum, který by názory tohoto důležitého aktéry představil.

Jediné přímé mediální vyjádření jsem získala v přepisu diskusního pořadu Sedmička, jenž byl v televizi odvysílán 25.4.2004 (Sedmička 2004). Zde prostitutky

¹⁴ Z mnou provedených rozhovorů vyplynulo, že některé z těchto žen vykonávají prostituci i jinde - například v zahraničí či ve svých bytech.

převážně uvádějí, že sice proti legalizaci nic nenamítají, nicméně odvádět poplatky státu nechtějí a to zejména z toho důvodu, že ani jejich současné výdělků nejsou dostačující.

Z mnou provedeného výzkumu vyplývá, že většina respondentek by buď současnou situaci neměnila (7/20), nebo jim na podobě zákonů nezáleží a nemají o ní žádné informace (6/20), případně by legalizaci z obecného hlediska uvítaly, ale samy by se jejím pravidlům z různých osobních důvodů nepřizpůsobily (3/20). Hlavní překážkou se zdá být předpoklad, jenž v sobě obsahoval návrh zákona z roku 2005, jímž je nutnost registrovat se pro legální výkon prostituce. Ženy se toho obávají hlavně z toho důvodu, že nevěří v důvěrnost těchto informací a mají strach, že by se informace o provozovaném způsobu výdělků dostala k jejich rodině (podle rodinného stavu buď k rodině původní - rodičům a prarodičům, anebo prokreační - zmiňovány jsou hlavně děti a možnost prozrazení této informace kdykoliv v budoucím životě jejich dětí). Pouze čtyři ženy z celého vzorku se domnívají, že prostituce by měla být legální a jsou ochotny se i v rámci legalizace podrobit registraci za podmínky, že by data byla důvěrná.

Neziskové organizace také zpochybňují, že by se ženy působící prostituci podřídily případné legalizaci tak, jak byla navrhována v roce 2005. Zástupkyně organizace Rozkoš bez Rizika se domnívá, že registraci by se podřídilo jen asi 10-20% žen a zbytek by raději zůstal nadále v anonymitě a tedy i v ilegalitě. Důvodem je zejména strach z prozrazení tohoto způsobu výdělků na veřejnosti, protože prostituce s sebou nese velké společenské stigma. Prostitutky vědí, že prodejem sexu si nemohou vydělávat doživotně a navíc u nás existuje poměrně velká skupina žen a dívek, které si například přivydělávají při studiu či na začátku obvyklé profesní dráhy, čímž si chtějí zajistit lepší životní standard. Žádná z těchto žen by zřejmě neuvítala, pokud se v jejím životopise vyskytovala zmínka o několikaletém působení jako prostitutka.

Dalším problémem je, že zákon z roku 2005 umožňoval legální působení v prostituci jen ženám ze zemí EU, což by znamenalo, že velké množství cizinek z ostatních zemí, jenž působí na české prostituční scéně, by se oproti dnešní pololegální situaci ocitlo v jednoznačné ilegalitě a zvýšila by se jejich závislost na pasácích kvůli potřebě ochrany a zprostředkování falešného legálního statusu. Pokud by měla být legalizační cesta úspěšná, muselo by jí provázet pečlivé ošetření právních úprav zabývajících se obchodem s lidmi a důsledné potírání kuplířství mimo nevěstince s legálním statutem.

Ženy v prostituci jsou nyní také ohroženy ze sociálního hlediska, protože si neplatí zdravotní a sociální pojištění a nemyslí tak na svoji budoucnost. Potřebují tedy nejen ochranu proti obchodování a stanovení důstojných podmínek, ve kterých by mohly svou činnost vykonávat, ale také začlenění do sociálního systému, ze kterého by mohly v případě potřeby čerpat. Problémem ale zůstává jejich neochota k registraci, jejíž alternativou by se snad mohlo stát vytvoření časově omezených licencí bez nutnosti registrace, jenž by v sobě už obsahovaly tyto odvody. V současné době některé z mých respondentek řeší svou situaci tak, že jsou registrovány jako podnikající umělkyně.

Vliv, vztah k ostatním aktérům:

Přestože tento aktér pocítí případné změny legislativy nejvíce, jeho vliv je jen velmi malý. V ČR neexistují sexworkerská fóra, jako je tomu v některých jiných zemích, kde se pracovníci v sexbyznysu pokoušejí zlepšit podmínky pro vykonávání této činnosti.

Zájmy této skupiny se snaží hájit zejména neziskové organizace a to například připomínkováním vládního návrhu zákona o regulaci prostituce z roku 2005. Tyto nevládní organizace se ale domnívají, že jejich návrhy nejsou ze strany vládních institucí dostatečně akceptovány.

Vliv je: Malý

Míra zájmu:

Zájem žen podnikajících v prostituci o její legislativní úpravu se zdá být podle výstupů mého výzkumu malý. Respondenty byly většinou velmi málo informované o současné či jiné možné právní úpravě prostituce, někdy nechápaly, na co se je dotazují a jejich postoj se vyjasnil spíše až když jsem zmínila nutnost registrace v rámci legalizace - tu většina z osobních důvodů odmítá. Šest respondentek na tuto problematiku nemá vůbec žádný názor, nebo svůj postoj nedokáže podložit žádným argumentem.

Míra zájmu je: Malá

Preferované řešení:

Represe je pro ženy v prostituci jednoznačně nejhorší variantou, ale ani legalizace pro ně není atraktivní a to zejména z důvodu vystoupení z anonymity kvůli nutnosti registrace. Většina žen tuto činnost vykonává bez vědomí rodiny a partnerů a obává se prozrazení. Je zřejmé, že sociální stigma prostituce je značné a i když se některé mé respondentky žijí prostitucí už mnoho let, přísně tuto svojí profesi oddělují od osobního života. Když měly respondentky vyjádřit, zda na legalizaci prostituce vidí něco

pozitivního a zda by se například cítily v legálním sexbyznysu bezpečněji, uvedly některé z nich, že naopak legalizace by pro ně byla hrozbou a cítily by se více v nebezpečí kvůli ztrátě anonymity (tento postoj převládal u žen s dětmi). Na druhou stranu obecně by tyto ženy legalizaci spíše přivítaly a odrazuje je tedy zřejmě hlavně nutnost registrace.

Na základě provedených rozhovorů se tedy domnívám, že ženy v prostituci preferují legalizaci, ale bez povinné registrace, či ponechání současného stavu.

Preferované řešení je: Abolice/Legalizace

Dopad řešení na aktéra:

Jakou podobu má legislativa spojená se sexbyznysem má největší vliv jistě právě na prostitutky. Určuje jim, ve kterých oblastech mohou či nemohou prostituci vykonávat, zda se musí podrobovat prohlídkám, odvádět poplatky, registrovat se atd. Legislativa také ovlivňuje, nakolik jsou závislé na obchodnících s lidmi, jaké nebezpečí jim hrozí ze strany zákazníků či jaké je jejich společenské postavení. Míra vlivu je tedy značná, i když spíše než manifestní legislativní záměry pocítují tyto ženy v praxi spíše množství vedlejších efektů.

Dopad řešení je: Velký

5.1.7 Tabulka analýzy aktérů

Aktér	Vztah k problematice	Vliv/Moc	Míra zájmu	Preferované řešení	Dopad řešení na aktéra
Obce	- hlavní je praktický rozměr - snaha o získání větších pravomocí v oblasti potírání prostituce	Velký (80%)	Velká (100%)	Legalizace (100%)	Velký (100%)
Stát	- reaguje na požadavky obcí - snaha a zajištění bezpečnosti a zdraví občanů - příjemce případných daní	Velký (100%)	Střední (100%)	Abolice (100%)	Střední (80%)
Neziskové organizace	- soustředí se na samotné prostitutky - snaha o ošetření jejich práv - námitky plynoucí z působení „v terénu“	Malý (100%)	Velká/Střední (100%)	Legalizace (100%)	Velký/Střední (100%)
Církevní organizace	-pomocný charakter daný křesťanskými hodnotami -charitativní styl pomoci Pro legalizaci	Malý (100%)	Střední (100%)	Represe (100%)	Malý (80%)
Politické strany	- boj s kuplířstvím a dalšími negativními jevy - nabídnutí legální alternativy pro prostitutky Proti legalizaci - legalizace je nemorální a ponižující vůči ženám - legalizace nebude mít požadovaný praktický dopad	Velký (80%)	Malá (80%)	Legalizace (100%)	Malý (80%)
Ženy v prostituci	- spíše nezájem o stav legislativy - neochota se registrovat	Malý (100%)	Malá (90%)	Abolice/Legalizace (80%)	Velký (100%)

5.1.8 Výstupy z analýzy aktérů

Při pohledu na hlavní výstup práce tabulku analýzy aktérů považují za nejdůležitější poznatek fakt, že dvě ze tří skupin, které jsou stavem problematiky ovlivněny nejvíce, na ní mají pouze malý vliv - jedná se o neziskové organizace a ženy působící jako prostitutky. Naopak na skupiny, které legislativní stav problematiky nejvíce ovlivňují, dopadne případná změna nejméně a také zájem na tématu je u nich malý.

Ženy v prostituci navíc pravděpodobně o stav problematiky nejeví příliš zájem, což zpochybňuje naději, že by případná legalizační změna mohla být efektivně implementována. Je tedy nutné navrhnout strategii, která by ženy v prostituci zapojila do procesu případné změny legislativy, což bude mimo jiné předmětem další kapitoly zabývající se analýzou možných legislativních variant a výběru nejvhodnější alternativy.

Dalším poznatkem, jenž považují za klíčový, je vykrystalizování vůdčího aktéra v prosazování programu legalizace, jímž jsou obce. Na jejich popud se otevřela debata o problémech spojených s prostitucí u nás, na což následně navázaly výzkumy této oblasti a návrhy legalizačních zákonů. Je vidět, že i navrhovaná legislativa z roku 2005 se snaží požadavkům obcí vyhovět a nejenže poměrně přesně kopíruje jejich návrhy, ale přenechává jim také rozhodující roli v úpravě podmínek prostituce na jejich území. Je zřejmé, že obce a kraje mají politické zastoupení a vliv na činitele, kteří zajišťují dohled nad obecními zájmy.

Tabulka aktérů nezahrnuje podstatnou skupinu, kterou jsem nedokázala zmapovat a jíž jsou kuplíři a majitelé erotických podniků. Vzhledem k ilegálnímu charakteru těchto podniků, k provázanosti s další kriminální činností a celkové uzavřenosti této společnosti, jsem se o kontakt s nimi vůbec nepokoušela. Přesto se domnívám, že toto bude také jeden z klíčových hráčů, protože jsem při rozhovorech mimo záznam obdržela informaci, že zástupci erotických podniků se vyjadřovali k regulačnímu zákonu z roku 2005 ještě před jeho představením veřejnosti. To potvrzuje také fakt, že tento zákon se spíše než na ochranu osob v prostituci soustředil na podporu vykonávání sexbyznysu a stanovoval poměrně mírné podmínky pro provoz nevěstinců.

Navrhnout na základě předložených závěrů takovou legislativu, která by respektovala podmínky českého prostředí, byla funkční a implementovatelnou

odpovědí na místní problémy a zároveň co nejméně poškozovala zainteresované aktéry, bude náplní následující kapitoly.

5.2 *Varianty*

V rámci této kapitoly se budu věnovat analýze tří základních variant přístupu k prostituci a to represi pojímané zejména z hlediska švédského modelu, abolicí představovanou současným stavem v ČR a legalizací tak jak byla navrhována legalizačním zákonem v Čechách v roce 2005. Jako čtvrtou variantu přidávám svůj vlastní upravený návrh, který nazývám komplexní legalizací.

Tuto metodu používám k posouzení všech variant z jednotného, celkového pohledu a snažím se vybrat optimální řešení pro české prostředí. Při posuzování jednotlivých variant se řídím mírně upravenou sadou kritérií dle Pattona a Sawického (1993). Patří k nim:

Účinnost (*effectiveness*) - zde určuji, zda a do jaké míry daná politika naplňuje svůj manifestovaný záměr a zda jsou skutečné události zapříčiněné právě působením dané politiky. Bodové ohodnocení tedy odpovídá tomu, jak se podařilo splnit daný cíl.

Adekvátnost (*adequacy*) - toto kritérium hodnotí, zda je legislativní přístup vhodný pro celkové řešení problematiky, tj. zda splnění daných cílů vede k celkovým pozitivním změnám v problematice. Nejvyššího počtu bodů tedy dosáhne taková varianta, která řeší problematiku komplexně a ze všech potřebných hledisek.

Náklady a zisky - zde se zaměřuji na to, jak je program finančně náročný, kolik by do něj bylo zřejmě třeba investovat a jak se mohou investice vrátit v peněžní formě jak přímými tak nepřímými cestami. Zde dosáhne nejvyšší počet varianta, která zahrnuje co nejnižší náklady a produkuje nejvyšší zisky. Toto kritérium je však jen odhadem odvozovaným z doprovodných informací, protože neexistují detailní analýzy zisků a nákladů jednotlivých variant.

Přijatelnost (*acceptability*) - toto kritérium určuje, nakolik je daná varianta přijatelná pro zainteresované aktéry, přičemž zvláštní pozornost věnuji politickým stranám, potažmo jednotlivým poslancům a také skupině osob působících v prostituci. Zde bude varianta dosahovat vysokého počtu bodů, pokud bude politicky přijatelná natolik, aby úspěšně prošla zákonodárným procesem a byla by také akceptována většinou osob v prostituci.

Vhodnost (*appropriateness*) - zde analyzují legislativu z pohledu české společnosti, nakolik je pro ni přijatelná a jak se shoduje s kulturním a hodnotovým klimatem v naší zemi. V tomto hledisku bude dosaženo maximálního počtu bodů, pokud by varianta byla celospolečensky naprosto přijatelná.

Spravedlnost (*equity*)- hodnota v rámci tohoto kritéria určuje, nakolik je daná legislativa spravedlivá a to jak s přihlédnutím ke specifickým fenoménu sexbyznysu tak i z hlediska majoritní společnosti. Zde neurčují, do jaké míry je legislativa spravedlivá, ale pouze zda je či není a to ve dvou zmiňovaných ohledech. Je tedy možné dosáhnout pouze 0, 50 a 100 bodů.

Proveditelnost a autorita (*legal operability and authority*) - toto hodnocení vypovídá o tom, jak je daná legislativa právně zakotvitelná a zda existuje dostatečná moc k prosazení změn tohoto typu. Nejvyšší počet bodů u této kategorie tedy znamená, že variantu lze jasným způsobem legislativně uchopit a lze ji aplikovat s nejvyšší autoritou státní moci.

Oddanost a schopnost (*commitment and capability*)- i toto kritérium se vztahuje k organizaci, která má legislativní změnu implementovat a určuje, zda je tato skupina vnitřně oddaná splnění daného úkolu a zda k tomu disponuje i potřebnými schopnostmi. Bodově nejlépe uspěje taková varianta, která je co nejvíce akceptovatelná státem, její vykonavatelé ji budou oddaně plnit a budou mít k tomu dostatečné vybavení ze všech potřebných zdrojů.

Celková suma po sečtení jednotlivých bodových hodnocení pak udává, která varianta si ve výsledku stojí nejlépe, přičemž všechny mají stejnou váhu, takže maximální dosažitelné skóre je 800 bodů..

5.2.1 Represe

Věcná uskutečnitelnost

Účinnost

Hlavním záměrem represe je eliminovat prostituci případně alespoň dosáhnout podstatného snížení její míry ve společnosti. Jak uvádím v kapitole týkající se legislativní úpravy prostituce ve Švédsku, nedošlo zde k výraznému snížení prostituce, pouze k jejímu vymizení z ulic a přesunu do skrytých prostor bytů¹⁵. Prostituce je

¹⁵ Průzkumy zaměřené na pouliční prostituci ve městech Stockholm, Gothenburg a Malmo ukazují, že mezi léty 1998 a 1999 došlo k poklesu jejích hodnot téměř o padesát procent. V následujících letech se situace ustálila a v roce 2003 uvádí průzkum snížení pouliční prostituce o 41% oproti roku 1998. Údaje z roku 2001 však také uvádí, že jen 26% z celkové míry prostituce ve Švédsku tvoří právě její

fenomén, který doprovází lidstvo s trochou nadsázky po celou dobu jeho existence a nebylo období, kdy by se prodej sexuálních služeb podařilo opravdu ze společnosti odstranit. Dle názoru autorky, je tedy předpoklad, že by k tomu došlo v budoucnosti nereálný. Samozřejmě je ale třeba bojovat proti obchodu s lidmi a zajistit, aby bylo eliminováno „moderní otroctví“ jak je někdy prostitute označována zastánci represe a zajistit, aby byla tato činnost vykonávána dobrovolně. Předpoklad odstranění prostitute ze společnosti tedy vidím jako neuskutečnitelný.

Represe se k prostitutkám nestaví jako k aktérovi, se kterým by bylo možné se na situaci nějak domluvit a není ani v realitě doprovázena informačním a pomocným programem, který by je do realizace zákona přitáhl. Šest z dvaceti prostitutek z mého průzkumu uvedlo, že je legislativní úprava sexbyznysu nezajímá a budou prostituci provozovat bez ohledu na to, jaké bude její legislativní zakotvení. Tento nezájem může být podle mého názoru u většiny prostituujících osob ještě vyšší, protože můj vzorek už byly ženy zachycené organizací Rozkoš bez rizika, které do sdružení docházely minimálně na zdravotní testy a svou situaci měly alespoň částečně ve vlastních rukou a o svém statusu více přemýšlely a byly o něm více informovány. Domnívám se tedy, že protože v rámci represivního přístupu není z principu možné s prostitutkami vyjednávat, nedojde ani k patřičné odezvě z jejich strany a ženy se pouze přesunou mimo dohled zákona a budou poskytovat sexuální služby dále.

Represe tedy není účinná ve snaze o omezení prostitute na minimum.

Výsledek: 10 bodů

Adekvátnost

Problémem je pro represí samotná existence prostitute a cílem je její odstranění ze společnosti. V minulém bodě jsem uvedla důvody, dle kterých se domnívám, že v tomto bodě legislativa nemá šanci uspět. Přesto se tento přístup zdá být nejadekvátnější, pokud chceme mít v zemi nízkou míru prostitute. Švédská čísla popisující počty prostitutek v zemi jsou výrazně nižší než v Holandsku, to ale může být způsobeno tím, že legalizace podporuje transparentnost prostředí a přináší přesnější statistiky a také jistě tím, že již před zavedením legislativ v obou zemích byla švédská čísla výrazně nižší.¹⁶

pouliční odvětví a zbytek služeb se prodává v uzavřených prostorách, které jsou jen obtížně kontrolovatelné. Kvůli nedostatku podpůrných faktorů je tak nespolehlivé tvrdit, že redukci pouliční prostitute způsobila změna legislativy a navíc že tato část prostitutek se svou prací skončila (Working group 2004).

¹⁶ V době zavedení legislativ v obou zemích byla tato čísla odhadována na 25000 oproti 2000 ženám působícím celoročně v prostituci (Working group 2004).

Je zde ale další stěžejní bod represivního přístupu, který částečně uznanou adekvátnost represe výrazně zpochybňuje. Druhým záměrem, na kterém stojí represivní postoj, je totiž chránit ženy v prostituci a přeneseně i ženy v celé společnosti. Švédská realita ale ukazuje, že pro ženy, které setrvaly v prostituci, nastaly mnohem horší časy. Jsou nuceny působit skrytě a to je nutí zajišťovat si ochranu prostřednictvím pasáků, kteří si nejen přivlastňují část jejich výdělků, ale jsou také často primárním zdrojem násilí v životech prostitutek. Další násilí přichází od zákazníků, kteří jsou nelegálním obchodem často stresováni a chovají se více hrubě. Toto násilí ženy nemohou oznámit na policii, ve které nemají oporu a nedostává se jim ani pomoci ze strany sociálních pracovníků. Obchodované ženy jsou po zajištění deportovány ze země a není jim poskytována pomoc ve snaze o vymanění se z problematické situace. V prostituci také zřejmě zůstávají nezranitelnější ženy - drogově závislé, nemocné a s malým zázemím.

Ženám v prostituci tedy represivní postoj ubližuje a jsou jeho hlavními oběťmi. Z tohoto důvodu se domnívám, že represe není při řešení daných cílů adekvátní.

Výsledek: 20 bodů

Ekonomická a finanční proveditelnost

Náklady a zisky

Švédský model ukazuje, že při jeho zavádění bylo do programu investováno 7 milionů švédských korun. Byly za ně nakoupeny zejména kancelářské potřeby a přístroje umožňující vyšetřování v utajení, jako jsou například dalekohledy, kamery, hlídkující vozidla a podobně. Část peněz byla také vynaložena na rozvíjení vyšetřovací metodologie a její implementaci do denní praxe. Finance jsou tedy směřovány na boj s prostitucí, která je nyní kriminálním činem. Náklad to byl spíše jednorázový, určený na zavedení nové represivní legislativy. Další zdroje se odvozovaly od rozpočtů určených na boj proti obchodování s lidmi a nebyly vyčleněny žádné finance na podporu žen působících v prostituci.

Pokud tyto náklady spojíme se statistickými hodnotami z minulé kapitoly, došlo působením těchto financí ke snížení prostituce o cca 10% a přesunu většiny prostituce do skryté podoby. Co se týká usvědčení pachatelů kupujících sexuální služby, od více než 1/3 případů bylo upuštěno kvůli sporům týkajícím se prokázání viny.¹⁷ Ziskem byla

¹⁷ V roce 1999 to bylo 37 z 91 případů (Working group 2004). Pro srovnání uvádím data týkající se odhadovaného počtu zákazníků kupujících si na území Švédska sexuální služby v roce 1998 - bylo jich kolem 125 tisíc (Goldsmith 1998).

zejména podpora ze strany veřejného mínění, která dosahuje více než 80% (Working group 2004).

Domnívám se, že náklady ve srovnání s přínosy jsou neefektivní. K podstatnému snížení prostituce nedošlo, přestože byly zřízeny specializované policejné složky s vlastními finančními zdroji. Podle mého názoru tento přístup nemohl být zřízen k efektivnímu naplnění svých manifestních záměrů, protože se jim ani vzdáleně nepřibližuje, ale cílem byl spíše symbolický společenský efekt, kdy byl na úrovni státu deklarován nesouhlas s prodejem sexuálních služeb. To však autorka nepovažuje za finančně efektivní přístup zejména ve spojení s tím, že praktické výsledky deklarovaným hodnotovým postojům odporují.

Výsledek: 20 bodů

Politická proveditelnost

Přijatelnost

Toto kritérium se vztahuje jak na přijatelnost daného přístupu pro tvůrce politiky tak pro ty, kteří budou danou politikou ve výsledku ovlivněni.

V rámci politického spektra je represivnímu přístupu nakloněna pouze strana KDU-ČSL, která má v současnosti 13 poslaneckých křesel. Další politické strany se obecně přiklánějí buď k legalizační či aboliční variantě, přestože jistě existují i jednotlivci, kteří by represii uvítali, protože tato problematika má i velmi osobní rovinu a vztah poslanců může být ovlivněn více vlastní osobní orientací než celkovým postojem strany. Přesto se domnívám, že represivní varianta je v ČR za současného rozložení politických sil naprosto neprůchodná.

Přijatelnost pro skupinu nejvíce ovlivněných aktérů, kterými jsou obce, některé neziskové organizace a samotné prostitutky je také malá. Obce postižené prostitucí by sice represivním způsobem mohly vyřešit svůj problém s narušováním veřejného pořádku, protože by prostituce byla méně viditelná, samy ale deklarují, že preferují legalizační model. Jde zřejmě o to, že v jejich postoji ovlivněném každodenní realitou převládá pragmatismus a chtějí mít prostituci hlavně více pod kontrolou bez ohledu na její legislativní status. Navíc zřejmě hraje roli finanční stránka, protože legálně působící erotické podniky budou jistě muset odvádět větší finanční částky než nyní, když oficiálně poskytují jen omezené pohostinské služby.

Neziskové organizace, které provádějí streetwork,¹⁸ represi jednoznačně odmítají, protože by jim významným způsobem znesnadnila kontakt s klientkami, které by se bály prozrazení své činnosti. Uzavření prostituce do skrytých bytových prostor navíc znamená, že dívky budou mnohém hůře dosažitelné. Tyto organizace by musely znovu budovat svou síť kontaktů a je pravděpodobné, že by už nikdy nepokryly takovou část potenciální klientely, jako je tomu nyní.¹⁹

Jak vyplynulo z mého výzkumu i z informací zprostředkovaných neziskovými organizacemi, ženy v prostituci preferují abolicí (vyhovuje jim operovat skrytě, ale bez výrazného tlaku ze strany policie), legalizaci, či jim na podobě legislativy nezáleží. Ani jedna z mých respondentek neuvedla, že by měla být prostituce zakázána. To je také v souladu s poznatkem ze zahraničí, kde represe nejtvrději dopadá právě na ženy v prostituci a představuje pro ně celkové zhoršení životních podmínek při poskytování sexuálních služeb.

Výsledek: 10 bodů

Vhodnost

Z hlediska celkového postoje české společnosti a hodnot, které v ní převažují, je dle mého názoru represe prostituce nevhodná. Represivní postoje se totiž v rámci Evropy objevují hlavně v zemích, které mají buď společensky silnou feministickou základnu (Švédsko), nebo jsou to státy s vysokým procentem věřících občanů (Irsko, Polsko). Ani jedna z těchto skupin nemá převažující zastoupení v České republice a navíc se domnívám, že celkový postoj typický pro českou mentalitu je spíše liberální, přestože toto tvrzení by si zasloužilo vlastní odborný výzkum²⁰. Proto se domnívám, že společenská podpora represivního přístupu je v České republice malá.

Výsledek: 20 bodů

Spravedlnost

Spravedlnost vůči ženám v prostituci považuji z hlediska represe za nízkou. Pokud je totiž tento postoj založen na pojetí žen v prostituci jako obětí, měla by být represe (ať už je směřovaná jen k zákazníkovi nebo na obě strany) doprovázena intenzivní kampaní na pomoc prostituujícím ženám, k čemuž v praxi nedochází. Ženy jsou tak sice považovány za postižené okolnostmi, ale legislativa jim dále zhoršuje životní podmínky. Prostituce je z hlediska represe zakázána a tak je vůči ní také postupováno -

¹⁸ Tuto informaci přejímám přeneseně z rozhovorů s představiteli organizace Rozkoš bez Rizika.

¹⁹ Organizace Rozkoš bez Rizika má v současné době více než 4400 klientek.

²⁰ Viz například dále využívané závěry výzkumu organizace SC&C (Spousta 1999)

ženy v prostituci jsou společensky nevhodné, zakázané a ve svém důsledku vlastně neviditelné a tak jsou osoby označené jako oběti dále viktimizovány.

Spravedlnost vůči společnosti je rovněž malá, protože fenomén prostituce v ní i nadále existuje, jen je s ním nakládáno jako s neviditelným a vyřešeným problémem.

Výsledek: 0 bodů

Administrativní proveditelnost

Právní proveditelnost a autorita

Represivní politiku zaměřenou vůči potírání prostituce lze jistě právně ukotvit. Například ve Švédsku je represe v zákoně definována takto:

„Osoba, která za úplatu požaduje příležitostný sexuální vztah, bude potrestána – pokud čin nemá za následek postih v rámci Trestního zákoníku – za koupi sexuálních služeb pokutou nebo odnětím svobody do výše šesti měsíců.“(Ekberg 2004)²¹

Stát (respektive MVČR) má také plnou autoritu daný zákon vytvořit a pokud by došlo k jeho schválení, tak jej také realizovat.

Výsledek: 100 bodů

Oddanost a schopnost

Nepředpokládám vysokou oddanost při vytváření této politiky vzhledem k tomu, jaký je celospolečenský postoj vůči represí a také proto, že otázka prostituce nemá v České republice primární postavení. Pokud jsem totiž v bodě týkajícím se vhodnosti a přijatelnosti došla k závěru, že ani jedna kategorie by pravděpodobně nebyla splněna, nemohu očekávat, že tomu při tvorbě a implementaci takové politiky bude jinak. Zda máme zkušené pracovníky schopné represivní politiku implementovat není podle mého názoru jednoznačné. Experti na problematiku zde jistě jsou, ale zda by se přiklonili k vytváření represivních postupů je pochybné. Jistě je možné inspirovat se zahraničními postupy a případně využít zkušeností jejich odborníků přímo v Čechách, ale to by bylo

²¹ Zákon je tedy založen na pěti podmínkách:

1. ..Za úplatu... - Musí být zajištěn důkaz, že byla předem sjednána dohoda o výši a podobě odměny. Transakce nemusí být uskutečněna, stačí jen prokázaný záměr ji provést.
2. ..Požaduje.. – Tato formulace říká, že ve chvíli sjednávání obchodu musí mít zákazník zájem provést dojednanou činnost. Tím se však z postižitelné oblasti vyčleňuje případ, kdy jiná osoba sjedná a zaplatí sexuální služby jako třetí strana. Toto slabé místo je nutné změnit pro konzistenci zákona.
3. ..Příležitostný.. – Zde je problematické, jak přesně definovat příležitostný vztah. Existují totiž případy, kdy klient platil za sex té samé ženě i několik let.
4. ..Sexuální vztah.. – Ten je v první řadě definován jako sexuální spojení, jsou zde však zahrnuty také aktivity jako je obnažování se či pózování bez oděvu.
5. .. Pokud čin nemá za následek postih v rámci Trestního zákoníku.. – Zde formulace uvádí, že zákon je podřazený Trestnímu zákoníku, který stanovuje postihy pro koupi sexuálních služeb od osob mladších 18ti let.

vhodné jen za předpokladu, že bychom považovali výsledky těchto zahraničních postupů za vyhovující a spíše než praktické výsledky bychom chtěli aplikovat zákon s převážně hodnotově deklaračním charakterem. Mentalita v České republice se však dle mého názoru přiklání spíše k zásahům, které mají praktický charakter. Nicméně požadavek na experty schopné reprodukovat například švédskou podobu represivního zákona by byl zřejmě proveditelný.

Výsledek: 40 bodů

5.2.2 Abolice

Věcná uskutečnitelnost

Účinnost

Hlavní záměr aboličního přístupu spočívá zejména v boji proti společensky viditelným dopadům prostituce bez nutnosti přiklonit se k vyhraněnějšímu postoji. Je to tedy přístup do určité míry kompromisní, jehož primárním cílem je odstranění prostituce z ulic. Pokud bude společnost spokojena a veřejné projevy prostituce nebudou příliš obtěžující, nebude nadále ani existovat poptávka po jiných legislativních krocích. To tedy spočívá v důkladné práci policie, která prostituci z ulic vytlačí. Problémem ale je, že tato situace v České republice nyní existuje a spokojenost s projevy prostituce není. Zejména obce si stěžují na to, že nedokáží s pouliční prostitucí dostatečně bojovat a dožadují se větších pravomocí. Ozývají se také hlasy, které tvrdí, že práce policie je nedostatečná, což může být způsobeno jak procesními překážkami při trestání projevů prostituce²², tak i neochotou policie se problematice intenzivně věnovat a nedostatečným politickým tlakem.²³

Účinnost tohoto přístupu považuji za střední, protože prostituce je sice udržována na určité alespoň částečně veřejně přijatelné míře, ale není například vůbec legislativně zachycena a problémy s ní spojené musí řešit neziskový sektor, který není tolik administrativně svázaný a může působit i v oblastech, které existují v legislativním vakuu. Abolice je tedy podle mého názoru spíše vyčkávací taktikou do doby, než bude politicky průchodnější přijmout variantu vůči prostituci více vyhraněnou a řešící ji ze

²² Sankce jsou uplatňovány bez možnosti blokového řízení a při dalších snahách o doručení a vymáhání pokut, se často osoby působící v prostituci nepodaří zastihnout.

²³ Viz například vyjádření sexuologa Jaroslava Zvěřiny: „Největší zásluhu má na tom (neschopnost zasáhnout v postižených oblastech) podle mého názoru policie, která je v oblasti prostituce zkorumpovaná všude ve světě bez ohledu na stávající legislativu. Okolo prostituce se točí peníze a sex a to je pro korupci velmi atraktivní prostředí. Policie by však měla být také politickou silou tlačena k aktivitě, což se u nás neděje.“

systemového a komplexního hlediska. Přesto je možné říci, že hlavní cíl odstranit viditelné projevy prostituce z očí veřejnosti tento postoj z části naplňuje. Funguje zde ale také například přirozený vývoj, díky němuž se prostituce sama přesouvá do vnitřních prostor bytů a klubů a pouliční typ, který je z veřejného hlediska nejpálčivější, přestává být pro sexuální pracovnice atraktivní.

Výsledek: 40 bodů

Adekvátnost

Pokud nám jde jen o omezení veřejných projevů prostituce, je zřejmě represivní postoj adekvátnější a dokáže tento aspekt kontrolovat důkladněji. Má však řadu hodnotových zatížení a doprovodných efektů, kterými pro země s liberálnějším typem politik ztrácí atraktivitu. I legalizace omezuje část pouliční prostituce, ale často poskytuje veřejná prostranství, kde je naopak prodávání sexuálních služeb dovoleno. Prostituce má však mnoho aspektů, které abolice neřeší, ať už jde o zdravotní problematiku, sociální situaci a postavení osob v prostituci, problematiku péče o oběti obchodu s lidmi či nekomplexně pojímaný boj proti organizovanému zločinu s prostitucí související. Proto považuji aboliční přístup za neadekvátní zejména s ohledem na to, že prostituce je komplikovaný problém zasahující do mnoha sfér, který také vyžaduje komplexní přístup a ne jen mírnění dopadů a zákroky kosmetického charakteru. Prostituce odehrávající se mimo legislativu bez jasně stanovené politiky nemůže být ve výsledku opravdu řešena a domnívám, že abolice se svým neutrálním postojem je adekvátní pouze tehdy, když prodej sexuálních služeb v zemi za problém nepovažujeme a vyhovuje nám současný status quo.

Výsledek: 50 bodů

Ekonomická a finanční proveditelnost

Náklady a zisky

Oficiální náklady na aboliční postoj jsou spíše nižší, protože spočívají hlavně ve financování práce policie ze standardních zdrojů a není zřízený speciální orgán, který by se problematice věnoval. Finanční náklady, jejichž odhady nejsou známé a vzniklé z nutnosti řešit negativní dopady prostituce, se však rozdělí do mnoha směrů, ať už se jedná o náhrady škod pramenících z vandalismu a narušování veřejného pořádku, které financují obce, či další dopady nutné k řešení, kterými jsou drogová závislost, zdravotní komplikace, nechtěná těhotenství atd. Zdravotní pomoc poskytuje například organizace

Rozkoš bez rizika, která je ve své činnosti z velké části závislá na dotacích²⁴. Náklady také vznikají tím, že osoby v prostituci nepřispívají do sociálního systému a hrozí jim tedy v budoucnu potíže například kvůli důchodu. V rámci prostituce dochází k velkým nezdaněným tokům peněz, které jsou na základě počtu prostitutek a odhadovaných cen za služby stanoveny na 5,7-8,7 miliard korun v České republice a celosvětově na 31,6 miliard dolarů (ČSÚ 2002,2005, MVČR 2005). Zisky naproti tomu nejsou fakticky žádné, protože náklady jsou hlavně nepřímé a pramení z dopadů, které je nutné řešit a naopak zisky není možné dosáhnout přímou cestou z aktivity, která probíhá mimo legislativu.

Domnívám se tedy, že abolice je z hlediska financí velmi prodělečná, protože platí za dopady aktivity, kterou jako takovou odmítá systémově řešit. Pokud nebude politický zájem ošetřit zdroj těchto nákladů, považuji za pravděpodobné, že tento proud náhrad negativních aspektů prostituce bude nutné vynakládat neustále dál.

Výsledek: 20 bodů

Politická proveditelnost

Přijatelnost

Tento bod považuji za nejsilnější plus varianty abolice, protože je jí nejvíce nakloněna jak většina zákonodárné moci tak zřejmě i většina osob v prostituci. První tvrzení odvozují ze dvou hlasování Poslanecké sněmovny v roce 2005, kdy mělo dojít ke změně z aboličního přístupu na legalizační, což bylo ovšem většinou poslanců odmítnuto.²⁵ Navíc jak už jsem uvedla výše, represivní politice je nakloněna pouze strana KDU-ČSL. Předpokládám tedy, že nejvíce politiky přijatelnou variantou ošetření prostituce je v současné době abolice.

Z mnou provedených rozhovorů vyplývá, že pouze šest z dvaceti žen by uvítalo legalizaci, přičemž žádná z nich nezminila, že by si přála represivní legislativu spojenou s prostitucí. Většině mých respondentek tedy vyhovoval současný aboliční stav a to zejména proto, že vyjádřily značné obavy z toho, že legalizace by je zaprvé nutila se registrovat jako osoby působící v sexbyznysu, což by mohlo vyjít najevo před jejich rodinou, a za druhé nechtěly odvádět část svých peněz na daních, protože se často jednalo například o svobodné matky, které si prostituci přivydělávaly z důvodů špatných finančních podmínek. Tyto ženy shodně tvrdily, že nepocítují negativní

²⁴Za rok 2005 tvořily tyto dotace z nejrůznějších zdrojů téměř 6,5 milionu korun (R-R 2005)

²⁵ V případě prvního hlasování bylo změnu legislativy 52 poslanců a 22 se zdrželo (což je dohromady 43% z přítomných poslanců). U druhého čtení to již bylo jen 21 kladných hlasů a 5 zdržených (což je 15%).

dopady prostituce jako je například pocit osobního ohrožení ze strany zákazníků či jiných osob. Ani jedna z těchto žen například podle své výpovědi neměla pasáka a o dívkách, které je měly, se domnívaly, že jsou hloupé a mohou si za to samy, když se o sebe nedokáží postarat samy. Autorka však považuje za pravděpodobné, že tento vzorek žen představuje ty prostitutky, které mají svou situaci samy poměrně „pod kontrolou“ a na zdravotní prohlídky do organizace Rozkoš bez rizika se nedostanou ohroženější ženy, například závislé na drogách či obchodované. Moje respondentky sice často tvrdily, že by bylo dobré, kdyby prostituce byla legální, ale samy tuto změnu přály spíše ostatním, protože samy by se při prozrazení svého způsobu výdělků cítily příliš exponované. Vyhovuje jim tedy tento pololegální status, kdy se mohou věnovat svému výdělku bez nutnosti odvádět z příjmů daně a přiznat se ke své činnosti rodině.

Přijatelnost pro zainteresované aktéry je tedy z mého hlediska velmi vysoká a domnívám se také, že je to hlavní důvod, proč je také postojem, který vůči prostituci Česká republika v současné chvíli zaujímá.

Výsledek: 90 bodů

Vhodnost

Abolice je dle mého názoru také poměrně společensky přijatelná. Obyvatelé postižených obcí chtějí především odstranit prostituci z ulic a to se jim abolice postupnými úpravami snaží poskytnout, i když zatím podle nespokojených hlasů z obcí nedostatečně. V méně postižených obcích je prostituce spíše okrajovějším tématem, což se projevuje právě na oblíbenosti aboličního postupu v České republice, který problematice prostituce nepřisuzuje takovou váhu jako je tomu například ve Skandinávii. Domnívám se také, že prostituce je společensky považována spíše za součást soukromí, je určitou osobní neřestí, ať už na straně zákazníků či poskytovatelek sexuálních služeb. Tuto společenskou toleranci k prostituci odvozují, jak už jsem řekla výše, také od toho, že považují českou společnost za spíše liberální. Domnívám se také, že tato benevolence je doplněna vlivem socialistické minulosti, která způsobuje společenskou nechuť k uplatňování oficiálních, státem řízených zásahů zaměřených na oblasti, které to výslovně nevyžadují.²⁶ Toto své tvrzení chci podpořit například výsledky průzkumu veřejného mínění agentury SC&C zkoumající morální hodnoty občanů v letech 1991 a 1999. V roce 1999 respondenti průměrně zařadili na téměř stejnou míru společenské přijatelnosti jak prostituci, tak i mimomanželský poměr,

²⁶ Tento vztah legislativy týkající se prostituce a hodnotové orientace společnosti však doporučuji k dalšímu odbornému zkoumání.

příležitostný sex či sebevraždu (Spousta 1999)²⁷ a pokud se například podíváme na soukromý život českých politiků, mimomanželské vztahy zde nejsou výjimkou a přesto je veřejnost neodsuzuje. Domnívám se tedy, že z mravního hlediska prostituce pro veřejnost nepředstavuje výrazný společenský problém a po jejím pragmatickém řešení volají hlavně lokality, které pocítují její praktické každodenní dopady. To se odráží i v obecném nepříliš velkém zájmu na řešení problematiky kontrastujícím s požadavky na zmírnění viditelných dopadů prostituce v postižených obcích. Považuji tedy abolicí z hlediska společnosti za spíše vhodnou.

Výsledek: 60 bodů

Spravedlnost

Aboliční postoj dle mého názoru spravedlivý není a to ve dvou rovinách - vůči majoritní společnosti z hlediska povinných finančních odvodů a vůči ženám v prostituci z hlediska sociální pomoci.

Aboliční přístup umožňuje v rámci společnosti jedné skupině provozovat svou výdělečnou činnost bez nutnosti odvádění daní a pojištění. Na druhou stranu se tím tato skupina sexuálních pracovníků odsuzuje k minimalizaci možností pro čerpání ze sociálního systému do budoucna a vzhledem k tomu, že prostituce zpravidla není výdělečná činnost, kterou lze provozovat do pozdního věku, existuje zde pro ně reálná možnost ohrožení chudobou.

Druhým aspektem je, že pokud není prostituce právně uchopena, nemůže být na ni ani zacílena adekvátní státní péče a tato zodpovědnost je tak přenechána neziskovému sektoru, který pro komplexní řešení problematiky nedisponuje dostatečnými zdroji. Vybudování rozsáhlé pomoci je nutná zejména pro oběti obchodu s lidmi, kterým se v rámci vyšetřování této kriminality nyní nedostává dostatečné ochrany z hlediska lidských práv (La Strada 2004).

Abolice je tedy dle mého názoru nespravedlivá, protože vytváří neopodstatněnou výjimkou pro osoby v sexbyznysu a zároveň není této skupině adresována taková státní pomoc, kterou by zasloužila.

Výsledek: 0 bodů

²⁷ To bylo také průměrné hodnocení všech typů jednání, na které se výzkum dotazoval. Zde je jejich seznam řazený od nejméně přijatelného po nejpříjemnější: Vražda z politických důvodů, Řízení pod vlivem alkoholu, Pohlavní styk pod 15 let, Užívání drog, Odhazování odpadků, Požadovat státní podporu bez oprávnění, Odjet z legrace s cizím autem, Šidit na daních, Rychlá jízda v obci, Přijmout úplatek, Daňový únik – platit bez dokladů, Mimomanželský milostný poměr, Prostituce, Lhát ve svůj prospěch, Sebevražda, Příležitostný sex, Neplatit jízdné, Kouřit ve veřejných budovách, Homosexualita, Euthanasie, Potrat, Rozvod

Administrativní proveditelnost

Právní proveditelnost a autorita

Právní proveditelnost je v tomto případě poměrně snadná. Nejedná se totiž - samozřejmě s určitou nadsázkou řečeno - o to, nějakou legislativu vytvořit, ale spíše situaci neřešit. Právní úpravy v současné době spočívají zejména v obecních vyhláškách, které obcím umožňují prostituci na svém území zakázat, ale tyto postupy stále nejsou uplatňovány s intenzitou, která by obce uspokojila natolik, že by nepožadovaly celkovou legislativní změnu. Navíc není možné prostituci regulovat „za značkou“, tj. za územím dané obce, takže pouliční prostitute může probíhat nadále například na odpočívadlech a jinde podél silničních tahů. Co se týká prostitute indoorové, nemají obce často přístup jak do provozovna v bytech, tak do erotických klubů, které se označují jako soukromé prostory. Požadavky zainteresovaných stran nyní vedou k tomu, že na MVČR dochází k tvorbě nové právní úpravy, která by prostituci měla v rámci abolicie lépe právně zakotvit a jenž může nabýt účinnosti nejdříve v roce 2010. Do té doby se komplexnější návrhy neplánují a abolicie je tedy nyní nejvíce propagovaným postojem.

Výsledek: 80 bodů

Oddanost a schopnost

Vzhledem k charakteru abolicie, jehož hlavním cílem je zejména eliminace veřejných projevů prostitute, je hlavní silou, která musí v tomto zájmu působit, práce policie motivovaná politickou poptávkou. Tato složka však zřejmě nefunguje dostatečně, protože pouliční prostitute v postižených obcích stále existuje i když v menší míře než v devadesátých letech²⁸ Nedůslednou práci policie přisuzují někteří aktéři tomu, že oblast prostitute je velmi korupční prostředí a to zvyšuje její netransparentnost a nedostačenou kontrolu nad dosažením manifestovaných cílů.²⁹ Domnívám se tedy, že oddanost těchto složek z hlediska abolicie je spíše menší, protože ani společenské aboliční klima nepřisuzuje problematice takový důraz a netlačí politické síly k důsledným krokům v této oblasti. Schopnost dosáhnout hlavního záměru, tedy vytlačení prostitute z očí veřejnosti, je přitom podle mého názoru a na základě rozhovorů (zejména Jaroslav Zvěřina) reálná, přestože skutečný postih osob je

²⁸ To je však zřejmě způsobeno do značné míry přirozeným vývojem, obzvláště vstupem České republiky do EU a tím zkrácení čekacích lhůt pro kamiony, jejichž řidiči jsou častými konzumenty sexuálních služeb pouličního typu (Obyt 2007).

²⁹ Viz například rozhovor se sexuologem Jaroslavem Zvěřinou: „*Okolo prostitute se točí peníze a sex a to je pro korupci velmi atraktivní prostředí.*“ a také rozhovor se zástupkyní La Strady Petrou Kutálkovou.

ztížen procesními problémy (zejména již zmiňovanými potíži s vymáháním pokut, které není možné řešit blokově). Pokud by se policie skutečně zaměřila na potírání osob prostituujících se pouliční formou, neustálé znesnadňování výkonu této činnosti by dle mého názoru donutilo tyto osoby se přesunout do skrytějších oblastí (bez ohledu na to, že toto může být v jiném legislativním přístupu považováno za negativní jev), případně by to dokonce mohlo vést k odhalení některých organizovaných skupiny, které často stojí za řízením pouliční prostituce. Domnívám se tedy, že schopnost odstranit pouliční prostituci v silách policejních složek je, ale neexistuje dostatečná společenská a potažmo politická vůle k jejímu prosazení.

Výsledek: 50 bodů

5.2.3 Legalizace

Věcná uskutečnitelnost

Účinnost

Hlavním záměrem legalizačního přístupu k prostituci je zprůhlednění této sféry, výrazné oddělení legální prostituce od jejích nelegálních forem a ošetření doprovodných negativ, která jsou zde ale na rozdíl od abolice řešena přímo u zdroje, aplikací pravidel na vykonávání prostituční činnosti. S tím se tedy pojí stanovení podmínek, za kterých je možné prostituci vykonávat bez postihu a naopak definování postihů, které následují při jejich nedodržení. Prostituce je v rámci legalizace provozována zejména ve vnitřních prostorách klubů, případně jsou pro poskytování sexuálních služeb vyhrazeny určité části obce, které se nazývají toleranční zóny. Tyto podmínky jsou zřízeny proto, aby bylo možné vykonávat prostituci v bezpečných podmínkách bez tlaku ze strany kuplířů a s pravidelným policejním, zdravotním i sociálním dohledem (v zónách je běžným jevem častá přítomnost policie, jsou zde zdravotní centra i místa pro poskytování sociální pomoci a zázemí). Zkušenosti z Holandska říkají, že část prostituce se stala výrazně průhlednější a bezpečnější, což vyplývá z názorů holandských policistů, kteří se zaměřují na problematiku prostituce. Dokumentují to například tím, že výrazně narostl počet stížností ze strany prostituujících osob, které nyní považují za překročení pravidel mnohem méně násilné chování, než tomu bylo dříve. Situaci si policisté chválí také z toho hlediska, že vybudovaná vzájemná důvěra umožňuje lepší policejní práci v oblasti obchodu s lidmi, či jiné násilné trestné činnosti, protože ženy s nimi otevřeně spolupracují a nebojí se trestu ze strany kuplířů. Množí se také případy, kdy ženy samy nahlásí, pokud je jejich kolegyně delší dobu nezvěstná. Ke zprůhlednění tedy došlo, ale

jen do určité míry (Working group 2004). Procento žen, které byly ochotné se přesunout do legální sféry prostituce, je podle odhadů holandských expertů jen asi 20% (dle Zvěřina 2007). Zbylou část tvoří buď ženy, které mají obavy o ztrátu své anonymity, případně prostitutky, které jsou na holandském území bez platného povolení k pobytu a svůj status tedy legalizovat nemohou.

I z mnou provedeného výzkumu a podle mých rozhovorů se zástupci neziskových organizací vyplývá, že ochotu zaregistrovat se jako sexuální pracovnice projevuje jen menšina z žen působících v prostituci. Považuji tedy za pravděpodobné, že situace u nás by se v případě legalizace vyvíjela stejným směrem charakterizovaným nízkou participací žen v prostituci na legislativně stanovených podmínkách.

Úspěšnost celkového legalizačního přístupu je také závislá na tom, jak respektuje lokální situaci. Příkladem může být například vyšší využívání tolerančních zón, které byly vytvořeny na místech, které jsou atraktivní pro samotné prostitutky. Naopak pokud obec pouliční prostituci vyhradí nevhodnou ulici například na okraji města a bez dostatečné vybavenosti, nebudou tuto oblast prostitutky využívat. Úspěšné toleranční zóny jsou typicky poblíž centra města a v okolí restauračních zařízení, existuje zde pro ženy možnost navštívit místní pobočku nízko-prahového centra (drop-inu), kde je nabízena jak drogová a zdravotní pomoc, tak možnost občerstvit se a odpočinout si. Často k těmto zónám také přiléhá parkoviště, kde dochází ke smlouvanému sexuálnímu obchodu.

Legalizační postup tedy považuji z obecného hlediska za účinný, ale vidím zde zásadní překážky, které v praxi brání jeho úspěšné implementaci v širokém měřítku, kterými jsou zejména neochota žen v prostituci se v rámci legalizace registrovat, malá propracovanost doprovodných podpůrných aparátů a servisních organizací a nedostatečně zpracovaná problematika obchodu s lidmi, kdy by měly mít obchodované ženy možnost řešit svou problematickou situaci beze strachu z deportace a dalšího cyklu obchodování.

Výsledek: 20 bodů

Adekvátnost

Tuto kategorii považuji za jednu z největších podpůrných argumentů vzhledem k aplikaci legalizačního procesu. Tento přístup se totiž staví k problematice prostituce z praktického a komplexního hlediska a nesnaží se jej ignorovat, redukovat na soubor drobných dopadů či jej odmítnout z teoretického hlediska a vystavit se tak proměně struktury prostituce v dané oblasti (dle mého názoru k horšímu) bez vytvoření nástrojů

na jejich ošetření. Domnívám se, že legalizace je nejadekvátnějším přístupem k prostituci v takových zemích, které ji hodnotovou orientací ve společnosti dovolí přijmout. Nabízet totiž legalizaci zemím jako je Irsko či Švédsko, je čistě akademickou otázkou a mým měřítkem je především nalézt legislativu, která co nejvíce naplní obě strany podmínek - bude v dané oblasti účinně řešit stav problematiky a bude průchodná jak ze strany zákonodárné, tak bude respektovat také potřeby skupiny, na kterou je především zacílena. Domnívám se, že i když nedávné snahy o přijetí legalizace ztroskotaly na politickém odporu, není tato cesta do budoucnosti uzavřena. Dokonce je dle mého názoru dobře, že legalizační zákon ve své podobě z roku 2005 neuspěl, protože byl postaven na podmínkách, které jej odsuzovaly k tomu být jen polovičatým řešením, nebo lépe řečeno pětinovým, pokud vezmeme v úvahu zhruba jakou část prostituce měl ve své podobě potenciál regulovat. Aby byla regulace z mého pohledu opravdu adekvátní, musela by mít pozitivní odezvu u nadpoloviční populace prostituujících osob, musela by jí předcházet intenzivní výzkumná práce zaměřená na definování širě a různých aspektů prostituce v České republice, musela by být zřízena oboustranná komunikace zaměřená také na získání návrhů a připomínek od skupiny sexuálních pracovníků, musela by být od začátku, v průběhu implementace i nadále doprovázena intenzivní informační kampaní, musely by být zřízeny státní instituce zabývající se sociální a zdravotní asistencí prostituujícím osobám a v neposlední řadě by musela reforma obsahovat detailní ošetření problematiky obchodu s lidmi a ochranu osob, které se stanou obětí obchodování v rámci sexbyznysu. Legalizace v takové formě, v jaké byla prosazována v roce 2005, je totiž spíše nástrojem podporujícím represí, protože pokud nastaví pravidla tak, že je cílová skupina nebude ochotna respektovat, uvrhne tím její převážnou část do ilegality, a zhorší tím životní podmínky většiny sexuálních pracovníků způsobem dle mého názoru srovnatelným s represivními postupy. Tím by se legalizace minula účinkem a proto se domnívám, že obecně je tento přístup adekvátní, avšak v jiné formě, než jaká byla před dvěma lety aktuální v České republice.

Výsledek: 30 bodů

Ekonomická a finanční proveditelnost

Náklady a zisky

V rámci holandské legalizace nedošlo k přidělení mimořádných financí na legislativní změnu vnímání prostituce a bylo nutné přeorganizovat stávající status a vyčlenit část zdrojů na podporu nového zákona. Ty podle vyjádření holandské policie

směřovaly zejména na rozvíjení a koordinaci nových policejních metod a výcvik holandských policistů (Working group 2004). Co se týká finančních zisků, přestože existují teoretické námitky vůči možnosti legalizací získat finance, v Holandsku již rok po zavedení této změny tvořily příjmy z prodeje sexuálních služeb asi 5% ekonomiky (Daley 2001). Přesto ale ani odbornice z MVČR ani sexuolog Jaroslav Zvěřina nepovažují za reálné, že by došlo k výraznějším státním příjmům, protože velkou část financí pohltí také doprovodný administrativní systém. Na druhou stranu ale odhady statistického úřadu a MVČR uvádějí, že ročně se v České republice utratí za sexuální služby 5,7-8,7 miliard nezdaněných korun.

Já se domnívám, že legalizace by přínosem pro státní pokladnu byla, ale nevidím to jako ústřední bod pro změnu legislativy. Důležitější jsou podle mě zprostředkovaně finance, k jejichž ušetření dojde, pokud nebude nutné řešit takové množství negativních dopadů spojených s prostitucí, pokud nebude prostitute v takové míře navázána na zločin a pokud bude pod větší sociální i zdravotní kontrolou. Celkově tedy považuji ekonomickou proveditelnost za převážně pozitivní stránku legalizace prostitute.

Výsledek: 80 bodů

Politická proveditelnost

Přijatelnost

Přijatelnost legalizace je problematická jak na straně zákonodárné, tak na straně osob v prostituci. Pokud se zaměřím na záznamy o hlasování v Poslanecké sněmovně z roku 2005, bylo pro legalizační změnu v prvním případě 74 poslanců (včetně těch, kteří se zdrželi) a bylo třeba 89, v druhém případě to bylo 26 z potřebných 46 hlasů. Ve svých programech podporují legalizaci výslovně pouze strany ČSSD a Strana Zelených. Postoj k řešení problematiky prostitute se navíc odráží v osobní hodnotové orientaci a tak nelze očekávat při hlasování velkou stranickou poslušnost.

Na straně osob v prostituci je sice teoreticky legalizace lákavá, ale fakticky se ženy legislativě podřídit nechtějí. Je to zejména z toho důvodu, že mají obavy být v rámci společnosti označovány jako prostitutky, bojí se společenského stigma, které je s prostitucí spojeno. Legalizace se jim tedy samotná zamlouvá, ale odmítají se v rámci ní registrovat jako pracovnice v sexbyznysu, protože se domnívají, že tyto informace nebudou důvěrné a dostanou se na veřejnost.

Přijatelnost legalizace je podle mého názoru politicky částečně průchodná, přičemž jejímu zvýšení se budu věnovat v další kapitole o upravené formě legalizace.

Problémem je však neakceptování na straně osob v prostituci. I tento problém se budu snažit zmírnit svými návrhy v dalším oddílu.

Výsledek: 40 bodů

Vhodnost

Tato kategorie je dle mého názoru nejasná a mohu ji pouze odhadovat z toho, že vůči prostituci neexistuje významný společenský odpor. Veřejně zde existují organizace pomáhající ženám v prostituci, které nemají potíže s přijetím okolní společnosti. Přestože jsou zde i sdružení typu Tradiční rodina odmítající mimo jiné legalizaci prostituce, nemají v českém prostředí významný hlas. I křesťanská sdružení odmítají legální prostituci, ale ani tento fakt nemá takový vliv a křesťanské organizace se soustředí spíše na charitativní pomoc obětem sexuálního obchodu než na ovlivňování legislativní stránky. Feministická hnutí jsou v Čechách také spíše umírněná a zaměřují se spíše na boj proti každodennímu násilí vůči ženám, než na symbolickou rovinu prostituce, jako je tomu ve Švédsku. Volají tedy po lepších zákonech týkajících se obchodu s lidmi a zejména sociálních a dalších podmínkách jeho obětí a legalizaci prostituce explicitně neodmítají.³⁰ Jak jsem uvedla v kapitole týkající se abolice, domnívám se, že prostituce v české společnosti je považována spíše za něco soukromého a neexistuje zde obecné přesvědčení, že by měla být státem komplexním způsobem regulována, pokud se nesetkáváme s jejími praktickými dopady. V kapitole zabývající se analýzou aktérů jsem došla k závěru, že legalizační požadavky vycházejí zejména od postižených obcí. Tyto požadavky však nejsou doprovázeny výraznou společenskou kampaní, která by obrátila k tomuto tématu pozornost větší části občanů a tak ani neexistuje široká společenská odezva.

Společenskou vhodnost tedy považuji v současné době za spíše nízkou, ale na druhou stranu se domnívám, že s touto kategorií může být poměrně pružně nakládáno, jak uvedu v posouzení další varianty.

Výsledek: 40 bodů

Spravedlnost

Tuto kategorii opět analyzuji ze dvou pohledů - jako spravedlnost vůči majoritní společnosti a jako spravedlnost vůči ženám v prostituci.

Tím že prostituci postavíme na úroveň ostatních zaměstnání, odstraní se také prvek, který je vůči většinové společnosti nespravedlivý, tj. fakt, že určitá skupina osob

³⁰ Viz například soubor článků na téma prostituce na stránce www.feminismus.cz

může s tichým státním souhlasem vykonávat výdělečnou činnost bez toho, aby z ní část financí odváděla. V tomto bodě tedy považují legalizaci za jasně spravedlivou.

Problematičtější je ale druhá stránka spravedlnosti. Aby byla legalizace sociálně spravedlivá i vůči osobám v prostituci, nesmí být jen regulována administrativními příkazy soustředěnými na formu zdanění a povinností. Musí být také zvážena sociální situace této skupiny a na základě toho musí být součástí legalizace také sociální péče tak říkajíc ušitá na míru prostitutkám. Takováto doprovodná aktivita však v legalizačním záměru z roku 2005 není a já se domnívám, že je zapotřebí důkladné výzkumné šetření zaměřené na specifické potřeby osob v sexbyznysu. Ještě vážnějším problémem je to, že se legalizace vztahuje jen na určitou část osob, například v podmínkách EU jen na občany této zóny. Přitom významná část prostitutek v ČR pochází právě ze zemí mimo tuto oblast, například z Východní Evropy či Asie a tyto ženy jsou navíc často obchodované. Ze strany státu jim však není poskytována dostatečná ochrana a po konfrontaci s policií dochází obvykle k jejich deportaci a cyklus obchodu, v němž se ocitly, jen pokračuje dále. Podle mého názoru je nutné, aby legalizační cesta v zájmu zvýšení své spravedlnosti ošetřila lépe péčí o tyto ženy. Jak toho dosáhnout, uvádím v další kapitole. Za stávajících okolností však musím říci, že spravedlnost legalizace je pouze střední.

Výsledek: 50 bodů

Administrativní proveditelnost

Právní proveditelnost a autorita

Právní proveditelnost jistě existuje, legalizace je reálnou politikou aplikovanou například v Holandsku, Lotyšsku, Maďarsku, Německu či Rakousku. V rámci legalizace jsou upraveny podmínky pro výskyt prostituce (zóny, kluby), pro poskytování prostituce (minimální věk, zdravotní stav, občanství) a pro organizování erotických podniků (stanovené hygienické a pracovní podmínky, umístění klubu). Já se ale domnívám, že tato pravidla zároveň také omezují množství osob v sexbyznysu, které jsou ochotny se jim podřídit a to zejména svým požadavkem na registraci. Otázce zda je administrativně možné regulovat prostituci bez nutnosti registrace, se budu věnovat v další kapitole. Současnou proveditelnost tedy vnímám jako zcela realizovatelnou, avšak výsledky ke kterým podle zahraničních zkušeností vede, považují za nedostatečné. Autorita k prosazení těchto pravidel je na nejvyšší možné úrovni, vzhledem k tomu, že návrh legalizačního zákona by vycházel z MVČR, procházel by procesem schvalování v Poslanecké sněmovně a byl by aplikován celostátně.

Výsledek: 100 bodů

Oddanost a schopnost

V současné době je oddanost legalizační politice na vládní úrovni spíše malá. Z rozhovoru s paní Myslíkovou odbornicí z MVČR na bezpečnostní politiku vyplývá, že do budoucna nejsou plánovány úpravy prostituce v legalizačním smyslu a naopak jsou prosazovány zákroky mající aboliční charakter, jako jsou například úpravy práv obcí při potírání veřejných projevů prostituce či právní ukotvení prostituce, která má být dávana do spojitosti zejména s mravním ohrožením dětí a mládeže. Oddanost tedy vidím spíše jako nízkou. Co se týká schopnosti takovou politiku implementovat, myslím si, že obecně jsou pro ni zdroje dostatečné a je jistě možné využít pomoc zahraničních expertů. Co ale vidím jako problém, je, že ani v současné době nejsou dostatečně využívány znalosti expertů z neziskových organizací (podle vyjádření například La Strady či Rozkoš bez rizika), takže se obávám, že ani při vlastní implementaci by tomu nebylo jinak. Jinak kvalitní aparát tak může ztroskotat na neznalosti daného prostředí a z toho důvodu se domnívám, že ani schopnost implementačně naplnit legalizační plány nelze vnímat příliš optimisticky.

Výsledek: 30 bodů

5.2.4 Komplexní legalizace

V rámci shrnutí hodnocení jednotlivých kritérií v následující kapitole 5.2.5 docházím k závěru, že jak aboliční tak legalizační cesta dosahují shodného bodového výsledku. Ani jednu z variant však nepovažuji za uspokojivou a domnívám se, že je třeba legislativní přístup upravit tak, aby bylo dosaženo výraznějších výsledků efektivnější cestou. V rámci abolice nevidím velký potenciál pro zlepšení. Je sice možné důslednější práci policie dosáhnout lepší účinnosti při potírání veřejných projevů prostituce, ale kritéria jako adekvátnost, zisky a náklady a spravedlnost jsou v tomto přístupu pro zlepšení z povahy legislativy zablokována. Naopak přijatelnost, vhodnost a celková administrativní proveditelnost jsou již nyní na poměrně vysoké úrovni a ani zde již není další významný potenciál ke zlepšení. Ten však naopak vidím u varianty legalizace a to zejména v rámci kritérií účinnost, adekvátnosti, přijatelnosti, vhodnosti a spravedlnosti. Tento potenciál budu nyní specifikovat vytvořením a zhodnocením nové varianty, kterou nazývám komplexní legalizace.

Věcná uskutečnitelnost

Účinnost

Nízká účinnost původního typu legalizace spočívá dle mého názoru v tom, že nenaplnuje dostatečně své hlavní poslání významným způsobem prostituci regulovat. Mnou udělených 20 bodů jsem odvodila z odhadů, které udávají, že legalizaci se přizpůsobí právě asi 20% osob v prostituci. Mým cílem je tedy toto číslo výrazně zvýšit.

Domnívám se, že hlavní překážkou zde je hlavně to, že se ženy obávají o své soukromí a bojí se, že pokud by vyšel najevo způsob jejich výdělku, společnost by je označovala jako osoby na okraji společnosti.

Vidím zde tedy dvě cesty, jak tuto situaci řešit. První by znamenala zajistit, že data o osobách registrovaných jako sexuální pracovnice budou naprosto důvěrná a tímto způsobem apelovat na ženy v prostituci, čímž by byla podpořena jejich důvěra, že nedojde ke zveřejnění daných informací. Druhou cestou by bylo registraci vůbec neprovádět, což je ale dále komplikované. Pokud by totiž neexistoval systém registrace a byla by například vyvinuta metoda, kdy by bylo umožněno poskytování sexuálních služeb na základě dočasné opravňující licence, nebylo by možné na tento krok navázat doprovodnými podmínkami, jako je například státní poskytování zdravotní péče či odvádění daní a pojištění. Zdá se tedy, že určitý způsob registrace je nutné použít. Jak navrhuje ředitelka organizace Rozkoš bez rizika, je možné osoby v sexbyznysu uzákonit jako osoby samostatně výdělečně činné a tím jim uložit stejná práva a povinnosti jako jiným osobám majícím status živnostníka. To je navíc také způsob, který se už nyní používá, jak jsem zjistila v rámci svého výzkumu v Rozkoši bez rizika. Některé ženy mi totiž na otázku, zda by byly ochotny se v rámci sexbyznysu registrovat, odpověděly, že už vlastně registrovány jsou a to na živnostenský list jako umělkyně a tanečnice.

Domnívám se, že kombinací obou cest je možné dosáhnout výrazného zvýšení účinnosti legalizace, tj. zvýšení množství žen, které se zákonné úpravě dobrovolně přizpůsobí. Jak právně upravit status žen v prostituci doporučuji k dalšímu výzkumnému šetření a to zejména prostřednictvím rozhovorů s experty na problematiku a dále s osobami v sexbyznysu působících, aby bylo zřejmé, jakou právní úpravu ženy v prostituci preferují.

Přestože se v současné době zdá, že regulovat prostituci je zcela nemožné, považuji za velký úspěch, pokud by se účinnost legislativní úpravy pozitivním způsobem vztahovala na většinu osob, které v prostituci pracují.

Výsledek: 50 bodů

Adekvátnost

Adekvátnost upravené formy legalizace se odvíjí od předchozího bodu. Vzhledem k tomu, že považuji tento přístup za nejvhodnější kvůli komplexnosti, s jakou může prostituci zacílit, je hlavním měřítkem úspěchu, na jakém množství osob v prostituci se podaří tyto změny uplatnit, tj. zda budou legalizační kroky ve svém důsledku opravdu komplexní a ne jen zaměřené na malou skupinu prostitutek. Pokud tedy budu předpokládat, že se mi podařilo dosáhnout alespoň padesátiprocentní pozitivní odezvy ze strany osob v sexbyznysu, mohu nyní aplikovat ošetřující doprovodné zásahy, které z původní omezené administrativní verze legalizace udělají opravdu komplexní a adekvátní nástroj. Je tedy zejména třeba zajistit pro prostitutky speciální zdravotní i sociální péči na státní úrovni, zorganizovat intenzivní výzkumy v dané oblasti, doprovodnou kampaň zaměřenou jak na změnu vnímání prostituce ve společnosti tak na podporu participace žen v prostituci, na zvýšení jejich profesního sebevědomí a zájmu se veřejně vyjadřovat a sdružovat do sexworkerských skupin a v neposlední řadě také lépe ošetřit oblast obchodu s lidmi a zlepšit status jeho obětí.

Při splnění těchto i dalších podmínek se domnívám, že by legalizace mohla být výrazně adekvátnějším postupem než původní varianta.

Výsledek: 80 bodů

Ekonomická a finanční proveditelnost

Náklady a zisky

Jak už jsem uvedla u této kategorie ve variantě legalizace, domnívám se, že legalizací dojde k posílení příjmů státního rozpočtu a to nejen přímo, tj. na základě odvodů z poskytování sexuálních služeb, ale také nepřímo prostřednictvím omezení negativních dopadů s prostitucí souvisejících a tím pádem snížení potřeby vynakládat finance na jejich řešení. Tento předpoklad byl podle mého názoru potvrzen údaji ze zahraničí, kdy i jen dvacetiprocentní participace prostitutek na legislativě znamenala finanční přínos ve výši 5% státní ekonomiky (Daley 2001). Pokud dojde ke zvýšení míry účasti prostitutek, předpokládám, že se toto číslo ještě zvýší. Zároveň je ale také třeba brát v úvahu náklady spojené s vybudováním legalizace, která bude komplexně ošetřovat specifické oblasti této problematiky a jistě výraznou část financí spotřebuje. Moje přesvědčení sice je, že výnosy v tomto případě předčí náklady (například také nepřímo díky snižování negativních dopadů prostituce), ale celkově tato oblast není dostatečně zmapována a proto doporučuji k budoucímu zkoumání analýzu nákladů a výnosů spojených s legalizačním ošetřením prostituce.

Výsledek: 80 bodů

Politická proveditelnost

Přijatelnost

Domnívám se, že politická podpora legalizační cestě v České republice existuje poměrně dobrá. Při hlasováních v roce 2005 bylo nejprve dosaženo 83% potřebných hlasů ke změně legislativy (tj. 74 hlasů z potřebných 89)³¹ a při druhém hlasování 57% (tj. 27 z potřebných 46). Z programových vyjádření stran vyplývá, že legalizaci nebudou podporovat křesťanští demokraté a komunisté. Pro je Strana zelených a sociální demokraté. Jazyčkem na misce vah je zde tedy Občanská demokratická strana. A právě zde vidím potenciál politické podpory, protože výhrady občanských demokratů vůči legalizaci spočívaly zejména v pochybách o její efektivnosti, tj. zda tento nástroj dosáhne opravdu toho, co proklamuje. Protože mé návrhy směřují k posílení účinnosti legalizační cesty, domnívám se, že je hledání politické podpory u ODS reálným řešením jinak zablokované situace.

Přijatelnost ze strany žen v prostituci je druhá kategorie. Kromě již zmiňovaných návrhů na zvýšení participace osob v prostituci na legalizačním zákoně v bodě týkajícím se účinnosti, se domnívám, že přijatelnost se musí zvyšovat vedením oboustranného rozhovoru nejen s experty na problematiku z neziskových organizací, ale také s osobami působícími v prostituci. Je třeba tyto osoby zapojit do tvorby legislativy týkající se prostituce, vést s nimi dialog o podmínkách legální prostituce, posílit jejich víru, že je možné prostituci vykonávat legálně s minimalizovanými doprovodnými negativy a také vědomí, že jejich role v celém procesu je důležitá.

Domnívám se tedy, že přijatelnost je možné výrazně zvýšit jak faktickými úpravami navrhovaného legalizačního zákona, tak i doprovodnou kampaní a komunikací s osobami působícími v sexbyznysu.

Výsledek: 80 bodů

Vhodnost

Jak už jsem uvedla v minulé kapitole týkající se původní legalizace, domnívám se, že výrazně pro-legalizační jsou zejména obce, které jsou prostitucí nejvíce postiženy a zbytek populace je vůči ní spíše indiferentní a v české společnosti nepřevažuje hodnotový proud, který by prostituci jako takovou z morálního hlediska odmítal. Domnívám se tedy, že zde existuje poměrně velký potenciál pro získání společenské

³¹ Toto je ale pouze zprostředkovaný údaj, protože nejprve se hlasovalo o odstoupení od Úmluvy o potlačení a zrušení obchodu s lidmi a využívání prostituce druhých osob a teprve po něm mělo následovat hlasování o legalizaci prostituce, ke kterému nedošlo.

podpory. Tu lze dle mého názoru nejlépe získat zapojením informační kampaně působící na veřejnost a zvýšeným informováním o podobě prostituce v České republice, o alternativách řešení, přínosech a negativech jednotlivých variant (to ale také předpokládá intenzivní průzkum tohoto fenoménu u nás). Protože českou společnost považuji za poměrně prakticky orientovanou, domnívám se, že může veřejnou podporu získat právě komplexní legalizace, která se snaží vzít v úvahu situaci všech zainteresovaných aktérů a navrhnout co nejvíce spravedlivé a zároveň účinné řešení. Nesmí se však jednat jen o přitažlivou rétoriku, ale o opravdu reálné návrhy.

Výsledek: 80 bodů

Spravedlnost

Spravedlnost legalizace z hlediska majoritní společnosti zůstává vysoká, jak už jsem popsala v minulé variantě. Kritizovala jsem však nízkou spravedlnost vůči ženám v prostituci a to zejména vůči těm, které jsou obětí obchodu s lidmi. Legalizační cesta totiž počítá s tím, že poskytování sexuálních služeb bude dovoleno pouze občanům EU. Vzhledem k přistoupení Rumunska a Bulharska k Unii by nebyla u nás výrazně zastoupená skupina zahraničních prostitutek z těchto zemí v ohrožené skupině. Stále zde ale zůstává mnoho žen z ostatních zemí, jako jsou především Ukrajina, Rusko, Vietnam a Čína. Pokud se tyto ženy dostanou na polici a nejsou identifikovány jako oběti obchodu s lidmi, jsou kvůli porušení cizineckých předpisů obvykle ze země vyhoštěny a nebo umístěny do zařízení pro zajištění cizinců a nemají žádný přístup k sociální nebo jiné relevantní pomoci. Je tedy třeba zavést jednotný systém pro identifikaci obětí obchodu s lidmi a vytvořit pro ně podmínky, které by nebyly kruté, dále je netraumatizovaly a naopak umožnily jejich vymanění z cyklu obchodu s lidmi. Dle organizace La strada (Doporučení české vládě 2004) by tyto podmínky měly zahrnovat zejména: jednotný předpis pro zacházení s oběťmi obchodu s lidmi, umožnění legálního pobytu na území ČR bez návaznosti na spolupráci s policejními složkami, zvýšení bezpečnosti těchto osob, přístup k finanční, sociální, zdravotní, psychologické, informační a jiné pomoci (to je možné financovat ze zabaveného majetku obchodníků) a zavést trestní odpovědnost právnických osob (tj. různých agentur, klubů, barů a jiných subjektů, které se podílejí na obchodování s lidmi).

Domnívám se, že zavedení těchto pravidel by výrazně zvýšilo spravedlnost legalizačního přístupu. Nemyslím si, že by bylo vhodným řešením otevřít hranice státu pro poskytovatele sexuálních služeb z celého světa, protože by to byl krok v Evropě ojedinělý a tak by mohl přinést spíše komplikace. Zvýšenou pozorností obchodovaným

ženám se ale může alespoň částečně odstranit krutost, se kterou je s nimi nakládáno v rámci minulé varianty pouze administrativně orientované legalizace.

Výsledek: 100 bodů

Administrativní proveditelnost

Právní proveditelnost a autorita

Autorita je stejně vysoká, jako v případě ostatních variant, protože uplatnění legislativy vychází z nejvyšší státní moci. Právní proveditelnost je však zatím největší slabinou mnou navrhovaného přístupu. Neexistují totiž zatím výzkumné zprávy popisující, jaká varianta právního zakotvení osob působících v prostituci by pro tuto skupinu byla atraktivní a jakým způsobem se nejlépe vyrovnat s problémem neochoty těchto žen se ke svému způsobu výdělků přiznat. V tomto případě doporučuji provést nejprve šetření mezi experty na problematiku s cílem vytvoření sady variant, které by popisovaly jaký právní status mohou osoby v rámci legalizované prostituce zaujímat a následně tyto varianty předložit k posouzení osobám, kterých by se týkaly, tedy samotným prostitutkám, a v rámci vzájemného dialogu vybrat možnost, která by byla nevíce schůdná pro všechny strany s cílem přimět co největší procento osob v sexbyznysu, aby se podřídily legislativní úpravě a nepodnikaly dále v ilegalitě.

Výsledek: 40 bodů

Oddanost a schopnost

Jak jsem již definovala v minulé kapitole zaměřené na původní variantu legalizace, je současná oddanost legalizační politice na vládní úrovni spíše malá, kroky v tomto smyslu se neplánují a státní politika týkající se prostituce je orientována aboličním směrem. Co se týká schopnosti implementovat kroky, které jsem v minulých bodech popsala, je situace ztížena vzhledem k tomu, že se nejedná o postup, který by byl již v takovém měřítku aplikovaný a bylo by tedy potřeba do jeho vývoje zapojit odborníky z mnoha expertních skupin, kteří by dokázali odhalit specifické problémy prostituce z různých úhlů pohledu a podle toho také politiku vytvořit. Vzhledem k tomu, že ale ani nyní nejsou dostatečně využívány znalosti organizací, které mají k osobám v prostituci nejbližší, obávám se, že naplnění požadavků na schopnost komplexní legalizaci navrhnout a implementovat je další ze slabin této varianty.

Výsledek: 20 bodů

5.2.5 Shrnutí hodnocení variant

V tabulce na následující straně uvádím, jak jsem zhodnotila vhodnost variant dle toho, nakolik naplňují svůj záměr a také toho, jak jsou vhodné pro české prostředí.

Represi jsem zhodnotila jako celkově nejméně vhodnou, jejím jediným výrazným kladem je možnost jejího legislativního ukotvení a schopnost implementace této politiky na základě autority státu.

Abolice a legalizace (reprezentovaná návrhem MVČR z roku 2005) dosáhly shodného skóre, ale v odlišných oblastech. Síla aboliční varianty je zejména v tom, že je přijatelná jak společensky, tak i na straně zákonodárců a samotných osob v prostituci. Rovněž proveditelnost a autorita jsou na vysoké úrovni a vzhledem k tomu, že abolice je současným stavem v ČR a je státem podporovaná, má také ze všech variant nejvyšší bodové hodnocení v kategorii oddanost a schopnost.

Legalizace dosahuje vysokého hodnocení zejména v rámci kritéria nákladů a zisků. Je také variantou, která je alespoň částečně spravedlivá a to ve vztahu k majoritní společnosti. Proveditelnost a autorita je na nejvyšší úrovni a to zejména proto, že se jedná již o známý model, který už byl aplikován v zahraničí a téměř byl schválen i u nás. Tato varianta má však výrazná slabá místa, jejichž ošetřením jsem vytvořila další variantu - komplexní legalizaci.

Body, kterým jsem zejména věnovala pozornost tak, aby jejich hodnocení bylo co nejvyšší oproti klasické legalizaci, jsou účinnost, adekvátnost, přijatelnost, vhodnost a spravedlnost. To však mělo za následek snížení proveditelnosti a schopnosti, protože se jedná o nový, celostní přístup, který není možné jednoduše okopírovat dle zahraničního přístupu a navíc má stále ještě nejasné body, které je třeba rozpracovat, jako je otázka registrace žen jako sexuálních pracovníků či analýza nákladů a zisků s ní spojených.

Celkově nejvyšší skóre má tedy poslední varianta, jíž je komplexní legalizační přístup k prostituci, který se liší zejména v komplexnosti, zapojení všech aktérů do dialogu s důrazem na neziskové organizace a osoby v sexbyznysu a intenzivním ošetření problematiky obětí obchodu s lidmi.

	Represe	Abolice	Legalizace	Komplexní legalizace
Účinnost	10	40	20	50
Adekvátnost	20	50	30	80
Náklady a zisky	20	20	80	80
Přijatelnost	10	90	40	80
Vhodnost	20	60	40	80
Spravedlnost	0	0	50	100
Proveditelnost a autorita	100	80	100	40
Oddanost a schopnost	40	50	30	20
Celkem (maximálně 800)	220	390	390	530

6. Závěr

V této práci jsem se zabývala problematikou prostituce a jejího legislativního řešení zejména v České republice. Mým hlavním cílem bylo navrhnout legislativu týkající se prostituce, která bude v českém prostředí funkčním a implementovatelným nástrojem a bude respektovat potřeby a specifika všech zainteresovaných aktérů. V rámci své výzkumné práce jsem nejprve mapovala problematiku z obecného hlediska, dále s přihlédnutím ke specifikům českého prostředí, provedla jsem analýzu aktérů, kde jsem se zaměřila zejména na to, jak jsou danou problematikou jednotliví aktéři ovlivněni a naopak jaký mají vliv a zájem na formování legislativy s ní spojenou a tyto znalosti jsme využila v druhé části analýzy, jejímž cílem bylo zhodnocení legislativních variant přístupů k prostituci na základě zvolených kritérií.

V rámci výstupů této práce potvrzují první hypotézu, která říká, že jednotliví aktéři mají různou představu o definici problematiky a zároveň také o cílech, na které je třeba se zaměřit. To doprovází také zjištění, že aktéři, kteří mají na stav legislativy největší vliv, jsou také těmi, kteří jsou jejími výsledky ovlivněni nejméně a také o ni mají nejmenší zájem. Naopak skupiny, které jsou stavem problematiky ovlivněny nejvíce, mají na podobu legislativy nejmenší vliv. Tuto druhou skupinu tvoří zejména osoby působící v prostituci, se kterými o legislativní úpravě prostituce není veden žádný dialog a i když je od nich očekáváno, že se přizpůsobí legislativnímu stavu, není na ně zaměřena žádná informační kampaň a ani výzkumy této oblasti nejsou dostatečné. Tyto závěry se shodují s mou druhou hypotézou, která předpokládá, že pokud je legislativa vytvářena bez ohledu na stav cílové skupiny a bez vzájemné debaty, není možná ani její účinná implementace, jak je tomu vidět u mnou stanovené nízké účinnosti legalizačního zákona.

Druhou opomíjenou skupinou jsou neziskové organizace, které jsou s osobami v sexbyznysu v úzkém kontaktu a jsou tedy ideálním zdrojem informací o této cílové skupině. Jak však uvádějí jejich zástupci z organizací Rozkoš bez rizika či La Strada, tyto jejich znalosti nejsou na legislativní úrovni využívány, případně jsou osloveny jen z formálního hlediska a jejich připomínky nejsou do zákonné podoby zapracovány. To je také důvod, proč byl legalizační zákon z roku 2005 dle názoru autorky neadekvátním nástrojem zúženým zejména na administrativní pravidla výkonu prostituce a neměl potenciál prostituci do významné míry regulovat. To souvisí také se zjištěním, že hlavní aktér, od kterého vychází potřeba regulovat prostituci legalizační cestou, jsou obce,

kteře se kařždodenně potýkají s praktickými důsledky prostituce na svém území. Tyto obce řádají zejména nástroje, které jim pomohou stanovit pravidla, za kterých je možné sexuální služby poskytovat a tímto způsobem jim také zákon z roku 2005 vycházel vstříc. Dle závěrů autorky zde však byla opomíjena nejen problematická otázka spolupráce ze strany osob v sexbyznysu, ale také komplexnost celého fenoménu prostituce, který byl neadekvátně redukován.

S těmito poznatky jsem se zaměřila na analýzu jednotlivých variant legislativního přístupu k prostituci v českém prostředí. Dospěla jsem k závěru, že represivní cesta je v této zemi neprůchodná takřka ze všech ohledů, z nichž nejdůležitější je podle autorky nízká přijatelnost jak ze společenského hlediska, tak i pohledu zákonodárného. Tato varianta je využívána v zemích, které mají buď silnou feministickou základnu (a pak je aplikován model, kde jsou zákonem trestáni pouze zákazníci) a nebo jsou to země výrazně křesťansky založené (zde jsou pak trestány obě strany). Vzhledem k tomu, že Česká republika není převařujícím způsobem orientována ani jedním z těchto směrů, nepřeváží hodnotové argumenty nad celkovou neúčinností při plnění manifestních záměrů této represivní legislativy.

Aboliční cesta a legalizace ve formě, v jaké byla navrhována v roce 2005, dosáhly při hodnocení stejného skóre, přestože každá v jiné oblasti. Vzhledem k tomu, že aboliční přístup existuje v současné době a pokud odhlédneme od požadavků obcí, není vůči němu zformována výrazná společenská opozice a hlavním pozitivem abolice je tedy její společenská i politická přijatelnost, přičemž tento stav vyhovuje také osobám v prostituci, které mohou poskytovat sexuální služby v anonymitě a bez nutnosti odvádět část svých výdělků. Tento přístup je však z finančního hlediska velmi prodělečný, nespravedlivý jak společensky tak vůči osobám v sexbyznysu a autorka jej považuje spíše za vyčkávací taktiku do doby, než bude politiky průchodná vyhraněnější legislativní varianta.

Legalizace se po zhodnocení ukazuje jako sociálně spravedlivější varianta, ale pouze vůči majoritní společnosti, protože v rámci svého administrativního přístupu řadí prostituci na úroveň s běžnými zaměstnáními bez přihlédnutí ke specifickým tohoto způsobu výdělku. Jejím výrazným přínosem jsou také finanční zisky.

Autorka však dochází k závěru, že ani jedna z těchto variant není odpovídající legislativní reakcí na problematiku prostituce a proto vytváří čtvrtý směr, jímž je komplexní legalizace. V této variantě ošetřuje problematické body, které vplynuly z klasické legalizace navrhované v ČR v roce 2005. Těmi jsou zejména účinnost,

adekvátnost, přijatelnost, vhodnost a spravedlnost. Nízká účinnost pramení zejména z nízké participace žen, které raději nadále poskytují sexuální služby mimo zákon. Pro zvýšení účinnosti je tedy třeba výrazně zvýšit míru jejich účasti. Vzhledem k tomu, že hlavní obavy prostitutek z legalizace pramení z obavy, že budou oficiálně registrovány jako sexuální pracovnice a tato informace se dostane na veřejnost a k jejich rodinám, existují dvě cesty, jak účinnost zvýšit - zaměřit se na zajištění důvěrnosti této informace a tuto víru posilovat u osob v prostituci intenzivní informační kampaní, či se registraci vyhnout úplně, případně vytvořit její alternativní způsob, který by byl pro prostitutky přijatelný. To je také autorčiným hlavním doporučeným tématem pro budoucí výzkum. Adekvátnost legislativy je třeba posilovat prostřednictvím zvyšování komplexnosti legislativy, tj. nesmí se jednat čistě o nastavení podmínek legální prostituce, ale musí být vytvořen i doprovodný aparát pro ošetření sociálních, zdravotních a společenských specifik této problematiky. Přijatelnost i vhodnost jsou kritéria, která mohou být ovlivněna zejména povzbuzováním veřejné debaty o prostituci a zapojováním osob působících v sexbyznysu do dialogu o podobě legislativy. V rámci zvyšování politické přijatelnosti je vhodné se soustředit na argument, že jedním z hlavních cílů komplexní legalizace je její vysoká účinnost. Tím je možné přesvědčit ty skupiny politického spektra, které se obávají, že legalizační zákon znamená hlavně vybudování nákladného neefektivního aparátu. Aby byla legalizace co nejvíce spravedlivá, je také třeba ji doprovázet intenzivním ošetřením problematiky obchodu s lidmi a zejména stanovením zásad nakládání s jeho oběťmi, které by nebyly kruté a odpovídaly by zásadám lidských práv.

V rámci této práce jsem neměla ambice přesně stanovit pravidla pro nejvhodnější typ legislativního přístupu k prostituci, ale spíše v hlavních bodech určit vhodný směr a oblasti, na které je třeba se zaměřit, čehož jsem dosáhla svým návrhem komplexní legalizace. Tento postup je však třeba dále rozpracovat a soustředit se zejména na klíčovou oblast, již je podpora participace prostitutek na legálním způsobu provozování této výdělečné činnosti. Doporučuji propojit dva způsoby výzkumu, které na sebe však výslovně časově nenasazují, spíše by se měly prolínat a doplňovat. Na základě expertních rozhovorů doporučuji vygenerovat možnosti, jak snížit obavy osob v prostituci z registrace, ať už se jedná o vytvoření alternativ, které registraci zahrnovat nebudou či jen její modifikaci. Dále je třeba ověřit u cílově skupiny žen v sexbyznysu, která varianta je pro ně přijatelná a zda by se jí opravdu pořídily. Od vysoké účinnosti se

totiž odvíjí zvyšování potenciálu i v rámci jiných kritérií, jakými jsou politická a společenská podpora, spravedlnost či finanční náklady a zisky.

Další oblastí, kterou doporučuji k dalšímu zkoumání, je provázanost legislativní úpravy prostituce v dané zemi s tím, co je možné nazývat jako společenské klima. To je dle mého doporučení možné zkoumat na základě analýzy převažujících hodnotových směrů ve společnosti, tolerance jiných společenských jevů a výzkumného zachycení vztahů morálky a poskytování sexuálních služeb.

Je také třeba provést analýzu nákladů a zisků, které by souvisely s tímto typem legislativní úpravy.

7. Summary

This study focuses on the issue of prostitution and the way it can be handled by legislation tools. It is divided into three main parts: subject definition, stakeholders analysis and evaluating alternative legislations.

In the first part prostitution is presented in the whole wide range of associated issues. We can see typology of prostitution, variety of social and personal problems that are associated with it, legislative approaches towards prostitution are presented by using foreign experiences and we also focus on Czech environment and the way prostitution issue used be to and is nowadays.

In the second part is presented variety of stakeholders associated with prostitution in Czech republic and they are analyzed in the means of their problem definition and inner values, relations to other stakeholders, level of interest, influence on the legislation status and the degree to which they are influenced by the legislation status. In this part we come to conclusion, that those stakeholders, who are most influenced by the legislation have the lowest chances to affect it (especially non governmental organizations and prostitutes) and on the contrary those who shape the policy and can decide what will be the legislation status the most have the least interest on it and will not be affected by the result in significant way. In this part we can also define the key stakeholder that initiates the legalization efforts, which are municipalities.

In the third part the legislative alternatives are defined as abolition, decriminalization and legalization and they are being analyzed by using criteria describing the alternative from four different aspects - technical feasibility, economic possibility, political viability and administrative operability. The lowest score of all belongs to abolition, which doesn't fulfill its main goals and is mostly attractive for countries that have a strong feminist or Christian basis. Legalization and decriminalization achieved the same score although in different categories. The author comes to conclusion that decriminalization has mostly reached its maximum potential and has no more substantial ways to develop. On the contrary there is a good potential by further developing in legalization, therefore the forth alternative is introduced. It is modified legalization that focuses on improvement of certain criteria, especially regarding the effectiveness, adequacy, acceptability (both from sex-workers and politicians) appropriateness and equity. On the basis of this conclusions areas for further research are presented, which are especially need of registration of prostitutes versus their fear of being socially stigmatized, costs and profit analysis of legalization and

relationship between legislation regarding prostitution and cultural system of values in particular society.

8. Použitá literatura

Černík, J., et al. *Pilotní výzkum prostředí obchodu s lidmi na území ČR* [online]. 2005 [cit. 2007-11-25]. Dostupný z WWW: <http://www.mvcr.cz/rs_atlantic/data/files/iom.pdf>.

ČSÚ. *Prostituce v ČR za rok 2000*. [s.l.] : [s.n.], 2002

ČTK. Kolik je v Česku prostitutek?. *Týden.cz* [online]. 2007 [cit. 2007-08-30].

Daley, S.. New rights for Dutch prostitutes, but no gain. *New York Times*. 12.8.2001, s. A1.

Daphne. *Ukradené úsměvy : Souhrnná zpráva o dopadech obchodu se ženami a dívkami v Evropě na tělesné a duševní zdraví*. [s.l.] : [s.n.], 2004. 27 s.

Dick, B. *Stakeholder analysis* [online]. 2006 [cit. 2007-08-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.scu.edu.au/schools/gcm/ar/arp/stake.html>>.

Dufour, P.: *Dějiny prostituce I., Starý Orient, Egypt, Izrael, Řecko*, Fontána, 2003, s. 10-12

Ekberg, G.. The Swedish Law That Prohibits the Purchase of Sexual Services [online]. 2004 [cit. 2007-12-10]. Dostupný z WWW: <<http://action.web.ca/home/catw/attach/Ekberg.pdf>>.

Exner, J., Wylie, K., Leura, A., & Parrill, T. (1977). Some psychological characteristics of prostitutes. *Journal of Personality Assessment*, 41, 474-485.

Farley, M. et al. (2003). Prostitution and Trafficking in Nine Countries: An Update on Violence and Posttraumatic Stress Disorder. *Journal of Trauma Practice*, Vol. 2, No. 3/4: s. 33-74

Goldsmith, B. "Swedish sex buyers feel law's weak slap," *Reuters*, 14 June 1998

Harcourt, C., Donovan, B. The many faces of sex work. In *Sex Transm Infect*. [s.l.] : [s.n.], 2005. s. 201-206

Hill, M., Hupe, P. *Implementing Public Policy : Governance in Theory and Practice*. [s.l.] : [s.n.], 2002. 232 s.

Hughes, D.M. (2000) *The Natasha Trade: The Transnational Shadow Market of Trafficking in Women*, *Journal of International Affairs* 53(2): s. 627–54.

Human Rights Watch (1995a) *The Human Rights Watch Global Report on Women's Human Rights*. New York: Human Rights Watch.

Chmelík, J. a kol.: *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*, Portál, Praha, 2003, s. 60-62

- Church, S. (2001) *Violence by clients towards female prostitutes in different work settings*, in *BMJ* 2001 , 322 (7285): 524-525
- Kanics, J. (1998) *Trafficking in Women*, *Foreign Policy in Focus* 3(30): 13 [cit. 2007-11-25]. Dostupný z WWW: www.fpif.org/pdf/vol3/30ifwom.pdf
- Karas, J., Svoboda, J.. *Má být prostituce upravena zákonem?* [online]. 2005 [cit. 2007-08-05]. Dostupný z WWW: <http://literarky.cz/?p=clanek&id=1093>.
- Komu prospěje legalizace prostituce?* [online]. 2004 [cit. 2007-08-05]. Dostupný z WWW: <http://ln.ebrno.net/index.php?p=archiv&text=40>.
- KSČM. *Náměty alternativního programu občanů k volebnímu programu KSČM* [online]. 2006 [cit. 2007-11-30]. Dostupný z WWW: <http://volby.kscm.cz/index.asp?thema=3422&itmID=30557&chapter=1620>.
- Kuhns, J. (1992). "AIDS Related Issues Among Female Prostitution and Female Arrestees." *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology* 36 (1992): 231.
- La Strada. *Doporučení vládě České republiky* [online]. 2004 [cit. 2007-08-05]. Dostupný z WWW: http://www.strada.cz/download/files/infomaterialy/Doporuceni_ceske_vlade.pdf.
- Legalizace prostituce I* [online]. 2005 [cit. 2007-01-05]. Dostupný z WWW: <http://zakony.prolife.cz/?a=6&id=5&PHPSESSID=130dae439789d36b3405b7424ac9af06>.
- Legalizace prostituce II* [online]. 2005 [cit. 2007-01-05]. Dostupný z WWW: <http://zakony.prolife.cz/?a=6&id=14&PHPSESSID=130dae439789d36b3405b7424ac9af06>.
- Leinert O. Nečas si chce posvítit na prostituci. *IHNed.cz* [online]. 2007 [cit. 2007-08-30].
- Matoušek , O., et al. *Sociální práce v praxi*. [s.l.] : [s.n.], 2005. 352 s.
- May, T. *Z lásky nebo za peníze : Kuplíři a provozování prostituce*. Praha : Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2002. 77 s.
- Mihalco Z. Stát bude počítat prostitutky. *Aktuálně.cz* [online]. 2007 [cit. 2007-08-30].
- Miller, E., et al. Migration, Sexual Exploitation, and Women's Health: : A Case Report From a Community Health Center. *VIOLENCE AGAINST WOMEN*. 2007, s. 486-497.
- Ministry of Foreign Affairs. *Dutch Policy on Prostitution : Questions and Answers 2005* [online]. 2005 [cit. 2007-11-27]. Dostupný z WWW: <http://www.minbuza.nl/binaries/en-pdf/q-a-prostitutie-2005-en.pdf>.
- Mitchell, R. *Toward a theory of stakeholder identification and salience*. [s.l.] : [s.n.], 1997.

- Munkova, G. *Sociální deviace*. [s.l.] : [s.n.], 2001. 129 s.
- MVČR. *Bezpečnost a prevence - prostituce* [online]. 2005 [cit. 2007-01-05]. Dostupný z WWW: <http://www.mvcr.cz/rs_atlantic/project/article.php?id=5490>.
- MVČR. *Národní strategie boje proti obchodování s lidmi* [online]. 2005 [cit. 2007-08-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.mvcr.cz/dokument/2005/strategie.pdf>>.
- MVČR. *Návrh opatření k řešení problémů souvisejících s prostitucí* [online]. c2000 [cit. 2007-08-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.mvcr.cz/prevence/priority/prostituce2/index.html>>.
- MVČR. *Popis stávající situace v obchodu s lidmi* [online]. 2005 [cit. 2007-11-25]. Dostupný z WWW: <http://www.mvcr.cz/rs_atlantic/project/article.php?id=9462>.
- MVČR. *Předkládací zpráva* [online]. 2000 [cit. 2007-11-26]. Dostupný z WWW: <http://www.mvcr.cz/prevence/priority/prostituce/pred_zpr.html>.
- MVČR. *Rozbor problémů souvisejících s prostitucí a vymezení podmínek jejich systémového řešení* [online]. c2000 [cit. 2007-08-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.mvcr.cz/prevence/priority/prostituce/index.html>>.
- Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti. *Zaostřeno na drogy 5* [online]. 2007 [cit. 2007-12-13]. Dostupný z WWW: <http://www.drogy-info.cz/index.php/content/download/48394/216961/file/Zaostreno_na_drogy_200705_souhrn_vyrocní_zpravy.pdf>.
- Obyt S. Prostituce zažívá přelom. Ženy opouštějí ulice. *Týden.cz* [online]. 2007 [cit. 2007-08-30].
- Patton, C., Sawicki, D. *Basic methods of policy analysis and planning*. [s.l.] : [s.n.], 1993. 482 s.
- Potůček, M., et al. *Veřejná politka*. [s.l.] : [s.n.], 2005. 399 s.
- Pressman, J., Wildavsky, A. *Implementation*. [s.l.] : [s.n.], 1984. 304 s.
- Priscilla A. (1987). *Prostitution: A Difficult Issue For Feminists*, v Frederique Delacoste and Priscilla Alexander, *Sex Work: Writings by Women in the Sex Industry*, San Francisco: Cleis Press, s 188
- Prince, D. (1986). *A psychological study of prostitutes in California and Nevada*. Nепublikovaná doktorská disertace, United States International University, San Diego, CA.
- R-R. *Výroční zpráva za rok 2006*. [s.l.] : [s.n.], 2007. 23 s.
- Roby, J. Women and children in the global sex trade. *International Social Work*. 2005, no. 2, s. 136-147.

- Romans, S. et al, (2001). The mental and physical health of female sex workers. *Australian and New Zealand Journal of Psychiatry*, 35, 75-80.
- Sedmička. *Přepis pořadu : Stanislav GROSS, Ivan LANGER* [online]. 2004 [cit. 2007-11-30]. Dostupný z WWW: <<http://www.virtually.cz/?art=6743>>.
- Seminar on the Effects of Legislation of Prostitution Activities : a Critical Analysis* . Stockholm : Regeringskansliet, 2002. 65 s
- Silbert M. (1981). Occupational Hazards of Street Prostitutes in; *Criminal Justice and Behavior* 1981; 8, s.395-399
- Spousta J. (SC&C). *Morální cíťení v ČR* [online]. 1999 [cit. 2007-12-10]. Dostupný z WWW: <http://www.scac.cz/files/ehs/web_a/moralka/moralka.htm>.
- Strana Zelených. *Stejná práva - stejné šance. : Sociální politika Strany zelených* [online]. 2006 [cit. 2007-11-30]. Dostupný z WWW: <<http://socialnirevue.cz/item/stejna-prava-stejne-sance-socialni-politika-strany-zelenych>>.
- The Center for Disease Control and Prevention, *HIV/AIDS Surveillance Report*, 1993;5 (no. 3):s. 7, 11, 17. 123 of 202
- U.S. Department of State. (2005). *Victims of trafficking and Violence Protection Act of 2000: Trafficking in persons report*. [cit. 2007-11-25]. Dostupný z WWW: <http://www.state.gov/g/tip/rls/tiprpt/2005/>
- Vanwesenbeeck, I. (1994). *Prostitutes' Well-Being and Risk*. Amsterdam: VU University press
- Varvasovszky, Z. *How to do (or not to do).. : Stakeholder analysis*. [s.l.] : [s.n.], 2000. s. 338-345.
- Veselý, A. *Metody analýzy a vymezení problému*. [s.l.], 2007. 29 s. Pracovní podklad pro studenty kurzu MAP.
- Veselý, A., Drhová, Z., Nachtmannová, M. *Veřejná politika a proces její tvorby : Co je policy a jak vzniká*. [s.l.] : [s.n.], 2005. 43 s.
- WEITZER, Ronald. Rehashing Tired Claims About Prostitution : A Response to Farley and Raphael and Shapiro. *VIOLENCE AGAINST WOMEN*. 2005, no. 11, s. 971-977.
- Veřejné zájmy*. [online]. [cit. 2007-08-26]. Dostupný z WWW: <http://www.martinpotucek.cz/vp/02_vp.pdf>.
- What are the different types of prostitution?* [online]. 2005 [cit. 2007-08-26]. Dostupný z WWW: <<http://www.prostitutionprocon.org/questions/classify.htm>>.

Working group on the legal regulation of the purchase of sexual services. *Purchasing sexual services in Sweden and the Netherlands : Legal regulation and experiences*. Oslo, 2004. 56 s.

Zimmerman, C., Yun, K., Shvab, I., Watts, C., Trappolin, L., Treppete, M., et al. (2003). *The health risks and consequences of trafficking in women and adolescents: Findings from a European study*. London: LSHTM.

9. Přílohy

Seznam příloh

Příloha č.1 Základní otázky pro rozhovory

Příloha č.2 Rozhovor: Paní Kutálková z organizace La Strada, paní Malinová

Příloha č.3 Rozhovor Paní Myslíková z MVČR.

Příloha č.4 Rozhovor Paní Šídová, paní Malinová organizace Rozkoš bez rizika.

Příloha č.5 Rozhovor Th.Lic. Pavel Vojtěch Kohut OCD, účastník konference na téma prostituce

Příloha č.6 Rozhovor Antonín Randa, šéfredaktor Katolického týdeníku

Příloha č.7 Rozhovor JUDr. Marie Boháčová, Světová unie katolických ženských organizací

Příloha č.8 Rozhovor René Milfait, člen ČKA, kněz, který řadu let působil v pohraničí

Příloha č.9 Rozhovor Jindřiška Krpálková, koordinátorka projektu Magdala, Archdiocese Caritas Pratur

Příloha č.10 Rozhovor Doc. MUDr. Jaroslav Zvěřina Csc., člen ODS a poslanec Evropského Parlamentu

Příloha č.11 Rozhovor s ženami v sexbyznysu

Příloha č.12 Výskyt pouliční a silniční prostituce v ČR

Příloha č.13 Rozmístění erotických podniků v okresech ČR

Příloha č.14 Stromy problémů

Příloha č.15 Původní odhady postojů aktérů

Příloha č. 16 Záznam o hlasování PS o prostituci

Příloha č. 17 Rozhovor Hana Malinová, Výkonná ředitelka organizace Rozkoš bez rizika

Příloha č. 18 Prohlášení představitelů měst a obcí, účastníků jednání k problematice prostituce

Příloha č.1

Základní otázky pro rozhovory

1. Domníváte se, že je možné legislativními kroky dosáhnout nulové hranice prostituce nebo bude tento fenomén vždy součástí společnosti?
2. Jaké jsou podle Vás hlavní nedostatky současné legislativní úpravy prostituce (tj proč současná forma nefunguje dostatečně)?
3. Jaké konkrétní nástroje byste uvítali v rámci změny legislativního přístupu k prostituci?
4. Domníváte se, že při tvorbě nového legislativního přístupu k prostituci existuje dostatečná spolupráce mezi aktéry, kterých se prostituce nějakým způsobem dotýká (neziskové organizace, ministerstva, obce, samotné prostitutky..)?
5. Jak by se dle Vašeho názoru dala nejlépe zajistit účast žen v prostituci na změnách v rámci procesu legalizace (tj. jak tyto ženy přimět, aby raději působily v erotickém průmyslu legálně)?
6. Máte obavy, že případné přijetí legalizačního zákona povede k rozšíření trhu se sexuálními službami? proč ano/ne?

Příloha č. 2

Paní Kutálková z organizace La Strada.

Na úvod bych se zeptala, zda se domníváte, že je možné dosáhnout nulové hranice prostituce nebo zda tento fenomén tady vždy bude?

Já osobně i vzhledem ke stanovisku organizace nechápu tuhle otázku jako relevantní. A to z toho důvodu, že La Stada chápe prostituci jednoduše jako práci, která je legitimním způsobem výdělku a je to stejné jako se ptát, zda jednou například nebudou existovat kadeřnice či jiné profese. My si tuhle otázku neklademe.

K jakému typu se vaše organizace přiklání, pokud byste si měla vybrat na škále legalizace - abolicie - represe?

Rozhodně legalizace v tom smyslu, že tyto termíny mohou schovávat podle různých definic poměrně velkou škálu opatření. My jako mezinárodní organizace (jsme součástí LSI, která je mezinárodní, jinak LS je národní)bychom chtěli, aby prostituce byla ukotvená. Ne že bychom o to přímo usilovali, ale v ČR je legislativní vakuum, což vidíme jako problém. Ale jakým způsobem by prostituce měla být regulována v rámci legalizace je třeba podrobit velmi rozsáhlé diskuzi, které se bude účastnit spousta subjektů. Pouze naše organizace na to nedokáže celistvě odpovědět.

Paní Šídová z Rozkoše bez rizika souhlasila, že tohle současné poloklima je možná pro sociální práci lepší než špatně implementovaná legalizační politika. Co si o tom myslíte?

La Strada pracuje s jinou cílovou skupinou a jinými metodami než R-R. my se zabýváme ženami a muži, kteří byli obchodováni, kde sexbyznys tvoří jen část. My neděláme streetwork, neděláme vyhledávací činnost, neposkytujeme služby pro osoby, které jsou v sexbyznysu dobrovolně. To není naše cílová skupina a R-R má jistě svoje dobré důvody k takovému postoji. Mně napadá, že ten problém implementace je určitě klíčový, ale musí se začínat od myšlenek, které stojí v pozadí celé akce a pak teprve hledat nástroje pro to, jak udělat, aby to fungovalo v praxi. Tyto myšlenky musí stát na jednu stranu na teoretických východiscích a také na znalosti prostředí a potřeb lidí v sexbyznysu.

Jaké vidíte základní nedostatky současné legislativy a proč si myslíte, že je potřeba změna?

Já bych o tom nemluvila jako o legislativě spíše jako o situaci. Legislativa v podstatě neexistuje, možnost legálně poskytovat sexuální služby není. Jednalo se tady o tom kdysi, ale teď diskuze chybí. Situace je dle mého názoru nedostatečná a nejsem osobně ráda, že ty diskuze zanikly a byly jen otázkou jedné vlády.

A co si myslíte o názoru pana poslance Zvěřiny, že nástroje tady existují a jsou dostatečné, ale nejsou vymahatelné, kvůli nezájmu či korupci v různých sférách?

Ano, to je sice pravda a chápu jeho názor, že tyto nástroje obsahují moc vytlačit prostituci z ulic, ale pokud se naše organizace dívá na prostituci jako na regulérní zaměstnání, pak možnost ji vykonávat za slušných podmínek neexistuje. Vyhlášky obcí směřují k tomu, aby byla prostituce omezena. Ale pokud se z našeho hlediska podíváme na konkrétní příklady, představují tyto vyhlášky problém. Například máme klientky, které byly k prostituci nucené a byly jim uloženy pokuty, které nemohly zaplatit a následně si vyzvednou obsílku, protože jim to jejich kuplíři neumožnili a ty ženy nyní mají velké problémy kvůli exekucím, jenž na ně byly uvaleny. Takže i proto já nepovažuji tyhle kroky za úplně domyšlené i když samozřejmě chápu argument, že není dobré spojovat například školy a jiné typy podniků. Na druhou stranu si myslím, že je to také otázka úrovně poskytování těchto služeb a také míry předsudků ve společnosti. Pokud by ty předsudky nebyly tak veliké a kultura se mohla rozvinout, tak by to všechno vypadalo úplně jinak.

Podle mě by vyhlášky obcí měly směřovat také k tomu, aby minimálně nepoškozovaly určité skupiny nebo dokonce předcházely obchodování s lidmi. Policisté by měli mít znalosti k tomu, aby dokázali identifikovat obchodovanou osobu, což se nám nezdá tak složité.

Řekla jste, že pro vás je ideální představa prostitutky jako sexuální pracovnice bez společenského stigma. Myslíte si, že je možné, aby společnost takto prostituci vnímala?

Já si myslím, že změna je možná a postmoderní společnost by měla tendovat k tomu, aby se dokázala zbavit předsudků a xenofobií. Samozřejmě všech předsudků se úplně zbavit nemůžeme, to jsou určité mechanismy ale k odbourání předsudků směřuje například i současné školství nebo interkulturní vzdělávání. Takže já si nemyslím, že lze úplně odbourat jakékoliv předsudky, ale například v Holandsku je situace úplně jiná. Tam sociální pracovnice nečelí předsudkům tohoto typu: jdeme například na úřad s klientkou a tam jí sdělí, že jí děti nevrátí, protože je prostitutka. Tady se spojuje hned

několik typů předsudků, omylů a stereotypů. S takovým přístupem by se například v Holandsku se zlou potázali. U nás se tomuto přístupu ale nikdo nepodivuje.

Je tedy krokem k normalizaci chápat ženy jako oběti?

To rozhodně ne. To byste se blížila tzv. švédskému modelu a my musíme rozlišovat význam slova oběť. Ženy mohou být obětí trestných činů, ale to je velký rozdíl oproti tomu pokud se rozhodnete poskytovat sexuální služby dobrovolně. Švédský model bere ženu jako oběť i když se do prostituce vydá dobrovolně, což dále definuje přístup v rámci sociální práce - protože pak toho člověka chcete zachránit. Ale existují zde také sexworkerská hnutí, která se snaží zlepšit pozici osob pracujících v sexbyznysu a velmi argumentují proti tomu zachraňování. Nikdo z nás přece nechce, aby mu někdo bral práci a nakládal s ním jako s nemohoucím člověkem.

Jaký si myslíte, že je v sexbyznysu poměr dobrovolných prostitutek a obchodovaných osob?

To se velmi špatně určuje. Nejprve byste si musela určit, co to vlastně je sexbyznys, což je samo o sobě trochu obtížné a pak je problém spočítat osoby, které tyto služby poskytují. Je tu zřejmě velká skupina osob, které nepotřebují služby organizací jako je R-R, nechtějí žádné další konzultace, ale i tak působí v prostředí, které je například zatížené kriminalitou, takže o nich nikdo neví - to množství se odhaduje velmi špatně. Například to co já jako členka nevládní organizace mohu vnímat jako vykořisťující, tak ta konkrétní osoba může vidět jinak a naopak. Můžu vám říct, že největší míra násilí je v prostředí pouliční a klubové prostituce, v místech kde například pracují osoby s nejnižším vzděláním, pocházejí z nejslabšího sociálního prostředí, jsou to migrantky atd.

Myslíte si, že při tvorbě legalizačního zákona existuje dostatečná spolupráce mezi jednotlivými aktéry?

My třeba naší organizaci úplně nevidíme jako aktéra, i když máme samozřejmě nějaký vztah k problematice. My jsme byli jediná organizace, která se mohla adekvátně vyjádřit k navrhovanému zákonu z hlediska obchodu s lidmi, ale naše mise není usilovat o změnu zákona. My bychom sice legalizaci uvítali, ale zabýváme se oblastí obchodu s lidmi.

Líbí se mi myšlenka, že aby byla politika účinná, je třeba, aby ji někdo koordinoval. Politika proti obchodu s lidmi má koordináční mechanismus v institutu národního koordinátora. Politika, která by chtěla uchopit prostituci tady koordinovaná není, někdy si tu roli osobuje MVČR, ale není zde institucionalizovaný mechanismus, který by určoval například za jakých okolností se scházet a jak tyto věci diskutovat. My se například v souvislosti s obchodem s lidmi scházíme na třech fórech, která jsou detailně popsána, každý ví, kdo se účastní a z jakého pohledu se problematika bude probírat - zda velmi prakticky či z teoretických hledisek. To v prostituci chybí, není tady mechanismus na národní úrovni. Než se začne znovu problematika diskutovat, měl by proběhnout intenzivní výzkum. Nevládní organizace jistě ty informace mají, ale pokud vím, tak se tyto organizace v ČR všechny zaměřují na skupiny osob ohrožené násilím, vykořisťováním, zdravotními riziky atd. Oblast v uvozovkách luxusnější prostituce, tam kde tyto organizace nenacházejí uplatnění, je velmi špatně zmapovaná a protože tady neexistuje sexworkerská fórum, tak chybí hlas, který by tlumočil potřeby a názory

skupiny, se kterou se nikdo ze zmiňovaných organizací nepotkává. Aby byla politika účinná, tak musí odpovídat potřebám osob, kterých se týká a je nutné pochopit i stanoviska osob, které poskytují sexuální služby v jiných kontextech, než aby potřebovaly pomoc nevládních organizací. Třeba by nám dokázali říct, který typ například živnostenských oprávnění, zdravotních podmínek nebo daňových opatření by pro ně byl atraktivní, co by jim zlepšilo práci, co konkrétně by potřebovali pro svoji ochranu. Jestli by například uvítali možnost být zaměstnaní jako je tomu v Holandsku atd. A zde vidím velký prostor pro výzkum. Ve světě jsou běžná sexworkerská fóra, existují akademičky, které jsou sexworkerky, píší o té realitě a snaží se stimulovat diskuzi. To v ČR chybí.

Obává se vaše organizace, že legalizace, jak je v současné době navrhována, by rozdělila skupinu prostitutek na legální a nelegální část dle členství v EU?

Ani, toto jsme kritizovali. Vždy když se vytvoří legislativní úprava, rozdělí se tím skupina na několik částí a to zde nebylo dostatečně domyšlené. Z našeho pohledu je problém hlavně v tom, že obchodníci s lidmi najdou vždy to, co činí osobu zranitelnou a tím ji vydírají. Není to jen otázka lidí mimo EU, ale například ženy z Bulharska, které je nyní členem EU, jsou v mnoha případech negramotné a vyřídít si poměrně administrativně složitý proces přechodu do legalizace, tak jak byl navrhován, je pro ně velmi obtížné. Tady se opět otevírá prostor pro zprostředkovatele legálního statusu a zvyšuje jejich závislost na zneuživatelích.

Vládní organizace prezentují, že tyto problémy byly s nevládními uskupeními diskutované, ale pokud se zeptáte na jejich vyjádření, zjistíte, že o tom nikdo nic neví. Takže se domnívám, že tahle oblast byla podceňována a to i z výzkumného hlediska. Návrh legislativy byl postaven na tezí a zkušenostech ze zahraničí, aniž by se někdo snažil zodpovědně zmapovat situaci v ČR.

Máte obavy, že by legalizace prostituce vedla k rozšíření trhu se sexuálním službami?

Já osobně i za organizaci nemám problém se sexuálním trhem, pokud tam nejsou obchodované děti, či jiné osoby nedobrovolně a za použití násilí. Trh by se asi pravděpodobně proměnil, ale jak, to by byla z mé strany čistá spekulace. On se stejně změní, to se domnívám podle zkušenosti ze zahraničí, služby se mění i třeba vzhledem k používání informačních technologií.

Děkuji Vám za rozhovor!

Příloha č.3

Paní Myslíková z MVČR.

Jaké jsou současné plány MVČR na poli prostituce?

V současné době ustaly práce na zákonné regulaci prostituce. Náзор MVČR je takový, že současné nástroje jsou dostatečné, je poskytnuta možnost obcím do určité míry kontrolovat prostituci na svém území v rámci veřejných prostranství prostřednictvím vyhlášek. Druhá oblast se týká prostitučních služeb poskytovaných v soukromí - zde je náš názor takový, že by se měly dostatečně uplatňovat stávající zákony týkající se kuplířství a obchodu s lidmi. To je pak dále zodpovědnost policie. MVČR pocítuje potřebu pomoci obcím, které si stěžují na to, že vyhlášky se nedaří dostatečně

prosazovat vzhledem k tomu, že se zde operuje pouze s pokutou, jenž často není na osobách v prostituci vymahatelná. Takže v současné době se pracuje na nových návrzích, které jsou ale zatím ještě předmětem diskuze.

A tyto úpravy se budou týkat hlavně pravomocí obcí?

Ano, bude to určité posílení jejich pravomocí, i když o konkrétní podobě se zatím jedná.

Jaké jsou základní nedostatky současné legislativy spojené s prostitucí?

Podle mého názoru zásadním nedostatkem je to, že legislativa se prostituci vůbec nevěnuje. Nedefinuje ji a tak není stanoveno, zda je legální či nelegální a pouze pomocí právního výkladu dovozuje, že co není zakázáno je dovoleno. Takové to zavírání očí před problémem podle mého názoru není řešením. To by se mělo změnit po přijetí nového trestního zákona, kde je prostituce pojímána ve spojitosti s mravním ohrožením dětí. Zde se tedy například stanovuje, že se aktivity spojené s prostitucí nemohou objevovat v blízkosti škol atd. Bude ovšem záležet na výkladu u konkrétních soudů, jaká tato vzdálenost konkrétně bude. Je to však zatím jen návrh, který by mohl vstoupit v účinnost v roce 2010.

My tu teď hovoříme o poměrně dlouhém období více než dvou let. Žádná komplexnější legislativa se do této doby tedy neplánuje?

Já takové informace nemám.

Z jakého hodnotového hlediska je v ČR politika zabývající se prostitucí koncipována?

Téměř žádná legislativa zde není a tak je těžké to hodnotit. Účelem zákona z roku 2005 bylo jasné odlišení dobrovolné a nedobrovolné prostituce, takže byla zaměřena také na boj proti obchodu s lidmi. Samozřejmě se rozvinula diskuze, že pokud by bylo zavedeno pravidlo pro registraci atd., zda to spíše ženy neodradí a nepřesunou se více do neviditelnější a tím pádem i hůře kontrolovatelné podoby prostituce. Pro policii by tak mohlo být mnohem obtížnější se k obchodovaným osobám dostat. Proběhla zde velká diskuze a MVČR zkoumalo mnoho zpráv ze zahraničí, ze kterých však nikde jednoznačně nevyplývá, že právě regulace prostituce pomáhá při boji proti obchodu s lidmi, nebo naopak že by tím klíčem byla represe. V některých státech jako v Holandsku či Německu byly zpracovány různé zprávy, ze kterých je ale hodně cítit, že autoři se snaží potvrdit svůj názor. Stejně tak však můžete najít jiné zprávy, které podobně přesvědčivě tvrdí opak. Jednoznačnou odpověď jsme tedy nezískali. Každopádně zde ale hovoříme o návrhu zákona, který se v současné době neprojednává, takže já si myslím, že majoritní záměr v současném postoji k prostituci není možné definovat.

Lze tedy říci, že zákon z roku 2005 byl koncipován hlavně kvůli snahám dát obcím nástroje pro zajištění veřejného pořádku - tedy hlavně k odstranění prostituce z očí veřejnosti?

Na mě to tak působí, ale jestli je to hlavní názor, tím si nejsem jistá. Ona celkově prostituce z ulic odchází, jak nám potvrzují i nevládní organizace. Přesouvá se spíše do

velkých erotických podniků se širokou nabídkou služeb, takže na ulici působí čím dál méně prostituujících se osob. Celkově sexuální byznys už není tak lukrativní jako v 90. letech a tak také potřeba přístupu k této problematice už není tak palčivá jako byla v minulých letech. Předpokládám, že tedy budou v souvislosti s prostitucí přijata spíše dílčí opatření než komplexní legislativa.

Myslíte si, že při tvorbě návrhu z roku 2005 hrála roli finanční motivace v podobě státních příjmů ze zdanění sexuálních služeb? Jsou nějak vyčísleny představy, kolik by mohlo zdanění prostituce přinést financí?

Podle mého názoru o finanční příjem příliš nešlo, je to spíše taková oblíbená část, ke které se často lidé vyjadřovali. Na druhou stranu podle různých odhadů je jasné, že ty finanční ztráty státu kvůli nezdanění jsou v dané oblasti značné. Data z roku 2003 odhadují, že výdaje na sexuální služby v ČR byly asi 8,7 mld. korun, což je velká částka. Údajně příjmy z prostituce jsou mezi nelegálními aktivitami největší položkou a to započítáváme i obchod s ilegálními látkami. Podle některých odhadů to činí 0,2 % HDP. Tato čísla jsou ale odhady odhadů - vycházejí z předpokládaného počtu prostitutek a jejich průměrných výdělků. Například ceny sexuálních služeb se v posledních letech snižují, takže je těžké určit odpovídající číslo. Nemyslím si však, že finanční motiv by byl hlavní při návrhu regulace prostituce.

Myslíte si, že by se ženy v prostituci byly ochotny registrovat?

Myslím si, že by to bylo velmi problematické a registrovala by se jen malá část. My máme například údaje z Rakouska, kde legalizace není novinkou z posledních let, ale existuje zde už dlouhodobě. Pracovat legálně tu mohou dokonce prostitutky i ze zemí mimo EU s legálním pobytem v Rakousku, avšak i tak je míra registrovaných prostitutek velmi nízká, údajně kvůli tomu, že dané osoby o této možnosti nevědí a jakýkoliv administrativní úkon jim přijde složitý.

Myslíte si, že úspěšnější než registrace by mohly být jiné cesty jako je například vydávání časově omezených licencí?

Myslím si, že registrace je pro řadu osob nepřijatelná, ale stejně tak jakákoliv administrativa spojená s například vyřízením licence také pro mnoho z nich obtížná a bude zde velké procento osob, které tímto administrativním procesem nebudou chtít projít. Důvody mohou spočívat jak v neschopnosti vyřešit některé úřední úkony, tak v tom, že přiznat sama sobě svou profesi prostitutky může být pro některé ženy nepřijatelné, ony samy sebe tak často nevidí.

Myslíte si, že při tvorbě legislativy spojené s prostitucí existuje mezi aktéry dostatečná spolupráce?

Já mohu hovořit pouze za MVČR. Podle mých informací od kolegů, kteří zákon o regulaci prostituce připravovali, se domnívám, že ten kontakt tady byl, spolupracovali hodně jak se sociology tak s nevládními organizacemi a připomínky - pokud to bylo aspoň trochu možné - byly zapracovány. Kontakt tu tedy podle mého názoru je a funguje i vzájemný respekt a naslouchání.

Máte obavy z toho, že by legalizace prostituce přinesla rozšíření trhu se sexuálními službami?

Můj osobní názor je, že existuje poptávka a nabídka a ty se změnou legislativy příliš nepromění.

Existuje obava, že do zemí, které schválí legalizační přístup k prostituci, se stahují ve větším množství obchodníci s lidmi..

U nás prostituce není nelegální, takže ta možnost se k nám stahovat už existuje. Já se tedy drastického zvýšení neobávám. My jsme toto zkoumali například v Dánsku, kde prostituce nelegální není ale sousedí s mnohem přísněji orientovaným Švédskem. Ptali jsme se, zda švédský zákon nezpůsobil, že by se zákazníci přesouvali do Dánska, ale podle nich tím prostituční scéna v Dánsku příliš ovlivněna nebyla.

Přinesla jsem vám nálezný Ústavního soudu o možnosti obcí zakazovat prostituci na svém území. Ten stanovuje, že prostituce je patologickým chováním a bylo by proti zdravému rozumu a proti zájmu obcí ji nemoci na svém území zakázat. Takže obce již mohou definovat, kde bude na veřejném prostranství prostituci možno provozovat a zda vůbec někde - mohou například vyhradit pro prostitutky jednu ulici či jí zakázat úplně. Nyní tato vyhláška funguje v Ústí nad Labem a v Plzni.

Pokud některá obec má opravdu zájem prostituci ze svého území vyhnat, je to fakticky reálné. Policisté neustále kontrolují dané lokality a prostitutkám tím reálně znemožňují vykonávat jejich činnost.

Děkuji Vám za rozhovor!

Příloha č.4

Paní Šídová, organizace Rozkoš bez rizika.

Nejprve bych se Vás zeptala, jestli si myslíte, že je možná nulová hranice prostituce a jestli jí lze dosáhnout legislativní cestou nebo jestli tady takový fenomén vždycky bude existovat?

Já si myslím, že bude vždycky existovat a neznám způsob, jak by bylo možné dosáhnout, aby tady byl nulový stav prostituce.

Jaké vidíte hlavní nedostatky v současné legislativní úpravě?

Hlavní nedostatek se týká klientek pracujících v sexuálním průmyslu. Problém je s ženami a dívkami, které jsou obchodované. Chybí ochrana žen, které pracují v sexuálním průmyslu nedobrovolně, to je asi hlavní důvod, který mi vadí. Druhý důvod souvisí s tím prvním, nejvíce zde parazitují a vydělávají majitelé nočních klubů. I dřívější návrh byl vlastně navržen tak trochu pro ně. Vůbec bych asi nebrala v úvahu, že jsou v prostituci nezdaněné příjmy, tím se nebudu zabývat, ale tohle vidím jako nejdůležitější. Pak mi vadí další věc, která souvisí nejen s obchodovanými ženami, ale i s těmi, které jsou v prostituci dobrovolně. Nezachází se s nimi dobře. Nejsem si jistá, zda by tomu legislativní úprava pomohla, ale mám informaci, že například v Německu se podařilo vytvořit ulici, kde pracují ženy poskytující placené sexuální služby a kde je neustále přítomen sexuální pracovník. Jsou zde boxy, kde tyto ženy pracují, jsou pod

ochranou a neděje se jim to, co se děje například tady v ulicích a klubech - znásilňování, okrádání, bití, a nakonec i vraždy. Takže tam je ochrana větší.

Připadá Vám, že by tahle forma byla pro zákazníky atraktivní? Není to tak, že by někteří z nich cíleně vyhledávali právě skupinu prostitutek, která by zůstala mimo chráněné zóny? Že by pro ně takovým způsobem povolený sex ztratil atraktivitu? Možná hraje také roli právě zákaz.

Já si myslím, že určitou roli to hrát bude. Když je něco zakázané, více to láká. Nedokážu sice posoudit, jak se zachovají zákazníci, protože se s nimi nedostávám do styku, neznám je osobně, takže možná tam nějaký úbytek bude. Ale zase pokud by prostituce byla legalizovaná, můžou přibýt noví zákazníci, kteří tam teď nejsou třeba proto, že by porušovali zákon, je to pro ně nemravné a z dalších důvodů. Skupina zákazníků se může proměnit, ale podle mě to souvisí s chutí a touhou vyzkoušet některé věci a tak si nemyslím, že by se rapidně snížil počet zákazníků.

Já spíš myslím, že možná by se násilí nevytratilo, protože by tvrdé jádro zákazníků zůstalo a jen by se vlastně přesunuli mimo povolenou oblast.

Co se týče německého příkladu, tak tam je to zavedeno tak, že zvolená ulice je jediná, kde je možné poskytovat sexuální služby mimo uzavřené prostory. Ty ženy se tam přemístily samy, nebyly nuceny, aby tam šly pracovat. Bylo vytvořeno místo, které je pro ně atraktivní, což je strašně důležité. Na základě této aktivity kleslo násilí na prostitutkách. Nemám informaci, že by zákazníci násilí uplatňovali někde jinde. Samozřejmě může to být doma, může to být na ženě, kterou potkají v parku, to mohu jen těžko říci. Ale pokud by byla prostituce legalizovaná, tak tyto ženy mají právo na ochranu tak jako v jiné práci.

Co si myslíte o názoru, že současná legislativní úprava je dostačující, jenom není dodržovaná? Že nástroje existují, ale z důvodů nezájmu či možná korupce v různých oblastech nejsou vymahatelné?

Já jsem asi před dvěma lety tvrdila, že je legislativa dostačující. Dnes myslím, že z 90% asi ano, města mohou tvořit vyhlášky a kdyby nějakým způsobem lépe fungovala policie a nebyla by korupce, která bohužel je, tak by se nemusel tvořit nový zákon. Ale nevidím zde žádnou ochranu prostitutek, ta tu chybí. Proto si myslím, že nějaký zákon, který by prostituci pozvedl, by byl vhodný.. Myslím si, že by měla být větší ochrana v tom, že ženy si v současné době třeba neplatí sociální a zdravotní pojištění. My se je snažíme informovat o dopadech a důsledcích do budoucna.. Výsledkem je, že některé si pojištění začaly platit, ale některé stále ne. Domnívám se, že zákon by je trošičku donutil, což by pro ně bylo ve výsledku dobré. Ony do budoucna většinou nemyslí. Máme klientky, které mají dluhy na zdravotním pojištění i důchodovém pojištění a díky tomu potom nemají nárok na důchod. Odchod z prostituce je pro ně potom mnohem složitější. Jsou v uzavřeném kruhu. Nemohou přestat, protože vydělávají na své dluhy. To je problém, který si ony v současné době neuvědomují a je to věc, která by v zákoně měla být.

Takže jsou některé konkrétní nástroje, které byste v nové legislativě uvítala. Napadá Vás ještě něco?

Netrvala bych obecně na registraci, natož v místě trvalého bydliště. Výsledkem bude, že se registruje tak 10 -20% žen poskytujících placené sexuální služby.. Ostatní půjdou do ilegality...

Vy si tedy nemyslíte, že tímhle procesem legalizace by se odstranilo společenské stigma z prostituce?

Já jsem na začátku mluvila o pozvednutí prostituce a myslím si, že legalizací by se ta situace trochu změnila, ale to stigma tam nadále zůstane . Společnost si musí postupně zvykat, že tenhle fenomén tady je a bude. Ale podle mého výzkumu veřejného mínění, který jsem si kdysi dělala , jsem se nesetkala s velkou kritikou těchto žen. Překvapilo mě to, čekala jsem opak.

Myslíte si, že je reálný holandský pohled na prostitutky jako na sexuální pracovnice naprosto normalizované do podoby srovnatelné s jakýmkoliv jiným zaměstnáním?

Možná to reálné je, ale až za mnoho let, nedovedu si to představit v současné době. Obzvláště když se v době od revoluce- což je 18 let- nic v této oblasti neděje, bylo tady x návrhů a jeden návrh nezmění veřejné mínění.. Myslím si, že to musí být postupnými kroky, třeba zavedením právě té ochrany a pak se mohou přidávat další body. Ale šla bych postupně a ne velkými skoky. Návrh z roku 2005 byl například něco šíleného.

Vidíte také finanční motivaci státu při legalizaci prostituce?

Myslím si, že takové velké příjmy, jak se předpokládá, z toho nebudou. Stále jsou zkreslené počty prostitutek, které jsou podle mě nadhodnocené, tak i jejich příjmy - stav po roce 1989 a nyní v roce 2007 je jiný. Po revoluci byl boom prostituce a ženy měly vyšší příjmy. V současné době klesá počet zákazníků i ceny za sexuální služby. Nemyslím si, že by to nějak výrazně ovlivnilo rozpočet. Taky si myslím, že by se rozvinula v souvislosti s legalizací administrativa, byrokracie atd. , které hodně peněz zase pohltní.

Jakým způsobem si myslíte, že by bylo nejvhodnější prostituci administrativně ošetřit? Existují návrhy na registraci nebo například na vydávání časově omezených licencí bez nutnosti registrace..

S tím by Rozkoš bez Rizika souhlasila.

-je to takový návrh na vydávání licencí za paušální poplatek na cca 2-3 měsíce s lékařským osvědčením, které by opravňovaly danou ženu k vykonávání sexuálních služeb-

- Je to mnohem zajímavější než povinná registrace. Víím, že ty ženy chtějí být hlavně anonymní, často i u nás ve středisku. Vyšetření si raději zaplatí, aby nemusely prozradit svojí identitu. Nedovedu si představit, že by se registrovaly: Vychází to i z našich průzkumů. Tudy cesta nevede. Myslím si, že pokud by taková licence byla anonymní a mohly by si jí ženy paušálně zaplatit a tím například pokrýt i sociální a zdravotní pojištění, dala by šly na zdravotní prohlídku, bylo by to schůdnější. Domnívám se, že i tak by to sto procent žen určitě nevyužilo, protože zde přetrvál strach a trvalo by delší dobu, než by se objevila důvěra .Tyto ženy jsou opravdu nedůvěřivé a někdy i k nám,

kteří s nimi pracujeme již delší dobu- ale i tak to vidím jako schůdnější cestu než povinnou registraci.

Myslíte si, že při tvorbě návrhů nové legislativy je dostatečná spolupráce mezi aktéry?

Ne, není.

Vaše organizace ty návrhy připomínkovala..

Ano, my jsme podávali připomínky i když jsme nebyli vyzváni. Myslím, že se báli naší kritiky, ale my jsme i tak návrhy zákona připomínkovali. Poslední návrh legalizačního zákona je majitelům erotických klubů celkem vstřícný - mohli by díky němu vlastnit kluby legálně, což je přesně to, po čem touží- a ta ochrana žen z něj prakticky vypadla. Návrh byl směřovaný spíše na podporu byznysu než na ochranu práv prostitutek.

Jak si myslíte že by bylo nejlepší zajistit participaci žen na procesu legalizace - tedy aby se podřídily tomu zákonu?

Musely by tam pro ně být nějaké výhody, což v minulém návrhu nebylo. Takové výhody, které by je opravdu přiměly ke spolupráci. Určitě daňové úlevy, protože peníze jsou pro ně hodně důležité, dále ochrana, , možnost pracovat anonymně- to je podle mě straně důležité. Možnost odpisu pracovního oděvu a pracovních nástrojů atd.

- myslíte, že by se podřizovaly těm pravidelným zdravotním prohlídkám?

- já bych to nechtěla generalizovat. Myslím si, že určitá skupina ano, klidně bych i řekla i polovina klientek. Některé ženy jsou již zvyklé a vědí, že je zdraví pro ně důležité. Některé kluby mají například své gynekology, kteří je v podniku navštěvují, nebo je povinně posílají na pravidelné kontroly. Myslím, že téma prohlídek je pro ně schůdnějším tématem než registrace.. Záleží ale také na tom, jak prohlídky budou probíhat. Nebylo by dobré, kdyby ženy měly stanovené hodiny a místa vyšetření. , tzn. ženy poskytující sexuální služby budou chodit v danou hodinu k Apolináři. Každá žena, která tam přijde, je pak jasně identifikovaná jako prostitutka. Je nutné, aby si mohly ženy vybrat, což v původním zákoně nebylo zakotveno.

V čem si myslíte, že spočívá ten hlavní strach z registrace, je to z prozrazení té prostituce na veřejnosti?

Ano, ty ženy vědí, že dělají něco, co společnost odsuzuje. U většiny z nich jejich rodiny nevědí, co dělají, často to neví ani jejich partner. Je to strach z prozrazení, ostudy. Ty ženy o sobě také někdy nehovoří jako o prostitutkách a tím, že by se někde registrovaly, by si vlastně tuto roli samy sobě přiznaly. Takže psychika může hrát taky roli.

Co si myslíte o tom, že legalizace by mohla rozdělit prostitutky na legální a nelegální - nelegálními by se staly ženy ze zemí mimo EU - na nichž by to násilí mohlo být pácháno ještě ve větší míře?

Ano, to je jeden bod, který jsem v návrhu zákona kritizovala. Tyto ženy by byly postaveny do ilegality a byly by mnohem zranitelnější a snáze zneužitelné. Ale nejen tyto ženy, protože určitá část prostitutek by se nechtěla registrovat vůbec a šly by raději

dobrovolně do ilegality – např. založily by si priváty. Bylo by pak pro nás mnohem obtížnější je kontaktovat a poskytovat osvětu a prevenci, která je myslím velmi důležitá. V privátech je mnohem nebezpečnější než v klubech, ve kterých si třeba zákazník tolik nedovolí, protože zde existuje ochranka a pohybuje se zde více lidí. Priváty jsou spíše tajné, pracují zde například jen dvě ženy často bez bodyguarda, protože se snaží ušetřit. Násilí v bytech se děje mnohem častěji než v klubech. Takže potenciálně je mnohem více prostoru pro násilí v té skryté ilegality například privátů než v klubech a myslím si, že množství privátů by po změně legislativy vzrostl.

Myslíte si, že je tedy možná říci, že ta současná pololegální situace je pro vaši sociální práci lepší než neúspěšná implementace legalizační politiky?

Já bych řekla, že ano. V určitém směru je to pro nás lepší v tom, že máme prostituci dobře zmapovanou. Víme, kde prostitutky najít, znají nás a relativně dobře na nás reagují. Tím že by byl implementován zákon, který by hodně žen zahnal do ilegality a tím pádem přesunul do privátů - ženy z privátů naše služby obvykle nevyhledávají - klesl by pravděpodobně počet žen, které by navštěvovaly naše středisko. Z počátku by se objevila určitě větší nedůvěra, protože by se ženy bály, že je v poradně R-R někdo identifikuje. Takže my bychom měli situaci těžší v tom, že bychom museli začínat ženy znovu vyhledávat a kontaktovat - přičemž vyhledávat prostitutky v privátech je velmi složité. Prostitutky na privátech často pracují ve svých bytech a nepustí nás dál.. Do klubů se dostáváme mnohem snadněji, spolupracují s námi. Vlastně bychom začínali znovu. Byla by znehodnocena naše dosavadní práce.

Napadá vás, jak zlepšit situaci zahraničních prostitutek, které by se legalizací dostaly do ilegality?

Upřímně řečeno ne. Ale pokud by prostitute byla uznána za legální a žena ze zahraničí mimo EU by se rozhodla dobrovolně pracovat v sexuálních službách u nás, nevidím důvod, proč by jí to nemělo být povoleno, pokud by měla například zaplacenou registraci. Je zde asi 30% z našich klientek- dnes už asi i méně- které sem přišly z ciziny. Ten pokles je ovlivněn také tím, že byli například zatknuti někteří zločinečtí bossové, takže se snížil počet třeba bulharských prostitutek. Jedině je tedy snad možné nedávat do zákona podmínku, že je poskytování sexuálních služeb povoleno jen občanům ze zemí EU. Problém ale je, že nemůžeme být jediný stát, který se takto otevře - Evropa by musela postupovat jednotně. K tomu se ale lépe může vyjádřit organizace La Strada, která s těmito klientkami pracuje spíše než my.

Myslíte si, že jsou oprávněné obavy, že by se legalizací trh se sexuálními službami výrazně rozrost?

Nemyslím si, že by se počet žen v sexbyznysu legalizací rapidně zvýšil. Ten kdo to dělat chce, už to dnes dělá a navíc anonymně, bez odvodů daní. Legalizace přináší pro tyto ženy nepříjemnosti, které asi nové prostitutky nepřilákají. Možná pokud se časemlepší punc prostitute ve společnosti, tak by se zřejmě rozhodlo do ní vstoupit více žen. Ale nárůst v různých statistikách může být podle mě způsoben hlavně odhalením skutečných čísel, které po vystoupení prostitutek z anonymity nabraly reálnější podobu.

Existují argumenty, že do zemí s legální prostitucí se spíše stahují zločinecká uskupení zabývající se obchodem s lidmi a tím pádem se zvyšuje podíl žen v sexuálních službách, které jsou zavléčené ze zahraničí...

I to může být samozřejmě důvod. A je zde také nutné, aby např. EU postupovalo jednotně. Ale u nás je prostituce neošetřená a působí nebo ještě donedávna zde působilo také velké množství gangů. Tyhle skupiny reagují na situaci v zemi, a pokud se tam vyskytnou komplikace, přesunou se jinam.

Na závěr se ještě zeptám, jestli se domníváte, že prostituce je spíše volbou nebo zda hraje větší roli okolnosti, za kterých se do sexuálních služeb žena dostala?

Myslím si, že to může být volba, ale převažují spíš různé okolnosti jako finanční situace, rodinné zázemí, prožitá traumata, zneužívání v dětství, nezájem o své tělo atd. Ale určitě existují ženy, které si tuto práci zvolí dobrovolně.

Moc Vám děkuji za rozhovor!

Příloha č. 5

Th.Lic. Pavel Vojtěch Kohut OCD, účastník konference na téma prostituce

1. Domníváte se, že je možné legislativními kroky dosáhnout nulové hranice prostituce nebo bude tento fenomén vždy součástí společnosti?

Nulové hranice prostituce jako fenoménu ve společnosti nelze dosáhnout POUZE legislativními kroky, nýbrž jen ve spojení s celou řadou jiných iniciativ, zejména ve výchovné a vzdělávací oblasti. Tak jako se ovšem i fenomén otroctví, ve starověku (a do značné míry ještě i ve středověku) považovaný za nutnou součást společenského života, stal pro nás dnes něčím neakceptovatelným (byť se tu a tam vyskytnou případy i v demokratických společnostech), by se mělo stát i s prostitucí: je potřeba odstranit předsudky a mýty existující v této oblasti a nazvat věci pravými jmény - jde o fenomén, který snižuje lidskou důstojnost jak prostituující se osoby, tak i jejich klientů.

K tomu, aby ovšem došlo ke změně společenské mentality pozitivním směrem, mohou význačným způsobem napomoci i legislativní kroky, neboť zákon, je-li formulován správně, má svou nezanedbatelnou výchovnou funkci ve společnosti.

2 Jaké jsou podle Vás hlavní nedostatky současné legislativní úpravy prostituce (tj proč současná forma nefunguje dostatečně)?

Hlavním nedostatkem je jednak právní vakuum, co se týče samotného vymezení fenoménu prostituce a dětské prostituce, dále nedostatečné paragrafy trestního zákoníku ohledně kuplířství (jak co do jeho definice, tak především co do příliš nízké sazby), úplná absence právní reflexe role

klientů a absence pozitivně formulovaných zákonných norem, které by usnadňovaly opuštění prostředí prostituce osobám, které jsou k ní nuceny.

3. Jaké konkrétní nástroje byste uvítali v rámci změny legislativního přístupu k prostituci?

Jakkoli stěží existují dokonalé recepty, osobně se přimlouvám za "švédský model" (zákon proti násilí na ženách z roku 1998) zákazu nákupu sexuálních služeb vtělený do trestního zákoníku jako nová skutková podstata.

4. Domníváte se, že při tvorbě nového legislativního přístupu k prostituci existuje dostatečná spolupráce mezi aktéry, kterých se prostituce nějakým způsobem dotýká (neziskové organizace, ministerstva, obce, samotné prostitutky..)?

Jakkoli v dané oblasti aktivně nepůsobím, z kontaktu s lidmi z nevládních neziskových organizací jsem informován, že zatímco se stále (byť pozvolna) zlepšuje spolupráce na praktické úrovni s policií a úřady, na úrovni legislativní tvorby tomu tak není.

5. Jak by se dle Vašeho názoru dala nejlépe zajistit účast žen v prostituci na změnách v rámci procesu legalizace (tj. jak tyto ženy přimět, aby raději působily v erotickém průmyslu legálně)?

S ohledem na mou odpověď na otázku č. 3 nemohu tuto otázku přijmout jako správně postavenou, předpokládá totiž jako řešení legalizaci prostituce, což nevnímám jako správné. Je třeba spíše zajistit pomoc prostituovaným osobám, neboť z velké části jsou oběťmi. Legalizace prostituce jen více zamlží problém spojení prostituce s organizovaným zločinem a jeho řešení (jak odlišit kuplíře od "řidiče" či jiné další osoby, která "spolupracuje" při výkonu této "živnosti"?).

6. Máte obavy, že případné přijetí legalizačního zákona povede k rozšíření trhu se sexuálními službami? Proč ano/ne?

Otázka je natolik komplikovaná, že se neodvážuji říci, zda by legalizace vedla k rozšíření trhu se sexuálními službami. V každém případě je zřejmé, že ještě více zkomplikuje dosavadní neúčinné potírání organizovaného zločinu spojeného s fenoménem prostituce (viz odpověď na předchozí otázku) a stane se ránou pod pás výchovnému působení ve společnosti, která potřebuje dospět k přesvědčení, že prostituce je společensky nežádoucí jev (viz odpověď na otázku č. 1).

Příloha č. 6

Antonín Randa, šéfredaktor Katolického týdeníku

1. Domníváte se, že je možné legislativními kroky dosáhnout nulové hranice prostituce nebo bude tento fenomén vždy součástí společnosti?

Prostituce tady vždy byla, je a bude.

2. Jaké jsou podle Vás hlavní nedostatky současné legislativní úpravy prostituce (tj proč současná forma nefunguje dostatečně)?

Nezajímám se o tuto problematiku tak detailně, abych dokázal konkrétně odpovědět. Z praxe je však zřejmé, že starostové obcí, na jejichž území prostitutky jsou, už léta marně bojují s jejich vytlačením do ulic, kudy nechodí děti do školy, případně z hlavních mezinárodních silničních tahů.

3. Jaké konkrétní nástroje byste uvítali v rámci změny legislativního přístupu k prostituci?

Na otázku jsem již částečně odpověděl v předchozí odpovědi - tedy udělat takovou legislativní úpravu, která by prostituci vytlačila z ulic do veřejných domů. Zároveň by měla být přijata taková opatření, která by minimalizovala obchod s "bílým masem". V současných podmínkách jsou nuceny k prostituci ženy a dívky i násilím a policie funguje spíše represivně. Je třeba hledat modely řešení: prostituce jako živnost, registrace,...

4. Domníváte se, že při tvorbě nového legislativního přístupu k prostituci existuje dostatečná spolupráce mezi aktéry, kterých se prostituce nějakým způsobem dotýká (neziskové organizace, ministerstva, obce, samotné prostitutky..)?

Vím, že existuje, ale zda je dostatečná, to nedokážu posoudit.

5. Jak by se dle Vašeho názoru dala nejlépe zajistit účast žen v prostituci na změnách v rámci procesu legalizace (tj. jak tyto ženy přimět, aby raději působily v erotickém průmyslu legálně)?

U běžných firem je partnerem státu vedení společnosti, nikoli zaměstnanec. Takže v případech, kdy se jedná o organizovanou skupinu prostitutek, by se měl primárně vyřešit statut těchto skupin, u jednotlivkyň pak konkrétní osoby. Pokud by se jejich činnost legalizovala, prostitutky by chodily normálně do práce a další kroky by se daly řešit zcela přirozenou cestou, stejně jako v jiných firmách. Jistě je možné nabízet servis lékařských prohlídek apod., ale nemyslím si, že by takové věci měly zásadní vliv na řešení situace. Podmínky podnikání určuje stát a kdo chce podnikat, musí se přizpůsobit. O oblasti prostituce dnes stát říká, že o podnikání nejde, takže tím je dané to, proč je situace taková, jaká je.

6. Máte obavy, že případné přijetí legalizačního zákona povede k rozšíření trhu se sexuálními službami? proč ano/ne?

Neobávám se toho. Ale i kdyby k tomu došlo, nepovažoval bych to za žádnou tragédii. Tragédie je, že nabídkou sexuálních služeb jsou obtěžováni lidé, kteří o ně nestojí, a také to, že je v některých případech nabízejí prostitutky, které jsou k tomu nuceny.

Příloha č. 7

JUDr. Marie Boháčová, Světová unie katolických ženských organizací

1. Domníváte se, že je možné legislativními kroky dosáhnout nulové hranice

prostituce nebo bude tento fenomén vždy součástí společnosti?

Domnívám se, že tento fenomén bude vždy součástí společnosti, avšak legislativní cestou lze snížit počet prostituujících se osob.

2 Jaké jsou podle Vás hlavní nedostatky současné legislativní úpravy prostituce (tj proč současná forma nefunguje dostatečně)?

Současná legislativní úprava prostituce v České republice vlastně není žádná, pokud odmyslíme předpisy mezinárodního práva, kterými je Česká republika vázána. Pokud vím, chystaný zákon o regulaci prostituce parlamentem neprošel. Pokud by však prošel, minul by se účinkem, stejně jako podobné zákony přijaté v Holandsku či SRN.

3. Jaké konkrétní nástroje byste uvítali v rámci změny legislativního přístupu k prostituci?

Dle mého názoru je zatím nejúčinnější (i když ne stoprocentně) tzv. "švédský model", tj. legislativní přístup, který považuje prostituci nikoliv za druh zaměstnání (které je třeba pouze regulovat), ale za věc naprosto škodlivou a nemorální a v případě prostituce žen jako genderově podmíněný projev násilí na ženách. Prostituující se osoby jsou považovány za oběti a trestání jsou kuplíři a klienti. Konkrétní skutková podstata švédského trestního zákona zní: "Osoba, která za úplatu příležitostně obdrží sexuální službu, sexuální projev druhé osoby, bude odsouzena za nákup sexuálních služeb k peněžitému trestu nebo k trestu odnětí svobody na 6 měsíců..."

4. Domníváte se, že při tvorbě nového legislativního přístupu k prostituci existuje dostatečná spolupráce mezi aktéry, kterých se prostituce nějakým způsobem dotýká (neziskové organizace, ministerstva, obce, samotné prostitutky..)?

Prostor pro spolupráci uvedených aktérů existuje, problémem je neshoda v přístupu k řešení problematiky prostituce. (Neshoda je i mezi ženskými neziskovými organizacemi).

5. Jak by se dle Vašeho názoru dala nejlépe zajistit účast žen v prostituci na změnách v rámci procesu legalizace (tj. jak tyto ženy přimět, aby raději působily v erotickém průmyslu legálně)?

Drtivá většina žen je v prostituci nedobrovolně, kdy nemají možnost svobodně sami o sobě rozhodovat, takže na tuto otázku nelze odpovědět.

6. Máte obavy, že případné přijetí legalizačního zákona povede k rozšíření trhu se sexuálními službami? Proč ano/ne?

Ano, mám obavy, že přijetí zákona o prostituci, tak, jak je připravován, povede k rozšíření trhu se sexuálními

službami, neboť přijetím tohoto zákona většinová společnost dostane signál, že prostituce je běžné povolání, tj. určitým druhem podnikání v oblasti služeb a tudíž je i běžný nákup sexuálních služeb (nejrůznějšího druhu). Poptávka po sexuálních službách se tak bude dále rozšiřovat i do nižších věkových kategorií v souladu s celosvětovým trendem, což povede k dalšímu a intenzivnějšímu obchodování se ženami a dětmi.

Příloha č. 8

René Milfait, člen ČKA, kněz, který řadu let působil v pohraničí

1. Domníváte se, že je možné legislativními kroky dosáhnout nulové hranice prostituce nebo bude tento fenomén vždy součástí společnosti?

Nelze dosáhnout nulové hranice a tento fenomén bude stále součástí společnosti.

2 Jaké jsou podle Vás hlavní nedostatky současné legislativní úpravy prostituce (tj proč současná forma nefunguje dostatečně)?

Z otázky není patrné, zda se jedná o prostituci dospělých osob, či vykořisťování dětí v prostituci (tím se zabývám hlavně).

Proto jen (zatím?) heslovitě:

pozitivní je, že není prostituce dospělých ani nabízení se dětí trestné. Že se stíhají kuplíři a související kriminalita. Také je pozitivní, že návrh nové rekodifikace trestního zákoníku zahrnuje nový trestný čin, který trestá provozování prostituce v blízkosti určitých zařízení pro děti.

Je otázkou, zda by bylo v souladu s paradigmatem práva, totiž s lidskou důstojností (Ústava, Listina, mezinárodní lidskoprávní dokumenty) či s pojetím svobody v teorii práva, kdyby se z prostituce učinila živnost...

3. Jaké konkrétní nástroje byste uvítali v rámci změny legislativního přístupu k prostituci?

Umět spojit jednak skutečnost, že prostituční praktiky jsou v rozporu s lidskou důstojností a svobodou, dále již zmíněný postoj nekriminalizovat samotné prostituující osoby, poskytovat jim všestrannou péči, chránit tyto prostituující osoby před obchodem s lidmi, současně zajistit přísné tresty kuplířům, obchodníkům s lidmi, obecně řečeno úpravu učinit pokud možno tak, aby nevedla k utajovaným provozováním, což nahrává obchodníkům a kuplířům, nezdaňovat, aby se stát nepodílel na nemravném jednání.

4. Domníváte se, že při tvorbě nového legislativního přístupu k prostituci existuje dostatečná spolupráce mezi aktéry, kterých se prostituce nějakým způsobem dotýká (neziskové organizace, ministerstva, obce, samotné prostitutky..)?

Spolupráce existuje, mohla by být z pohledu ministerstva spravedlnosti či vnitra aktivnější ve směru zapojení NGO's a etiků.

5. Jak by se dle Vašeho názoru dala nejlépe zajistit účast žen v prostituci na změnách v rámci procesu legalizace (tj. jak tyto ženy přimět, aby raději působily v erotickém průmyslu legálně)?

Otázka trochu odhaluje již názor dotazovatelek: už se počítá s tím, že bude legální působení...

Tyto ženy, resp. prostituující osoby (i muži!) by měly mít možnost se vyjádřit (prostřednictvím NGO's, které jsou s nimi v důvěrném kontaktu, pak to vyhodnotit, či jim navrhnout, aby si vytvořily mluvčí).

6. Máte obavy, že případné přijetí legalizačního zákona povede k rozšíření trhu se sexuálními službami? proč ano/ne?

Prostituce již nyní není nelegální, i proto obavy nemám. Taky proto, že se stále dost těchto osob za své praktiky stydí, že se jedná většinou o projev řešení nějaké nouzové situace, prožitého traumatu. Hlavní faktory tvoří jiné skutečnosti, než legalizační zákon.

Příloha č. 9

Jindřiška Krpálková, Magdala project coordinator, Archdiocese Caritas Prague

1. Domníváte se, že je možné legislativními kroky dosáhnout nulové hranice prostituce nebo bude tento fenomén vždy součástí společnosti?

Legislativními kroky asi ne. Skutečně vyspělá humanistická společnost, která vyznává rovnost všech lidských bytostí a respektuje důstojnost lidské bytosti po všech stránkách by toho možná někdy v daleké budoucnosti mohla dosáhnout, pokud by náhodou došlo zároveň k rozpoznání a přijetí toho, že sex je plnohodnotný a dobrý jen v tom nejbližším vztahu dvou rovnocenných partnerů.

2 Jaké jsou podle Vás hlavní nedostatky současné legislativní úpravy prostituce (tj proč současná forma nefunguje dostatečně)?

Bylo by asi vhodné alespoň pro začátek přistoupit k nějakým pravidlům v oblasti sexuálního průmyslu upraveným zákonem O regulaci prostituce. (Tvrdě pronásledovat a trestat vysokými tresty kuplířství, vymezit a tvrdě kontrolovat místa, kde prostituce je možná, důsledně zamezovat tomu, aby se prostituce vyskytovala mimo místa vyhrazená. Zakázat jakoukoli reklamu pro sexuální průmysl a provádět přísnou kontrolu tohoto zákazu. Pořádat pravidelné kampaně s cílem poukazovat na zhoubný vliv tohoto jevu na jedince obojího pohlaví i společnost. Někdy v budoucnu, až by si to naše společnost sama zvolila, by mohla být prostituce odmítnuta jako nehumánní a mohla by být zakázána a tudíž její aktéři stíháni jako pachatelé trestných činů, trestání by měli pak být především kuplíři, ale také zákazníci. Viz také například tzv. švédský model.

3. Jaké konkrétní nástroje byste uvítali v rámci změny legislativního přístupu k prostituci?

Policie musí dostat příslušné pravomoci a personální posily, aby mohla účinně uvádět legislativní opatření v život.

4. Domníváte se, že při tvorbě nového legislativního přístupu k prostituci existuje dostatečná spolupráce mezi aktéry, kterých se prostituce nějakým způsobem dotýká (neziskové organizace, ministerstva, obce, samotné prostitutky..)?

Především neexistuje politická vůle k řešení věci. Existuje naopak silná lobby, která jakémukoli řešení v této oblasti brání. Ngos a MV spolupracují dost dobře. Mv se průběžně dotazuje na názory Ngos, vede s nimi diskuse, spolupracují na tvorbě a realizacích tzv. Národní strategie proti obchodu s lidmi. Ženy v prostituci samy mohou mít pramalý vliv na svou situaci. Vše mají v rukou jejich pasáci, majitelé erotických klubů a podobných zařízení, obchodníci s lidmi, kteří jsou aktéry buď organizovaných zločineckých struktur nebo organizovaného zločinu. Ženy, které jsou v prostituci samy za sebe je mizivé procento.

5. Jak by se dle Vašeho názoru dala nejlépe zajistit účast žen v prostituci

na změnách v rámci procesu legalizace (tj. jak tyto ženy přimět, aby raději působily v erotickém průmyslu legálně)?

Bezpředmětná otázka. Viz bod 4. I pokud je některá žena v prostituci sama za sebe (tj. nikdo ji takzvaně nehledá ani ji neobírá o její výdělky), stejně většinou netouží po tom mít oficiální status sexuální pracovnice - viz Německo. Výjimkou je Holandsko, kde je extrémní a hodně jiná situace.

6. Máte obavy, že případné přijetí legalizačního zákona povede k rozšíření trhu se sexuálními službami? Proč ano/ne?

Ne, zdá se, že momentálně sexuální trh již dosáhl určitého vrcholu a dále neporoste. Naopak určitá omezení mohou přinést to, že tento zvrácený druh podnikání už nebude tak jednoduchý a tudíž ani tak lukrativní (Omezení, kontroly, daně). Čím více se naše země bude přibližovat modu vivendi kultivovaných demokratických zemí, tím méně bude bujet sexturismus, který je doposud hlavním dodavatelem zákazníků. Sexturisté sem jezdí za dobrodružstvím " divokého východu" a proto, že jsme tak přející sexuálnímu průmyslu. Pokud naopak dá naše společnost najevo, že už to tak nechceme, už nechceme být "bordelem pro západ" , sexturismus přestane být tak masový.

Příloha č.10 Rozhovor Doc. MUDr. Jaroslav Zvěřina Csc., člen ODS a poslanec Evropského Parlamentu

Vy jste se v roce 2005, když byl aktuální návrh zákona na regulaci prostituce, k tématu několikrát vyjadřoval. Zastával jste názor, že současné nástroje jsou dostatečné a stačilo by je jen v některých oblastech posílit, takže celková změna legislativy není nutná. Máte i dnes takový názor?

Určitě. Nemám důvod názor měnit. Mnozí kritizují současnou situaci, kdy podle nich není možné prostituci legislativně ovládnout. Podle mého názoru je ale možné negativa spojená s prostitucí eliminovat tím, že budeme trvat na uplatňování stávajících zákonů.

Směřoval byste tedy úpravy spíše k posilování pravomocí obcí?

Jednak k posilování pravomocí obcí a jednak k důslednému uplatňování postihů trestného činu výtržnictví. Já totiž vůbec nechápu, proč se nyní dostatečně neuplatňuje.

Čím si myslíte, že je způsobeno, že tyto současné nástroje nejsou uspokojivě uplatňovány? V médiích jste z toho obviňoval zejména policii.

Laxností orgánů činných v trestním řízení obecně. Negativa spojená s prostitucí jako je obchod s lidmi a organizování prostituce nemohou řešit obce. Ty mohou řešit pouze to, kde se prostitutky budou vyskytovat a kde ne. Myslím si, že posílit kompetence obcí je nutné, ale pokud stát nebude důsledně uplatňovat represí těchto jevů, nemůže čekat, že zmizí. Nezáleží na tom, zda by byla zavedena reglementace. Důležité je, zda jsme schopni zasáhnout na místech, která jsou problematická a opakovaně se ukazuje, že stát je v tomto případě téměř bezradný. Největší zásluhu má na tom podle mého názoru policie, která je v oblasti prostituce zkorumpovaná všude ve světě bez ohledu na stávající legislativu. Okolo prostituce se točí peníze a sex a to je pro korupci velmi

atraktivní prostředí. Policie by však měla být také politickou silou tlačena k aktivitě, což se u nás neděje.

Zpochybňoval jste také finanční příjmy z prostituce. V rozhovoru s paní Myslíkovou z MVČR jsem se dozvěděla, že ministerstvo sice také nevidí v regulaci prostituce výraznější zdroj financí, ale zároveň mi prezentovala výzkumy, podle kterých jsou roční výdaje na prostituci v ČR více než 8 miliard korun. Co si o tom myslíte?

To je blábol. Jednak to nikdo nemůže jednoznačně vědět a navíc je zde také oblast výdajů na reglementační opatření. Myslím si, že náklady na reglementaci by přesáhly příjmy z daní, protože takové opatření je zkrátka drahé. Moje zásadní výtky je, že každá reglementace vyrábí uměle nové delikty. Reglementace neznamena, že zmizí nereglementované prostitutky, ty budou pouze najednou kriminalizované. To mě přímo děsí, protože to posílí represivní kroky ze strany policie, které budou zcela neadekvátně zaměřené proti prostitutkám a ne proti osobám, které tento obchod organizují. Policie se musí naučit bojovat proti organizátorům prostituce a ne proti ženám na ulici.

Myslíte si, že v rámci legalizace by byly prostitutky ochotny se registrovat?

Některé určitě, podívejte se do Holandska, kde má reglementace nejdelší tradici. Moji holandské kolegyně odhadují, že s registrací souhlasí asi čtvrtina prostitutek, což znamená, že 75% prostitutek podniká dál nehledě na reglementaci. To považuji za další argument, proč reglementaci nezavádět. V Holandsku nezmizela například heroinová prostituce, tu žádný takový nástroj nevytlačí.

Je možné že se i tyto nelegální prostitutky přesunuly do tzv. Zón a podnikají teď bezpečněji?

Tyto Zóny ale můžete udělat, i když prostituci nelegalizujete, to záleží na práci policie, kam prostitutky pustí. Například v Británii není prostituce legalizovaná a přesto tam dokáže policie účinně vytlačit prostituci do zón. Tohle je i u nás dosažitelné za stávajících předpisů, ale musí být vůle to udělat. Viz například současné změny v obcích jako je Plzeň a Ústí nad Labem.

Myslíte si, že je efektivnější vytlačit prostituci vyhláškou z obce úplně nebo jí vyhradit například nějakou ulici?

Já si dovedu představit obce, které si zkrátka prostituci na svém území nikde nepřejí. Ale velké obce udělají asi lépe, když nějakou uličku tohoto typu budou tolerovat, záleží vždy na místní situaci. Tradičně mají největší potíže příhraniční oblasti, obce kolem velkých dopravních tahů a Praha, kde je prostituce nejvíce vidět. Ale malé oblasti mimo tato místa s prostitucí problém v podstatě nemají.

Názor zástupců organizace Rozkoš bez Rizika je, že se prostituce v posledních letech proměnila vzhledem například k tomu, že jsme vstoupili do EU a čekací doby na hranicích už nejsou tak velké.

Tak to je dobře, myslím si, že pokud se prostituce bude vyskytovat spíše ve městech, bude lépe monitorovatelná

Co si myslíte o alternativních nástrojích vůči klasické registraci v rámci legalizace, jako je například vydávání časových licencí pro výkon prostituce?

Já obecně nemám rád opatření typu licencí, knížek atd., protože to navozuje u klientů pocit falešného bezpečí. V poslední době je známá například kauza rozšíření syfilidy mezi pornoherci, přičemž většina z nich má potvrzení, že jsou zdraví. Jedna z mých hlavních výhrad vůči reglementaci je, že podle mého názoru prostituci zkrátka nemůžete vykonávat v bezpečí. Prostitutka může dostat potvrzení, že je zdravá, ale to platí jen pro tu určitou chvíli a já nemohu vědět, zda bude zdravá i zítra či za týden, protože nemám kontrolu toho, zda jsou v pořádku její zákazníci a jaké služby poskytuje. Aby existovalo relativní bezpečí, museli bychom prostitutky testovat každých x - hodin, což je samozřejmě nesmysl. Já si myslím, že je spíše třeba vysvětlovat lidem, že prostituce je riziková forma aktivity a pokud se rozhodnu tyto služby koupit, musím se chovat zvýšeně opatrně.

Ženy v prostituci by samozřejmě měly chodit na prohlídky v zájmu vlastní bezpečnosti, ale protože většina z nich není v prostituci z vlastních pohnutek, nedovolí jim jejich obchodovatelé takové prohlídky navštěvovat. Proto je třeba bojovat hlavně proti nucení k prostituci než proti prostituci jako takové.

Vy jste ve svých vyjádřeních do médií zdůrazňoval hlavně aspekty prostituce související s ohrožováním veřejného pořádku a dětí a mládeže. Nabádal jste, že by bylo vhodné komunikovat s klienty a odrazovat je. V současné době probíhá kampaň „Řekni to za ni“..

Ano já to znám i ze zahraničí a myslím si, že to nemá velký význam. Občas se některý klient najde, který nahlásí, že dívka je v prostituci nedobrovolně, ale mám zkušenost, že zpravidla je takový klient do prostitutky zamilovaný a snaží se jí proto z prostituce dostat. Ale obvyklé takové chování není. Je to nicméně alespoň nástroj, který může společnost upozornit na to, že některé prostitutky tuto činnost vykonávají nedobrovolně.

Myslíte si, že na poli prostituce a jejího legislativního ošetření existuje dostatečná spolupráce mezi jednotlivými aktéry?

O tomto nemám úplně přehled, ale obecně si myslím, že ne. Pokud dokážeme roky tolerovat prostituci, která se nám nelíbí, tak zřejmě bude někde chyba. Komunikace mezi municipalitami, vládou a dalšími organizacemi pravděpodobně někde vázne. Chybí koncepce, která by určovala, jaký je cílový stav. MVČR se spokojilo s tím, že opakovaně tvrdí, že reglementace je ten správný lék, místo toho, aby byla řešena aktuální situace.

Co se týká vyhlášek obcí, které mohou nyní prostituci ze svého území úplně vytlačit, jedná se podle názoru některých neziskových organizací o krok, který ohrožuje jak jejich terénní práci, tak i samotné obchodované ženy v prostituci. Jak tedy najít rovnováhu mezi ochranou obětí a tlakem na obchodovatele?

Každá represe zažene prostituce do soukromí. Ale pokud veřejnosti vadí prostituce na veřejnosti, je třeba ji vytlačit. K tomu ale nemusíme využít pouze reglementace, lze použít také represí, tak jako jí využívají například ve Švédsku. Tam sice prostituce samozřejmě neskončila, pouze nyní není na očích veřejnosti, ale v soukromých bytech.

A to vidíte jako pozitivum?

Je otázka, co chceme. Je třeba zabránit nejkřiklavějším projevům prostituce, jako je její současný stav v centrech některých měst. Netvrdím, že ženám na těchto místech by měly být dávány pokuty, ale je třeba jim prostituční činnost znepříjemňovat například neustálými kontrolami, odvážením na gynekologické prohlídky atd. Ale hlavně je třeba identifikovat osoby, které takové jednání organizují. Pokud veřejnost vidí tak křiklavé projevy prostituce, opravdu ji to demoralizuje.

Někdy ale také nerozumím chování starostů příhraničních obcí, kteří volají po reglementaci a přitom mají obec plnou veřejných domů. Domnívám se, že je potřeba se rozhodnout, zda z morálních důvodů bojujeme proti nemravnosti a potom musíme stíhat i provozovatele veřejných domů a nebo zda zřejmě z pokrytectví budeme volat po reglementaci bez reálného odůvodnění.

Pokud tomu rozumím správně, tak se domníváte, že je třeba si zvolit, zda ženy v prostituci budeme chránit a nebo je vytlačovat. Zároveň ale musíme tento přístup represe či tolerance aplikovat nejenom na ženy v prostituci ale i na kuplíře.

Hlavně na kuplíře. Pokud by se podařilo alespoň redukovat obchod s lidmi a pasáctví, tak by počty prostitutek byly podstatně nižší a zůstalo by jen malé množství soukromě působících žen.

Takže ochranu žen byste tak nezdůrazňoval?

Tady už se jedná o mírnění rizik. Samozřejmě že těmto ženám je třeba pomáhat, ale to je někdy složité a navíc i neefektivně nákladné.

Důležitý nástroj je anonymní poradenství, diagnostikování a léčba pohlavně přenosných nemocí. V ČR chybí státní instituce, která by byla schopna se těmto osobám ze zdravotnického hlediska anonymně věnovat a tak zůstává hlavní břímě na neziskovém sektoru.

Máte obavy, že by případná legalizace vedla k rozšíření trhu se sexuálními službami?

Ne. Reglementace nic neřeší a nemění, pouze produkuje nové delikty, zvyšuje represí. Navíc tato represe by byla obrácená proti prostitutkám a podle mě je vhodnější tlak vůči klientům.

Myslíte si, že takový „povolený sex“ by byl pro zákazníky stejně zajímavý, jako je v současné podobě?

Úplně stejné by to asi nebylo, ale myslím si, že většina zákazníků by se s takovým sexem spokojila. Klienti prostitutek podle mého názoru příliš nároční na situaci nejsou.

Děkuji Vám za rozhovor!

Příloha č. 11 Rozhovor se ženami v sexbyznysu

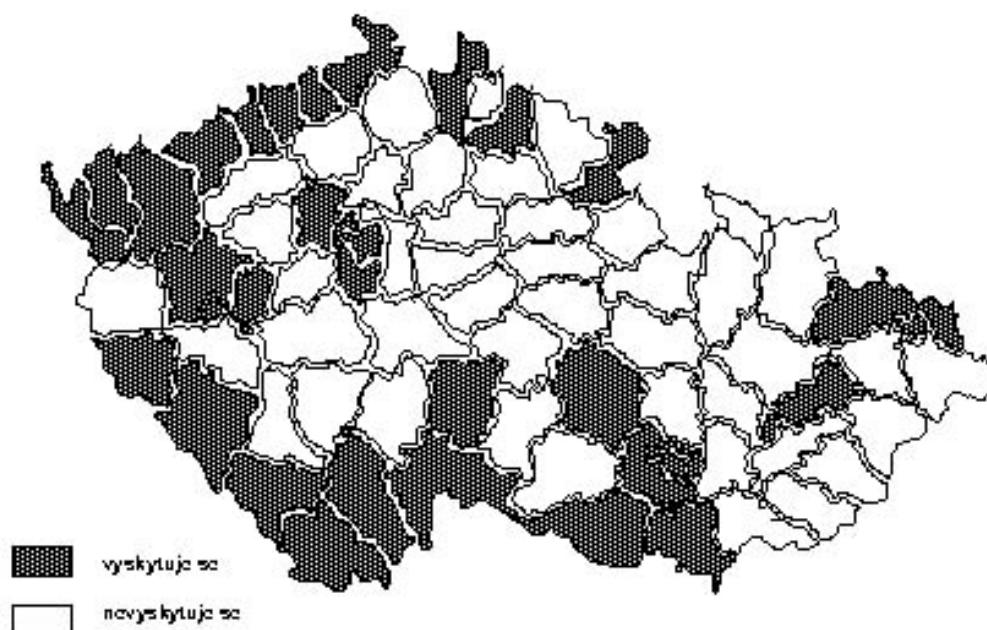
	Hraje pro vás roli, zda je prostituce legální nebo ne?	Byla byste ochotná se v rámci legalizace prostituce registrovat jako sexuální pracovnice?	Vidíte na legalizaci něco pozitivního?
1.	ANO -NECHCE Sexuální služby poskytuje tajně bez vědomí rodiny, prozrazení by ji poškodilo.	NE - měla by problémy doma kvůli prozrazení.	NE - je to hlavně odvod vydělaných peněz, sama se cítí být v bezpečí, nepracuje v Čechách.
2.	ANO - CHCE Prostituce by měla být legální, s touto prací je spokojená.	ANO - pokud by to nebyla veřejně dostupná informace, která by se mohla například dostat k její rodině - prostitucí vydělává tajně.	ANO - byla by to bezpečnější činnost, lepší boj proti kuplířům, má sama špatnou zkušenost - byla obchodována.
3.	NE - bude si prostitucí vydělávat bez ohledu na platné zákony, neví, co pojem legalizace znamená.	NE - byla by to ostuda pro rodinu, má hrůzu z toho, že by to všichni najednou věděli. Domnívá se, že žádná z prostitutek se nebude chtít registrovat.	NE - cítí se být v bezpečí, policie není hrozbou, protože si od ní také kupují sex.
4.	NE - je jí to jedno, o zákony se nezajímá.	NE - zjistila by to rodina, která má prý o prostituci zkreslenou představu ("máma si myslí, že prostitutky jsou k tomu nucený, ale ony to dělají protože chtějí, teda aspoň v klubu, kde dělám já.")	NE - nic by jí to nepřineslo, cítí se v bezpečí, musela by platit víc peněz a klub už za ní dávky odvádí.
5.	ANO - CHCE - ale neví proč, problémy v současné době nemá a nebojí se do budoucna.	NE - bojí se prozrazení rodině, protože si myslí, že by informace z registrace nebyly tajné.	ANO - ale neví co.
6.	NE - nezáleží jí na tom.	ANO - nemá s tím žádný problém.	NE - domnívá se, že není v povaze společnosti chtít pomáhat prostitutkám a ani při legalizaci by se jim víc pomoci nedostalo.
7.	NE - nezáleží jí na tom.	Nemá názor.	Nemá názor.
8.	ANO - NECHCE - legalizace by pro ní byla více riziková kvůli přiznání této činnosti.	NE - má děti a bojí se prozrazení, že to například v budoucnu může kdykoliv prasknout - strach z korupce na úřadech.	NE - bylo by to pro ní naopak více nebezpečné, musela by pracovat ilegálně kvůli dětem. V současné době se v nebezpečí necítí.
9.	ANO - CHCE - je to práce jako každá jiná a tak by měla být legální.	ANO - všichni blízcí to o ní už vědí. ("Kdo mě má rád, bude se mnou i tak.")	ANO - snad by se mohlo zlepšit společenské postavení prostitutek.

10.	ANO - NECHCE - bojí se prozrazení.	NE - pokud je člověk registrovaný, má to už zapsané napořád, má obavy, že se to dozví babička.	NE - myslí si, že kuplíři tu budou pořád a zákon to nikdy nezmění.
11.	ANO - NECHCE - hlavně kvůli financím, je svobodná matka a má málo peněz, pokud by navíc měla odvádět daně, byla by na tom ještě mnohem hůř.	NE - bojí se prozrazení - má dítě a registrace by byl risk, že se to kdykoliv v budoucnu dozví.	ANO - domnívá se, že by snad byla lepší zdravotní kontrola.
12.	ANO - CHCE , ale spíš z obecného hlediska, sama by se k prostituci nepřiznala.	NE - má děti, bojí se, že by se to v budoucnu dozvěděly.	ANO - ale jak pro koho, ženy s dětmi by na tom spíš prodělaly, nechtěly by se registrovat. Ostatním by se asi v legalitě pracovalo bezpečněji - bez pasáků a zákazníci by byli mírnější.
13.	ANO - CHCE , ale má také děti a proto by to bylo lepší spíš pro jiné, ona sama by legálně nepracovala.	NE - i kdyby údaje byly důvěrné, mohly by se kdykoliv v budoucnu prozradit ("už je to někde zapsané").	ANO - vadí jí pasáci a taky to, že pokud se například ztratí prostitutka, tak nikomu nechybí - v legalizaci by bylo pro ženy větší bezpečí.
14.	NE - mohl aby být podle jejího názoru legální, ale nedokáže uvést důvody proč.	NE - ale neuvádí důvody, neví.	NE - neví.
15.	ANO - NECHCE - nechce odvádět daně a registrovat se.	NE - bojí se mít někde záznam o tom, že byla prostitutka.	NE - v současné době nevidí problém ("Holky jsou dospělé a vědí, co dělají." - tj. neměly by mít pasáky, jinak jsou hloupé)
16.	ANO - NECHCE	NE - v současné době je registrovaná jako společnice, což jí vyhovuje. Jako prostitutka by se registrovat nechtěla.	NE - nyní nevidí žádný problém, záleží na tom, jak si to konkrétní žena zařídí - za jakých podmínek podniká. To že je někdo obchodovaný považuje za chybu té dívky - neschopnost se o sebe postarat.
17.	NE - je jí to úplně jedno.	NE - nevěří, že by údaje uvedené v rámci registrace byly důvěrné.	NE - žádné možné zlepšení ji nenapadá, je spokojená se současným stavem.
18.	ANO - CHCE , ale neví proč.	ANO - neměla by s tím problém.	NE - neví.

19.	<p>ANO - CHCE - myslí si, že by prostituce měla být legální, právně ošetřená, nelíbí se jí současný pololegální status.</p>	<p>ANO - ale jen za předpokladu, že by údaje byly důvěrné.</p>	<p>ANO - "odpadly by stresy, když přijde do klubu šťára a musí se vymýšlet proč tam ty holky jsou", prostitutky by se cítily bezpečněji před úřady - finančním i sociálním - odpadla by hrozba odebrání dětí, hrozba za neodvádění daní atd.</p>
20.	<p>ANO - NECHCE - podle jejího názoru to vůbec není společensky možné.</p>	<p>NE - celá varianta legalizace jí připadá nesmyslná a tak ani nezvažuje možnost se registrovat.</p>	<p>ANO i NE - luxusnější kluby už mají určitou registraci, odvádějí daně a zajišťují dívkám zdravotní kontrolu. Vadí jí pouliční prostituce, tu by snad legalizace odstranila.</p>

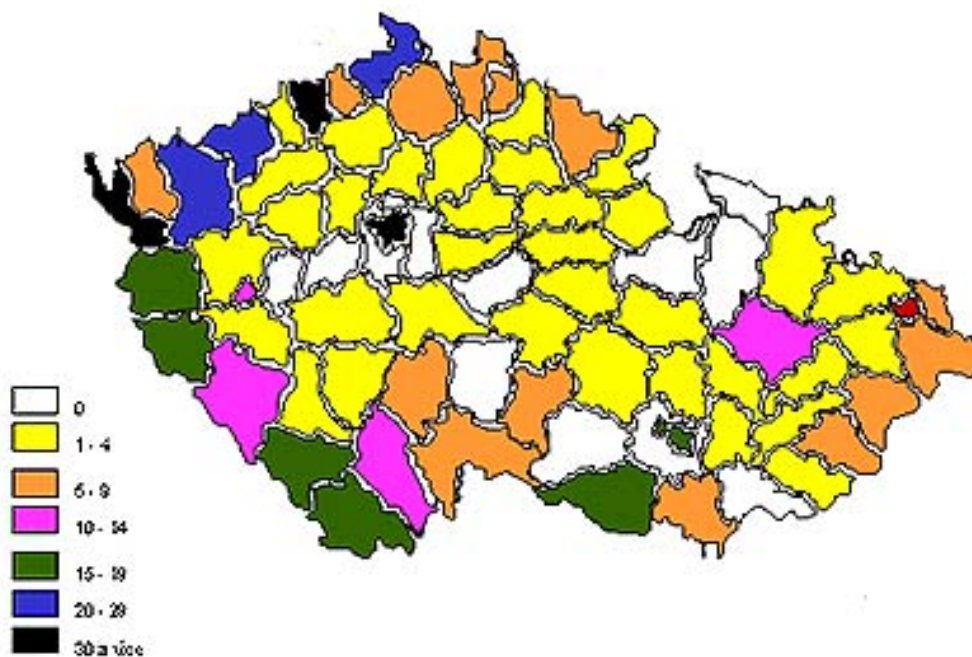
Příloha č.12

Výskyt pouliční a silniční prostituce v okresech ČR

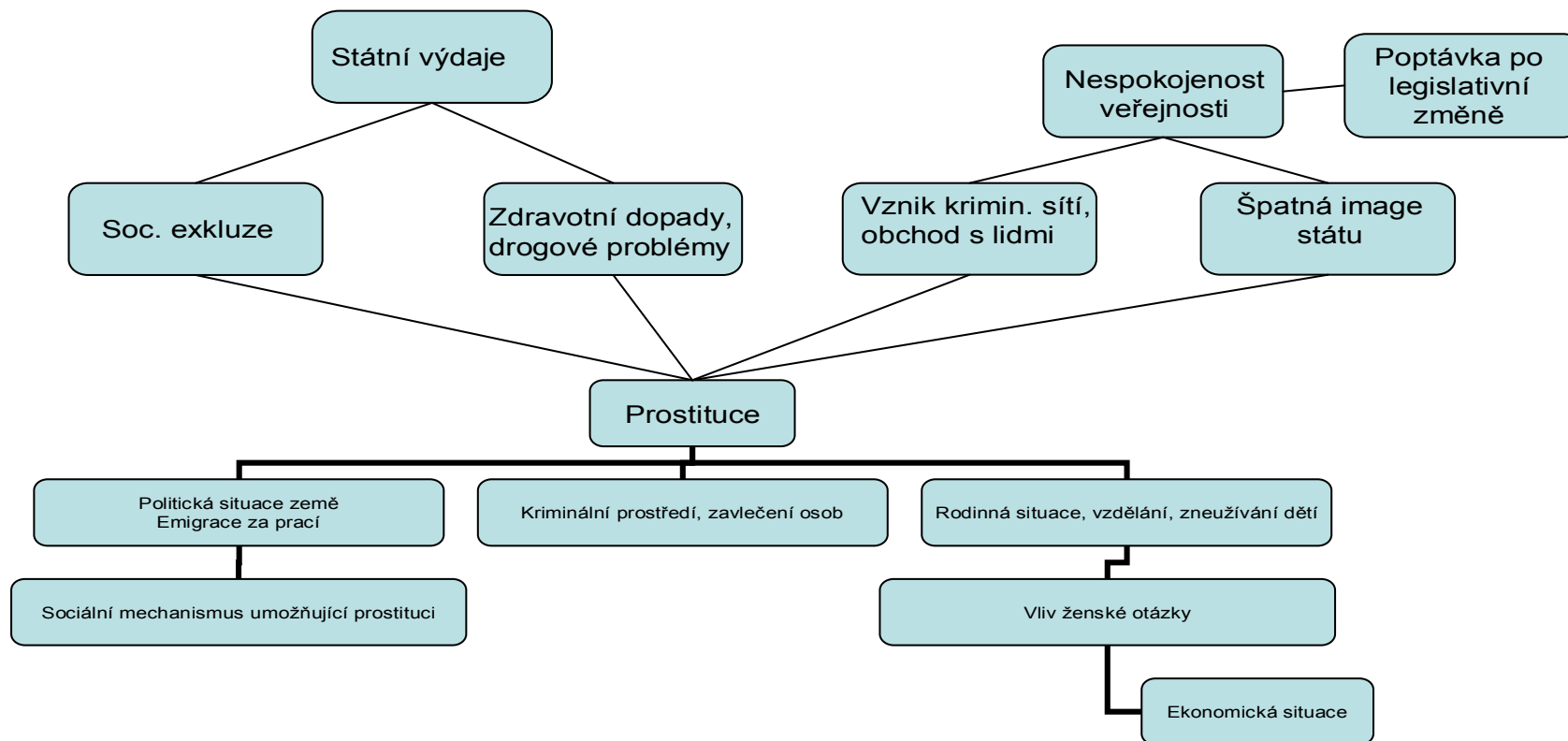

Příloha č.13

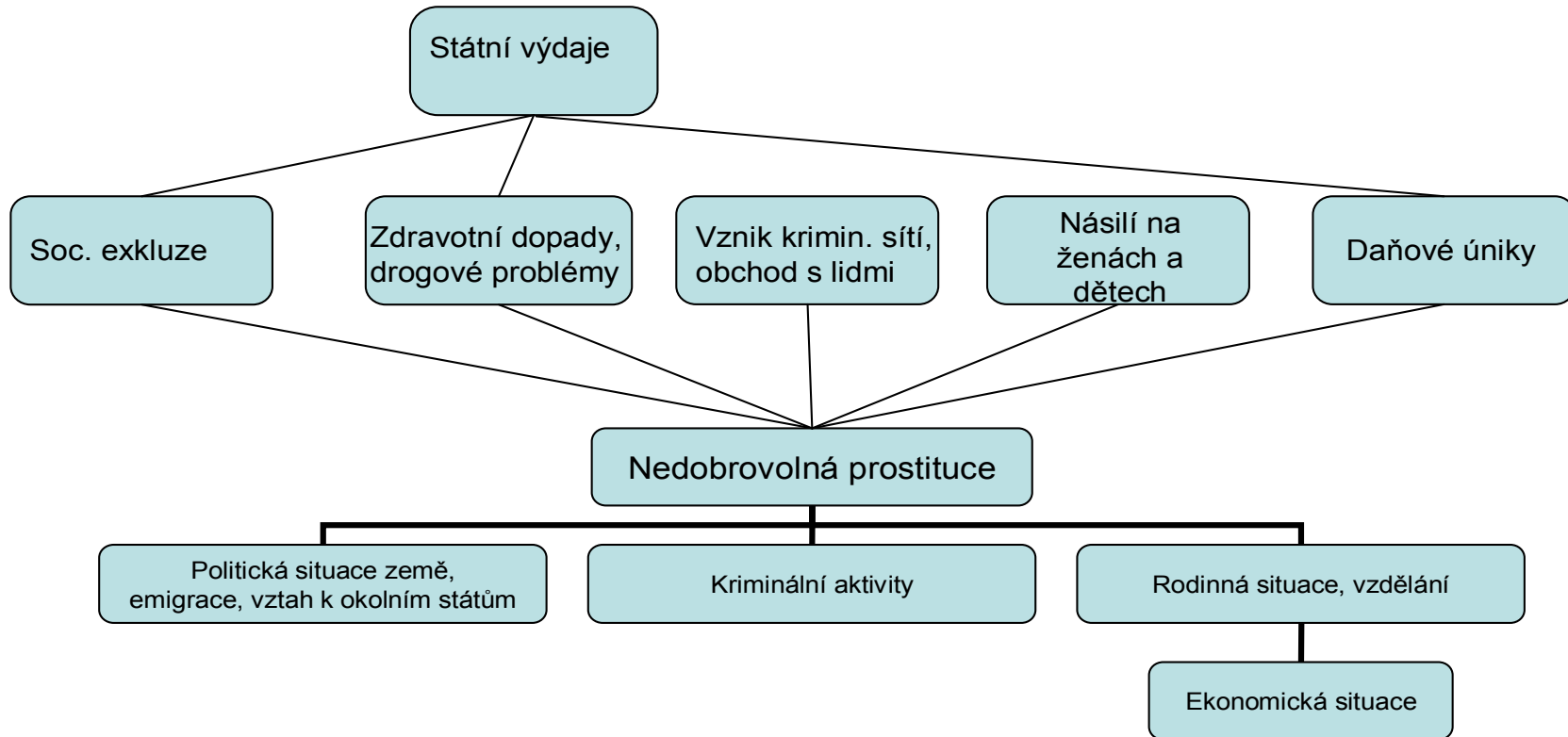
Rozmístění erotických podniků v okresech ČR

Strom problému zastánců represe

Strom problému zastánců legalizace

Příloha č. 15 Původní odhady postojů aktérů

Aktér	Vztah k problematice	Vliv/Moc	Míra zájmu	Preferované řešení	Dopad řešení na aktéra
Obce	- hlavní je praktický rozměr - snaha o získání větších pravomocí v oblasti potírání prostituce	Střední (80%)	Velká (100%)	Legalizace (100%)	Velký (100%)
Stát	- reaguje na požadavky obcí - snaha a zajištění bezpečnosti a zdraví občanů - příjemce případných daní	Velký (100%)	Střední (60%)	Legalizace (80%)	Střední (60%)
Neziskové organizace	- soustředí se na samotné prostitutky - snaha o ošetření jejich práv - námitky plynoucí z působení „v terénu“	Malý (80%)	Velká (100%)	Legalizace (60%)	Velký (100%)
Církevní organizace	- pomocný charakter daný křesťanskými hodnotami - charitativní styl pomoci Pro legalizaci	Malý (80%)	Střední (50%)	Represe (60%)	Malý (50%)
Politické strany	- boj s kuplířstvím a dalšími negativními jevy - nabídnutí legální alternativy pro prostitutky Proti legalizaci	Velký (80%)	Střední (80%)	Legalizace (100%)	Malý (80%)
	- legalizace je nemorální a ponižující vůči ženám - legalizace nebude mít požadovaný praktický dopad	Velký (80%)	Střední (80%)	Restrikce/Abolice (100%)	Malý (80%)
Ženy v prostituci	- spíše nezájem o stav legislativy - přeneseně z neziskovek: neochota se registrovat	Malý (100%)	Malá (60%)	Abolice (40%)	Velký (100%)

Příloha č. 16 - Záznam o hlasování PS o prostituci

42. schůze, 73. hlasování, 29. 3. 2005, 15:36

Úml. o potlač. obchodu s lidmi

NÁVRH BYL PŘIJAT

PŘÍTOMNO=177

JE TŘEBA=89

[A] ANO=103 [N] NE=52 [0] NEPŘÍTOMEN, [M] OMLUVEN [Z] ZDRŽEL SE

ČSSD

Z <u>Vlastimil Aubrecht</u>	Z <u>Jarmila Boháčková</u>	N <u>Robin Böhnisch</u>	N <u>Vladimír Čada</u>
N <u>Karel Černý</u>	N <u>Anna Čurdová</u>	0 <u>Pavel Dostál</u>	N <u>Milan Ekert</u>
N <u>Václav Grüner</u>	N <u>Michal Hašek</u>	N <u>Josef Hojdar</u>	N <u>Pavel Höinig</u>
N <u>Petr Ibl</u>	Z <u>Zdeněk Jičínský</u>	N <u>Miloslav Kala</u>	Z <u>Miloslav Kapoun</u>
N <u>Jan Kavan</u>	0 <u>Robert Kopecký</u>	N <u>Zdeněk Koudelka</u>	Z <u>Karel Kratochvíle</u>
Z <u>Michal Kraus</u>	N <u>Jaroslav Krákora</u>	Z <u>Stanislav Křeček</u>	N <u>Jozef Kubinyi</u>
N <u>Jitka Kupčová</u>	N <u>Miloš Kužvart</u>	M <u>Petr Lachnit</u>	N <u>Vladimír Laštůvka</u>
N <u>Antonín Macháček</u>	N <u>Radko Martinek</u>	Z <u>Miloš Máša</u>	N <u>Miloš Melčák</u>
N <u>Alfréd Michalík</u>	N <u>Josef Mikuta</u>	0 <u>Jan Mládek</u>	N <u>Dagmar Mocová</u>
N <u>Oldřich Němec</u>	M <u>Eva Nováková</u>	N <u>Hana Orgoníková</u>	Z <u>Břetislav Petr</u>
N <u>Petr Rafaj</u>	N <u>Josef Řihák</u>	N <u>Antonín Sed'a</u>	N <u>Jaromír Schling</u>
N <u>Ladislav Skopal</u>	N <u>Josef Smýkal</u>	0 <u>Evžen Snítílý</u>	N <u>Bohuslav Sobotka</u>
N <u>František Strnad</u>	Z <u>Miloslav Svoboda</u>	N <u>Antonín Sýkora</u>	N <u>Hana Šedivá</u>
N <u>Iva Šedivá</u>	A <u>Zdeněk Škromach</u>	N <u>Karel Šplíchal</u>	0 <u>Petr Šulák</u>
Z <u>Miloš Titz</u>	N <u>Rudolf Tomíček</u>	N <u>Jiří Třešňák</u>	N <u>Radim Turek</u>
N <u>Jiří Václavek</u>	N <u>Miloslav Váňa</u>	N <u>Miloslav Vlček</u>	N <u>František Vnouček</u>
N <u>Jitka Vojtilová</u>	N <u>Ladislav Vomáčko</u>	N <u>Václav Votava</u>	N <u>Lubomír Zaorálek</u>
N <u>Eduard Zeman</u>	0 <u>Petr Zgarba</u>		

ODS

A <u>Walter Bartoš</u>	A <u>Jan Bauer</u>	A <u>Marek Benda</u>	0 <u>Miloslav Beneš</u>
A <u>Jiří Bílý</u>	Z <u>Josef Bíža</u>	A <u>Petr Bratský</u>	0 <u>Michal Doktor</u>
A <u>Vladimír Doležal</u>	A <u>Kateřina Dostálová</u>	Z <u>Tomáš Dub</u>	A <u>Eva Dundáčková</u>
A <u>Tomáš Hasil</u>	A <u>Zdeňka Horníková</u>	A <u>Pavel Hrnčíř</u>	A <u>Radim Chytka</u>
A <u>Libor Ježek</u>	A <u>Tomáš Kladívko</u>	A <u>Jan Klas</u>	A <u>Martin Kocourek</u>
A <u>Jozef Kochan</u>	0 <u>Petr Kott</u>	A <u>Miloslav Krajíček</u>	A <u>Petr Krill</u>
A <u>Miloslav Kučera</u>	A <u>Ivan Langer</u>	0 <u>Helena Mallotová</u>	M <u>Václav Mencl</u>
A <u>Václav Nájemník</u>	0 <u>Petr Nečas</u>	0 <u>Veronika Nedvědová</u>	A <u>Miroslava Němcová</u>
A <u>Zbyněk Novotný</u>	0 <u>Jiří Papež</u>	A <u>Miloš Patera</u>	A <u>Alena Páralová</u>
A <u>Miloslav Pátek</u>	A <u>Jaroslav Pešán</u>	A <u>Jaroslav Plachý</u>	A <u>Petr Pleva</u>
Z <u>Josef Poláček</u>	A <u>Jiří Pospíšil</u>	A <u>Aleš Rozehnal</u>	A <u>Martin Říman</u>
A <u>Karel Sehoř</u>	Z <u>Jan Schwippel</u>	A <u>Pavel Suchánek</u>	A <u>Lubomír Suk</u>
M <u>David Šeich</u>	A <u>Lucie Talmanová</u>	0 <u>Tomáš Teplík</u>	A <u>Petr Tluchoř</u>
A <u>Vlastimil Tlustý</u>	A <u>Eduard Vávra</u>	A <u>Jan Vidím</u>	A <u>Oldřich Vojř</u>
A <u>Tom Zajíček</u>	A <u>Bohuslav Záruba</u>		

KSČM

A <u>Vlastislav Antolák</u>	A <u>Marta Bayerová</u>	Z <u>Zuzka Bebarová-Rujbrová</u>	A <u>František Beneš</u>
A <u>Milan Bičík</u>	A <u>Petr Braný</u>	A <u>Ludmila Brynychová</u>	A <u>Ladislav Býček</u>
A <u>Květoslava Čelišová</u>	A <u>Alexander Černý</u>	A <u>Vlastimil Dlab</u>	Z <u>Jiří Dolejš</u>
A <u>Václav Exner</u>	A <u>Jiřina Fialová</u>	A <u>Vojtěch Filip</u>	A <u>Stanislav Fischer</u>
A <u>Václav Frank</u>	A <u>Jaroslav Gongol</u>	A <u>Miroslav Grebeníček</u>	A <u>Stanislav Grospič</u>
A <u>Jitka Gruntová</u>	A <u>Pavel Hojda</u>	A <u>Kateřina Konečná</u>	A <u>Vladimír Koníček</u>
A <u>Pavel Kováčik</u>	A <u>Ivana Levá</u>	A <u>Josef Mandík</u>	A <u>Soňa Marková</u>
A <u>Zdeněk Maršíček</u>	A <u>Ladislav Mlčák</u>	A <u>Miroslav Opálka</u>	A <u>Svatomír Recman</u>
A <u>Vladimír Reiber</u>	A <u>Marie Rusová</u>	A <u>Josef Šenfeld</u>	A <u>Josef Švarcbek</u>
A <u>Ladislav Urban</u>	A <u>Miroslava Vlčková</u>	A <u>Miloslava Vostrá</u>	A <u>Karel Vymětal</u>
A <u>Antonín Zralý</u>			

KDU-ČSL

A <u>Libor Ambrozek</u>	A <u>Jan Grůza</u>	A <u>Jiří Hanuš</u>	M <u>Vilém Holáň</u>
A <u>Ludvík Hovorka</u>	A <u>Josef Janeček</u>	A <u>Miroslav Kalousek</u>	A <u>Jiří Karas</u>
A <u>Jan Kasal</u>	A <u>Tomáš Kvapil</u>	A <u>Jaroslav Lobkowitz</u>	A <u>Vlasta Parkanová</u>
A <u>Vladimír Říha</u>	A <u>Pavel Severa</u>	A <u>Cyril Svoboda</u>	A <u>Jan Škopík</u>
A <u>Michaela Šojdřová</u>	0 <u>Ladislav Šustr</u>	A <u>Jaromír Talíř</u>	A <u>Josef Vícha</u>
A <u>Ivo Vykydal</u>			

US-DEU

Z <u>Taťána Fischerová</u>	Z <u>Svatopluk Karásek</u>	0 <u>Zdeněk Kořistka</u>	0 <u>Petr Kott</u>
Z <u>Karel Kühnl</u>	0 <u>Pavel Němec</u>	Z <u>Vlastimil Ostrý</u>	N <u>František Pelc</u>
0 <u>Pavel Svoboda</u>	Z <u>Robert Vokáč</u>	N <u>Tomáš Vrbík</u>	

Nezařazení

0 <u>Petr Kott</u>	N <u>Tomáš Vrbík</u>
--------------------	----------------------

48. schůze, 321. hlasování, 20. 10. 2005, 18:37
Úml. o potlačování a obchodu s lidmi - výpověď
NÁVRH BYL PŘIJAT

PŘÍTOMNO=90

JE TŘEBA=46

[A] ANO=64 [N] NE=21 [0] NEPŘÍTOMEN, [M] OMLUVEN [Z] ZDRŽEL SE

ČSSD

0 <u>Vlastimil</u>	N <u>Robin Böhnisch</u>	Z <u>Vladimír Čada</u>	0 <u>Karel Černý</u>
--------------------	-------------------------	------------------------	----------------------

Aubrecht

0	<u>Anna Čurdová</u>	M	<u>Milan Ekert</u>	N	<u>Václav Grüner</u>	0	<u>Jana Hamplová</u>
N	<u>Michal Hašek</u>	0	<u>Josef Hojdar</u>	0	<u>Pavel Höinig</u>	N	<u>Petr Ibl</u>
0	<u>Zdeněk Jičínský</u>	0	<u>Miloslav Kala</u>	0	<u>Miroslav Kapoun</u>	0	<u>Jan Kavan</u>
0	<u>František Koniček</u>	0	<u>Robert Kopecký</u>	0	<u>Zdeněk Koudelka</u>	N	<u>Karel Kratochvíle</u>
0	<u>Michal Kraus</u>	0	<u>Jaroslav Krákora</u>	0	<u>Stanislav Křeček</u>	0	<u>Jozef Kubinyi</u>
0	<u>Jitka Kupčová</u>	0	<u>Miloš Kužvart</u>	0	<u>Petr Lachnit</u>	0	<u>Vladimír Laštůvka</u>
N	<u>Antonín Macháček</u>	0	<u>Radko Martínek</u>	0	<u>Miloš Máša</u>	N	<u>Miloš Melčák</u>
0	<u>Alfréd Michalík</u>	0	<u>Josef Mikuta</u>	0	<u>Jan Mládek</u>	N	<u>Dagmar Mocová</u>
0	<u>Oldřich Němec</u>	0	<u>Eva Nováková</u>	0	<u>Hana Orgoníková</u>	N	<u>Břetislav Petr</u>
0	<u>Petr Rafaj</u>	N	<u>Josef Řihák</u>	N	<u>Antonín Sed'a</u>	0	<u>Jaromír Schling</u>
0	<u>Ladislav Skopal</u>	Z	<u>Josef Smýkal</u>	0	<u>Evžen Snítílý</u>	N	<u>Bohuslav Sobotka</u>
0	<u>František Strnad</u>	0	<u>Miroslav Svoboda</u>	0	<u>Antonín Sýkora</u>	0	<u>Hana Šedivá</u>
N	<u>Iva Šedivá</u>	0	<u>Zdeněk Škromach</u>	N	<u>Karel Šplíchal</u>	N	<u>Petr Šulák</u>
0	<u>Miloš Titz</u>	N	<u>Rudolf Tomíček</u>	Z	<u>Jiří Třešňák</u>	0	<u>Radim Turek</u>
0	<u>Jiří Václavek</u>	0	<u>Miroslav Váňa</u>	N	<u>Miloslav Vlček</u>	0	<u>František Vnouček</u>
0	<u>Jitka Vojtilová</u>	N	<u>Ladislav Vomáčko</u>	Z	<u>Václav Votava</u>	N	<u>Lubomír Zaorálek</u>
N	<u>Eduard Zeman</u>	M	<u>Petr Zgarba</u>				

ODS

0	<u>Walter Bartoš</u>	0	<u>Jan Bauer</u>	0	<u>Marek Benda</u>	0	<u>Miroslav Beneš</u>
A	<u>Jiří Bílý</u>	0	<u>Josef Bíža</u>	A	<u>Petr Bratský</u>	A	<u>Michal Doktor</u>
0	<u>Vladimír Doležal</u>	0	<u>Kateřina Dostálová</u>	0	<u>Tomáš Dub</u>	0	<u>Eva Dundáčková</u>
0	<u>Tomáš Hasil</u>	0	<u>Zdeňka Horníková</u>	0	<u>Pavel Hrnčíř</u>	0	<u>Radim Chytka</u>
0	<u>Libor Ježek</u>	0	<u>Tomáš Kladívko</u>	0	<u>Jan Klas</u>	M	<u>Martin Kocourek</u>
0	<u>Jozef Kochan</u>	0	<u>Petr Kott</u>	0	<u>Miroslav Krajíček</u>	0	<u>Petr Krill</u>
0	<u>Miloslav Kučera</u>	0	<u>Ivan Langer</u>	A	<u>Helena Mallotová</u>	0	<u>Václav Mencl</u>
0	<u>Václav Nájemník</u>	A	<u>Petr Nečas</u>	M	<u>Veronika Nedvědová</u>	0	<u>Miroslava Němcová</u>
0	<u>Zbyněk Novotný</u>	0	<u>Jiří Papež</u>	0	<u>Miloš Patera</u>	A	<u>Alena Páralová</u>
A	<u>Miroslav Pátek</u>	A	<u>Jaroslav Pešán</u>	A	<u>Jaroslav Plachý</u>	A	<u>Petr Pleva</u>
0	<u>Josef Poláček</u>	0	<u>Jiří Pospíšil</u>	0	<u>Aleš Rozehnal</u>	0	<u>Martin Říman</u>
0	<u>Karel Sehoř</u>	A	<u>Jan Schwippel</u>	0	<u>Pavel Suchánek</u>	0	<u>Lubomír Suk</u>
0	<u>David Šeich</u>	A	<u>Lucie Talmanová</u>	0	<u>Tomáš Teplík</u>	0	<u>Petr Tluchoř</u>
A	<u>Vlastimil Tlustý</u>	A	<u>Eduard Vávra</u>	0	<u>Jan Vidím</u>	0	<u>Oldřich Vojř</u>
0	<u>Tom Zajíček</u>	0	<u>Bohuslav Záruba</u>				

KSČM

A	<u>Vlastislav Antolák</u>	A	<u>Marta Bayerová</u>	Z	<u>Zuzka Bebarová-Rujbrová</u>	A	<u>František Beneš</u>
A	<u>Milan Bičík</u>	0	<u>Petr Braný</u>	0	<u>Ludmila Brynychová</u>	A	<u>Ladislav Býček</u>
0	<u>Květoslava Čelišová</u>	A	<u>Alexander Černý</u>	A	<u>Vlastimil Dlab</u>	0	<u>Jiří Dolejš</u>
A	<u>Václav Exner</u>	A	<u>Jiřina Fialová</u>	0	<u>Vojtěch Filip</u>	A	<u>Stanislav Fischer</u>

A	<u>Václav Frank</u>	A	<u>Jaroslav Gongol</u>	0	<u>Miroslav Grebeníček</u>	A	<u>Stanislav Grospič</u>
A	<u>Jitka Gruntová</u>	A	<u>Pavel Hojda</u>	A	<u>Kateřina Konečná</u>	A	<u>Vladimír Koníček</u>
A	<u>Pavel Kováčik</u>	0	<u>Ivana Levá</u>	A	<u>Josef Mandík</u>	A	<u>Soňa Marková</u>
0	<u>Zdeněk Maršíček</u>	A	<u>Ladislav Mlčák</u>	0	<u>Miroslav Opálka</u>	A	<u>Svatomír Recman</u>
A	<u>Vladimír Reiber</u>	A	<u>Marie Rusová</u>	A	<u>Josef Šenfeld</u>	A	<u>Josef Švarcbek</u>
A	<u>Ladislav Urban</u>	0	<u>Miroslava Vlčková</u>	A	<u>Miloslava Vostrá</u>	A	<u>Karel Vymětal</u>
A	<u>Antonín Zralý</u>						

KDU-ČSL

A	<u>Libor Ambrozek</u>	A	<u>Jan Grůza</u>	A	<u>Jiří Hanuš</u>	A	<u>Vilém Holář</u>
A	<u>Ludvík Hovorka</u>	A	<u>Josef Janeček</u>	A	<u>Miroslav Kalousek</u>	A	<u>Jiří Karas</u>
A	<u>Jan Kasal</u>	A	<u>Tomáš Kvapil</u>	A	<u>Jaroslav Lobkowicz</u>	0	<u>Vlasta Parkanová</u>
A	<u>Vladimír Říha</u>	A	<u>Pavel Severa</u>	A	<u>Cyril Svoboda</u>	A	<u>Jan Škopík</u>
A	<u>Michaela Šojdrová</u>	A	<u>Ladislav Šustr</u>	A	<u>Jaromír Talíř</u>	A	<u>Josef Vicha</u>
A	<u>Ivo Vykydal</u>						

US-DEU

N	<u>Taťána Fischerová</u>	0	<u>Svatopluk Karásek</u>	0	<u>Zdeněk Kořistka</u>	0	<u>Petr Kott</u>
0	<u>Karel Kühnl</u>	0	<u>Pavel Němec</u>	0	<u>Vlastimil Ostrý</u>	0	<u>František Pelc</u>
0	<u>Pavel Svoboda</u>	0	<u>Robert Vokáč</u>	0	<u>Tomáš Vrbík</u>		

Nezařazení

0	<u>Petr Kott</u>	0	<u>Tomáš Vrbík</u>
---	------------------	---	--------------------

Příloha č. 17 Hana Malinová, *Výkonná ředitelka organizace Rozkoš bez rizika*

1. Domníváte se, že je možné legislativními kroky dosáhnout nulové hranice prostituce nebo bude tento fenomén vždy součástí společnosti?

Jelikož se to nikdy nikomu nepodařilo, tak asi těžko. Sex je sex a svou tržní hodnotu. .

2. Jaké jsou podle Vás hlavní nedostatky současné legislativní úpravy prostituce (tj. proč současná forma nefunguje dostatečně)?

Nedodržování existujících zákonů, resp. jejich dodržování není vymáháno, ale to platí o řadě dalších zákonů – beztrestnost hlavně politických špiček a ryba smrdí od hlavy.

3. Jaké konkrétní nástroje byste uvítali v rámci změny legislativního přístupu k prostituci?

Poskytování sexuálních služeb by bylo považováno za práci, resp. živnost, kde by provozovatelé měli stejná práva i povinnosti jako ostatní OSVČ.

4. Domníváte se, že při tvorbě nového legislativního přístupu k prostituci existuje dostatečná spolupráce mezi aktéry, kterých se prostituce nějakým způsobem dotýká (neziskové organizace, ministerstva, obce, samotné prostitutky..)?

Ne, je to jenom jako, přizvou nás, ale žádná připomínka se nebere v potaz,

5. Jak by se dle Vašeho názoru dala nejlépe zajistit účast žen v prostituci na změnách v rámci procesu legalizace (tj. jak tyto ženy přimět, aby raději působily v erotickém průmyslu legálně)?

Nedělat zvláštní zákony jen přidat možnost registrovat se jako OSVČ.

6. Máte obavy, že případné přijetí legalizačního zákona povede k rozšíření trhu se sexuálními službami? proč ano/ne?

Vzroste prostituce tajná, protože současné návrhy zákona jsou tak diskriminující a stigmatizující, že se registraci každý vyhne.

Příloha č. 18 Prohlášení představitelů měst a obcí, účastníků jednání k problematice prostituce

Vážený pane prezidente,

Vážené paní senátorky a senátoři,

Vážené paní poslankyně a poslanci,

Vážení členové vlády,

Vážení členové krajského zastupitelstva,

Obracíme se na vás s naléhavou výzvou o podniknutí takových kroků, které umožní státním orgánům a obcím prostituci regulovat.

Odvoláváme se při tom na:

1) programové prohlášení vlády:

2) volební programy stran, jednotlivců a hnutí, kandidujících do parlamentu, senátu či obecních zastupitelstev:

S hlubokým znepokojením a rozhořčením konstatujeme, že prostituce v okolí našich měst a obcí způsobuje:

1) morální devastaci právního vědomí občanů (prakticky právně nepostižitelní pasáci či prostitutky):

2) morální devastaci dětského vědomí (konfrontaci dětí se silniční prostitucí ve všech jejích formách):

3) snižování vážnosti a akceschopnosti obcí, jejich samospráv, policie a občanů:

4) okrádání obcí (nemožnost vymáhání uložených pokut):

5) okrádání státu (milionové výdělky nepodléhají zdanění):

6) ohrožení zdraví občanů republiky (výskyt pohlavních chorob, hepatitidy, HIV atd.):

7) narůstání zločinnosti spojené s prostitucí

8) nahromadění ohromných finančních prostředků v rukou bossů a pasáků

9) zhoršení obrazů naší země v očích turistů a světa, které vede k finančním ztrátám v cestovním ruchu (dlouhodobá nechuť a nevěle vypořádat se s tímto problémem nsvědčí o připravovaném vstupu do EU):

Dosavadní aboliční přístup k řešení problému vede k pokrytectví a farizejství státu a legislativy, které nezná statut stovek veřejných domů a legalizuje je jako masážní salony.

1) Žádáme urychlené řešení zákonných podmínek k účinnému omezování prostituce a jevů s ní souvisejících.

3) Žádáme upravit zvláštním předpisem řešení problematiky prostituce.

4) Žádáme zvýšení účinnosti vymahatelnosti práva zvláště v případě opakovaní přestupků.

5) Žádáme o posílení pravomocí obce v oblasti regulace prostituce.

Věříme, že podniknete všechny dostupné kroky k přijetí zákonů a právních úprav zabývajících se prostitucí, které pomohou neutěšený stav v pohraničí účinně řešit.